

Sinbo'da direniş ve dayanışma

Sinbo işçileri, TOMİS'te örgütlenmelerini hedef alan Sinbo kapitalistinin hayata geçirdiği ücretsiz izin saldırısına karşı mücadelelerine fabrika önü direnişleriyle devam ediyor.

s.8

25 Kasım yaklaşırken...

Döne döne şiddet üreten kapitalist sömürü düzenine karşı "Yaşamak için sosyalizm!" şiarını ve "Kadın-erkek el ele, örgütlü mücadeleye!" çağrısını yükseltmeliyiz.

s.22

Sosyalist
Siyasal Gazete

Sayı: 2020 Özel / 23
20 Kasım 2020

Kızıl Bayrak

www.kizilbayrak46.net

"Acı reçete"yi dayatmanın hazırlıkları yapılıyor...

Saldırırlara karşı birleşik direniş!

3

ABD seçimleri ve Türkiye

Türkiye gibi işbirlikçi rejimler için ABD seçimlerini kimin kazanacağı, hele de sorunların yaşandığı durumlarda daha bir önem kazanmaktadır.

10

Haklarımız ve geleceğimiz için işyeri komitelerinde birleşelim!

MYK'mız tüm sorunlara karşı mücadeleyi yükseltmenin önemini hatırlatarak işçileri hakları ve gelecekleri için komitelerde birleşmeye çağırılmaktadır.

20

Küba devrimi ve kadın

Kübalı kadınlar, Fidel ve Che ile birlikte devrimde büyük bir rol oynayıp, tarih yazdılar. Ülkenin ve kendilerinin kaderlerini değiştirmenin tarihini...

“Acı reçete”yi dayatmanın hazırlıkları yapılıyor...

Saldırılarına karşı birleşik direniş!

İşçi sınıfının, emekçilerin ve yoksulların zaten bir yıkımı yaşadıkları bir süreçte “acı reçete” dayatmak, AKP-MHP rejiminin emekçi düşmanı karakterinin yeni bir kanıtıdır. Önümüzdeki dönemde sorunların daha da ağırlaşacağını göstermektedir. Sürecin seyrini, işçi sınıfı ve emekçilerin rejimin pervasızlığına karşı nasıl bir tepki vereceği belirleyecektir. İşsizlik, yoksulluk ve sefalet sineye mi çekilecek, yoksa direniş bayrağı mı yükseltilecektir?

Uzun dönemdir “yerli ve milli” söylemine dayalı bir propaganda yürüten AKP-MHP gerici ittifakı, böylece emperyalistlere göbekten bağımlı oldukları gerçeğini gizlemeye çalışıyordu. Batıya “dil uzatan” nutuklar, sahte kabadayılık gösterileri bu yalana inandırıcılık kazandırdı. Bu söylemler rejimin peşine takılan kitleyi bir süre için etkilese de, ekonomik, sosyal ve siyasal planda derinleşen krizin üzerini örtmek artık mümkün olamıyor. Kontrolde çıkarak hızla tırmanan Covid-19 salgını da toplumun sağlığını tehdit eden bir kriz boyutuna ulaşmış bulunuyor. Ekonomik-mali iflas tablosunun da etkisiyle rejim salgına karşı tek bir ciddi tedbir almıyor, alamıyor.

Kapitalizmin krizi ile dinci-faşist iktidarın krizlerinin birbirini beslediği koşullarda çürüme, kokuşma, yozlaşma, kirli ayak oyunları hiçbir dönem olmadığı kadar ayyuka çıkmış durumda. Faşist bir katil, düzen yasalarına göre “organize suç örgütü şefi” olan Alaattin Çakıcı, son günlerde rejimin sözcüsü havalarda açıklamalar yapıyor, iğrenç tehditler savuruyor. Bununla birlikte, hem AKP ile MHP arasında hem de AKP bünyesindeki çatlaklar kendini dışa vuruyor. “Saray oyunları”nın biri bitmeden diğeri başlıyor. Rejimin krizi öyle bir noktaya gelmiş bulunuyor ki, düne kadar Erdoğan’ın “veliahtı” sayılan damat Berat Albayrak bir anda bir kenara itiliyor.

FAİZ LOBİSİNİN AYAKLARINA KAPANDILAR

“Yerli ve milli” söylemine şimdilik ara vermiş görünen rejimin efendileri, iflasın eşliğine gelen ekonomiyi düze çıkarabilmek için uluslararası finans şirketlerinin, onların deyimiyle “faiz lobisi”nin ayaklarına kapandılar. Bunu yapmak bizzat tek adam rejiminin başına düştü. “Faiz lobisine çağrı” niteliğinde bir konuşma yaparak, istedikleri her güvencenin verileceğini vadetti ve Türkiye’ye gelmelerini istedi. Hemen ardından Merkez Bankası faiz oranlarını yükselterek, Erdoğan’ın verdiği teminatın boş olmadığını gösterdi.

Emperyalist-kapitalist sisteme göbekten bağımlı bir ülkede, “yerli ve milli” safsatlarıyla, tam bir iflası yaşayan ekonominin çarklarının dönmesi mümkün değil. Yağmaya, talana, yolsuzluğa,

vurguna, hırsızlığa dayalı bir düzen kurularının, doların yükselişini önlemek için Hazine’yi boşaltanların, yayımlacı-fetihi hayaller uğruna askeri harcamaları tırmandıranların “faiz lobisi”nin ayaklarına kapınmaları kaçınılmazdı ve öyle oldu. Düne kadar “faiz lobisi”ni yerden yere çalan “dünya lideri” Erdoğan’ın bizzat kendisi “faiz lobisi”nin kapısına düşmüş bulunuyor. İçine düştükleri bu durum, ne denli derin bir çıkmaz içinde debelendiklerini ortaya koyuyor.

KAPİTALİSTLER İÇİN “ŞAHLANMA DÖNEMİ” BAŞLIYOR!

“Faiz lobisi” ve Türkiye’deki uzantıları güvenceyi aldıktan sonra piyasalara doların akışı başladı. Rejimin şefi Erdoğan’ın tam bir pervasızlıkla emekçilere “acı reçete için hazır olun” mesajı vermesi de bunda önemli bir rol oynadı. Zira “acı reçete” demek, sömürünün daha da katmerlenmesi, emekçi kitlelerin daha da yoksullaştırılması, böylece kapitalistlerin ve “faiz lobisi”nin kârlarının güvence alınması demektir.

Uluslararası finans tekellerinin rızasını aldığı düşünün AKP şefi Erdoğan, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği üyeleri huzurunda yaptığı konuşmada, şu “büyük müjde”yi verdi: “*Yerli ve yabancı sermaye için en uygun yatırım koşullarını oluşturuyoruz. Türkiye şahlanış dönemine giriyor.*”

Sermaye sınıfının talep ettiği koşulların sağlanacağını söyleyen Erdoğan, hangi sınıfın temsilcisi olduğunu da son derece net ifadelerle ortaya koydu: “*18 yıldır ekonomiyle ilgili aldığımız tüm kararlarda, attığımız tüm adımlarda sizlerle birlikte oluşturduğumuz ortak akıldan faydalanıyoruz.*”

Bu sözler, bugüne kadar tüm ekonomik kararların ve emekçilere dönük saldırıların kapitalistlerle oluşturulan “ortak akıl”la alındığının itirafıdır. Kapitalistlere “şahlanma” vadeden Erdoğan’ın emekçilere “acı reçeteye hazır olun” pervasızlığını sergilemesi de sınıfsal tutumunun çarpıcı bir göstergesidir.

SÜRECİ İŞÇİ SINIFININ MÜCADELE KARARLILIĞI BELİRLEYECEK

Dinci-faşist iktidarın “yerli” ve yabancı kapitalistlerle oluşturduğu “ortak akıl”la hareket ettiği elbette bir sır değil-

dir. Pervasızlık, bunun açıkça ilan edilmesindedir. Bu “ortak akıl” yıllardır işçi sınıfı ve emekçiler için işsizlik, yoksulluk, sefalet, yıkım ve ölüm üretmektedir.

Bugün Türkiye’de açlık sınırında yaşayanların sayısı on milyona yaklaşmış, işsizlik kitlesel boyutlara ulaşmıştır. Buna rağmen bu sefahat düşkünleri yeni saraclar inşa ediyorlar. İşçi ve emekçilere açlık ve yoksulluğu dayatırken, 7 uçak kaldırarak Kıbrıs’ta piknik yapmaya gidiyor, onbinlerce cihatçı katile maaş ödüyor, büyük müteahhitlere on milyarlar akıtıyor, silahlanma ve örtülü ödenek için milyarlar harcıyorlar, vb...

İşçi sınıfının, emekçilerin ve yoksulların zaten bir yıkımı yaşadıkları bir süreçte “acı reçete” dayatmak, AKP-MHP rejiminin emekçi düşmanı karakterinin yeni bir kanıtıdır. Önümüzdeki dönemde sorunların daha da ağırlaşacağını göstermektedir.

Sürecin seyrini, işçi sınıfı ve emekçilerin rejimin pervasızlığına karşı nasıl bir tepki vereceği belirleyecektir. İşsizlik, yoksulluk ve sefalet sineye mi çekilecek, yoksa direniş bayrağı mı yükseltilecektir?

Mevzi direnişlerle sınırlı olsa da bugün işçi sınıfı birçok fabrika ve işletmede mücadelenin yolunu tutuyor. Maden işçileri örneğinde olduğu gibi, kararlı ve ısrarlı direnişler örgütlenebiliyor. Mevzi direnişlerdeki artış, sınıf saflarındaki mücadeleye eğiliminin dışı vurumudur. Henüz yerel sınırları aşamasa da bu direnişler büyük bir önem taşımaktadır. Bunların yayılması ve giderek birleşme eğilimine girmesi, sınıf hareketini sıçramalı bir gelişim aşamasına taşımanın imkanına dönüştürülebilir.

Dolayısıyla önümüzdeki süreçte fabrika ve işletme eksenli direnişlere müdahaleler ile birlikte örgütlü, birleşik ve devrimci bir sınıf hareketini geliştirme perspektifiyle hareket etmek, bu bilinci sınıfa taşıyan bir faaliyeti örgütlemek kritik önemdedir. Zira, ardi arkasının keşilmeyeceği ilan edilmiş bulunan saldırı “ortak akıl” ile yürütülen sınıfsal bir saldırdır ve ancak topyekûn bir karşı koyuş ile püskürtülebilir. İşçi sınıfı ve emekçiler için insanca çalışma koşullarına ve onurlu bir yaşama kavuşmak ancak sermaye sınıfına ve onun iktidarına karşı bütünsel bir duruşla, “sınıfa karşı sınıf” bilincini kuşanmış birleşik bir direnişle mümkündür.

ABD seçimleri ve Türkiye

A. Engin Yılmaz

Dünyanın süper gücü olarak kabul edilen ABD'nin başkanlık seçimleri hemen her zaman önemsenmiştir. Fakat özellikle bu yılki seçimlere daha büyük bir anlam ve önem atfedildi. Sayısız faktörün yanı sıra Trump'ın da bunda rol oynadığı açık. Söz konusu faktörlerin etkisiyle dünyada olduğu gibi Türkiye'de de dikkatler ABD seçimlerine odaklandı. Bir dizi ülkedeki rejimler ise seçimleri kaygıyla da izlediler. Biden'nın kazanması durumunda önlerine nelerin konulacağına ilişkin endişelere "gömüldüler". Bu ülkelerden biri de Türkiye'dir.

Zira özellikle son yıllarda gerilim konusu olan S-400'ler, F-35'ler, Kıbrıs ve Doğu Akdeniz, Suriye, Kürtler, Rusya ile ilişkiler, Halk Bankası defterinin açılıp açılmayacağı vb. konularda başkan olması durumunda Biden'ın nasıl bir politika izleyeceği, Türkiye'yi yönetenler içinde endişelere konu olmaktadır. Bilindiği gibi son yıllarda bu iki ülke arasında sözü edilen konularda krize yol açan önemli gerilimler yaşandı. Yanı sıra başkan seçilen Biden, Türkiye'yi "izlediği Kürt Politikası" sebebiyle eleştiriyorken, Barzani'ye "İkimizin de ömrü Kürt devletini görmeye yetecek" dedi. Türkiye'yi-Erdoğan'ı "otokrat" yönetim olarak nitelendirdi. Sözüm ona insan hakları ve demokrasi konusunda da Erdoğan rejimine eleştirileriyle bilinen Biden, Suriye, özellikle de S-400 gibi konularda Türkiye'ye karşı "sert" yaklaşımıyla da tanınıyor. "Erdoğan'ı darbeyle değil, seçimle değiştireceğiz" diyen ve bunun için "muhalafeti desteklemek gerektiğini" açıklayan da oydu. Biden, ayrıca Türkiye'nin Kıbrıs ve Doğu Akdeniz politikasını da eleştirenler arasındaydı.

Dolayısıyla Türkiye gibi işbirlikçi rejimler için ABD seçimlerini kimin kaza-

nacağı, hele de sorunların yaşandığı durumlarda daha bir önem kazanmaktadır. Bu aynı rejimler pozisyonlarını da buna göre belirleme eğilimi göstermektedirler. Biden'ın seçimleri kazanması ihtimaline karşı Türkiye'nin hazırlık yaptığı kulislere yansımış ve bu, AKP sözcüsü Ömer Çelik tarafından, "Türkiye iki adayı da yakından tanıyor. Türkiye'nin hangi kanat kazanırsa kazansın ona göre hazırlıkları vardır." sözleriyle doğrulanmıştı. Bunun örnekleri daha şimdiden sergilenmektedir. Seçimler öncesi Biden'ın "ABD'nin, Türkiye'de Erdoğan'ın karşısında muhalafeti desteklemesi gerektiği" ve onun bir otoriter olduğu doğrultusundaki açıklamasının AKP ve yandaş medya tarafından hangi hakaretlere ve efenmelere konu olduğu biliniyor. Ama aynı AKP ve medyanın Biden'ın kazanması karşısında nasıl bir tutum sergiledikleri şu sıralar ibretle izlenmektedir.

Trump döneminde Türkiye ve ABD arasında kimi konularda ciddi gerilimler yaşandı. Rahip Brunson'un tutuklanması, Türkiye'nin Rusya'dan S-400 füze savunma sistemini satın alması, hatta denemesi, bunun sonucu olarak Türkiye'nin F-35 savaş uçakları programından çıkarılması, Türkiye'ye yaptırım uygulanması, Rusya ile ilişkiler, Kıbrıs ve Kürt sorunları bunların başlıcalarıydı. Fakat Erdoğan'ın Trump ile "kişisel" ilişkisi-dostluğu dille-re destandı. Erdoğan, Trump ile "iyi ilişkileri" olduğunu ifade ederken, Trump da "Ben onunla anlaşabiliyorum. Bütün dünya liderleri bilir ki Erdoğan benim sözümü dinler" demiş, "Bir ülkenin lideri çok iyi anlaşmışım Erdoğan'ı aramamı istedi" gibi açıklamalarda bulunmuştu. Biden'ın ise "Erdoğan gibi liderlerle başa çıkabilecek zihinsel kapasiteye sahip olmadığını" dile getirmişti. Bu "dostluğun" iplerin daha fazla gerilmemesinde rol oy-

nadığı, Trump'ın "dostu Erdoğan"ı belli bakımlardan kolladığı ve kimi yaptırımları durdurduğu ise ortak kabul görüyor.

ABD yönetimi, Rusya'dan satın alınan S-400'lerin NATO topraklarında test edilmesini sert bir dille kınamış ve "kırmızı çizgi"sinin hatırlatmış, S-400'lerin kutusuna geri konulmasını istemişti. Aksi takdirde masada olduğu söylenen yaptırımların uygulanacağı gündeme taşınmıştı. Seçimler öncesinde yaşanan gerilimlerden biri olan bu konunun AKP'nin önüne nasıl konulacağı endişeyle merak ediliyordu. Zira Türkiye'nin S-400'lerden vazgeçmesi gerektiği konusunda gerek Cumhuriyetçiler gerekse de Demokratlar arasında tam bir uzlaşma olduğu ve yaptırımların kaçınılmaz olacağı, AKP şeflerinin temel kaygıları arasındadır. S-400'ler konusu gündemindeki önemini koruyacağına göre Biden'ın Erdoğan iktidarına karşı daha "sert" bir tutum alması hesaplanmaktadır. Fakat Biden'ın temel politikalarında ABD'nin stratejik politikalarını hayata geçireceği, Türkiye ile ilişkilerine de küresel ve bölgesel hedefleri üzerinden baktığı, bu çerçevede ABD için son derece önemli olan Türkiye'ye "stratejik ortak" politikasıyla yaklaşacağı açıktır.

Erdoğan'ın "Ne yapacağımızı Amerika'ya mı soracağız", "Yaptırımın neyse geç kalma, yap" diye efenmesi, "Türkiye'ye dışarıdan ayar verme günleri geride kaldı" diye böbürlenmesi, AKP iktidarının cumhuriyet tarihinin gördüğü en işbirlikçi iktidar olduğu gerçeğini ortadan kaldırmamaktadır. Ama bu efenmelerin gerisinde Türkiye'nin ABD için vazgeçilmez olduğu inancı da vardır.

ÇOK YÖNLÜ KÖLECE İLİŞKİLER

Türkiye'nin ABD ile ilişkileri tarihsel ve çok yönlüdür. İlişkilerin siyasi, ekonomik ve güvenlik boyutunun yanı sıra ticari ve teknolojik alanda da sürekli geliştiği, "stratejik derinliğe" sahip olduğu Türk burjuvazisi ve şimdiki temsilcisi Erdoğan tarafından hemen her fırsatta tekrarlanmaktadır. AKP şefinin her kükremesi ya da sitem etmesinin ardından ABD ile ilişkilerin tarihsel ve stratejik önemine ilişkin hatırlatmalarda bulunması boşuna değil. Dolayısıyla Türkiye'yi yönetenlerin yularının ABD'nin elinde olduğu gerçeği çok yönlü kölelik ilişkileri üzerinden somut bir gerçekliktir.

On yılları bulan bir sadakatın ve uşakça hizmetin belirlediği Türkiye-ABD ilişkilerinde bazı dönemlerde de belli sıkıntılar yaşanmış, ama son yıllarda bu, değişik konular üzerinden daha da önemli boyutlar kazanmıştır. Tüm boş efenmelerine rağmen Türk devleti ve onun dümenini elinde tutan AKP iktidarı, ABD emperyalizmine ve onun denetimindeki savaş makinası olan NATO'ya

her zamanki gibi fazlasıyla muhtaç ve bağımlıdır.

Bu, Türk burjuvazisinin ikinci emperyalist dünya savaşından bu yana değişmeyen tarihsel davranış çizgisidir. Bu çizgi değişen dünya ve bölge koşullarının da etkisiyle AKP şahsında en saldırgan ve en rezil biçimini almıştır.

Bu elbette ki Türk sermaye devletinin ABD'nin her isteğine tamamen boyun eğeceği anlamına da gelmemektedir. Fakat toprakları Amerikan ve NATO üsleriyle donatılan, on yıllardan beridir emperyalizmin bölgesel jandarması olup, bin bir bağla köleci bağımlılık ilişkisi içinde bulunan bir Türkiye'nin neye ne kadar direneceğinin sınırları bellidir. Türk burjuvazisi ve devleti emperyalizmin hizmetinde bölge halklarına karşı büyük suçlar işlerken, ABD'nin stratejik politikalarının dolgu malzemesi olurken, aynı zamanda emperyalistler arası çelişkilerden yararlanma tutumu ve yeni Osmanlılık hayalleri kurmakta, bölgesel düzeyde siyasal ve ekonomik çıkar peşinde de koşmaktadır. Fakat boyunu aşan adımlar attığı her durumda bir terbiye operasyonuna tabi tutulduğu da bilinmektedir. Dolayısıyla Türk devleti ve Erdoğan AKP'si kendi çıkarlarını korumaya çalışırken bile ABD ile olan ilişkilerin "stratejik derinliğine" uyum sağlamaya özel bir dikkat göstermektedir.

Türkiye'nin ABD ile ilişkilerinin "stratejik derinliği" ve tarihsel toplumsal temelleri, onun başka ilişkiler geliştirmeyeceği anlamına gelmektedir. O, bir bölge gücü olarak emperyalistler arası çelişkilerden yararlanabileceği umuduyla da yer yer kendini dayatmaya ve kimi "bağımsız" adımlar atmaya yeltenebilmektedir. ABD karşısında tercihten öte bir zorunluluk olan Rusya ile yakınlaşmayı deneyebilmektedir. Ama hemen her defasında bu iki küresel devin duvarına tosladığı gibi, ABD'ye mecbur olduğu temel gerçeğiyle de yüz yüze kalmaktadır.

ABD emperyalizmi kendisine gösterilen sadakatin ve elbette Türkiye'nin kendisi için taşıdığı büyük önemin de sonucu olarak başta Kürt sorunu olmak üzere bir dizi konuda Türk burjuvazisinin hassasiyetlerini gözetmek yoluna gidebilmektedir. Karşılığında nelerin alındığı bir yana, boyunu aşan çıkışlar gösterdiği her durumda ise ona haddi gösterilmektedir.

Dolayısıyla Türkiye'nin ABD emperyalizmi ile stratejik düzeydeki köklü bağımlılık-kölelik ilişkisinin son bulması, ya sosyalist bir devrimle ya da emperyalist dünyanın güç ilişkilerinde meydana gelecek köklü bir değişimle mümkün olabilir. Başka türlü, ABD emperyalizminin dünya hegemonyası sürdüğü sürece Türkiye üzerindeki köleci egemenliği devam edecektir.

“Vallahi de korkmuyoruz, billahi de korkmuyoruz sizden!”

Hak ihlalleri raporunun düşündürdükleri

M. İmran

Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) Türkiye’de hak ve özgürlükler alanında 1 Ocak ile 31 Ağustos 2020 tarihleri arasında yaşanan hak ihlallerini içeren 168 sayfalık kapsamlı bir rapor yayımladı. “İfade, Toplanma ve Örgütlenme Özgürlükleri İhlal Raporu” başlığı taşıyan rapor, TİHV Dokümantasyon Merkezi çalışanları Eylem Yıldizer, Cihan Deniz Zarakolu ve Coşkun Üsterci tarafından hazırlandı. “Basın Özgürlüğü”, “Toplantı ve Gösteri Yapma Özgürlüğü” ve “Örgütlenme Özgürlüğü” alt başlıklarını taşıyan detaylı rapora bakınca Erdoğan diktatörlüğünün 2. Abdülhamit’in istibdat dönemine rahmet okuttuğunu görüyoruz. Yalnızca “Basın Özgürlüğü” bölümüne bakmak bile Erdoğan’ın adeta o dönemi arattığını yeterli açıklıkta göstermektedir.

İkinci Abdülhamit (1876-1909) 113. İslam Halifesi, 34. Osmanlı padişahıdır. İslamcıların “Ulu Hakan” dedikleri Abdülhamit 33 yıl saltanat sürdü. Tahtta olduğu 1878-1908 kesiti “İstibdat Dönemi” olarak bilinir. Türk Dil Kurumu sözlüğünde istibdatın kelime anlamı şöyle veriliyor: “Uyruklarına hiçbir hak ve özgürlük tanımayan sınırsız monarşi, despotluk, despotizm.”

Bazı tarihçi ve yazarlar Abdülhamit döneminin ilk bir buçuk yılını “liberal” olarak değerlendirir. Bu dönemde batıya karşı esnek olan Halife, basın kanunu çıkarmış, basına karşı esnek bir politika gütmüştür. Bu kısacık sükûnet dönemi, Abdülhamit’in saray içi çalkantılara kontrol altına almasıyla son bulur. Sultan bu süreçte bir suikasta uğrar ve kıl payı kurtulur. Zaten saray içerisinde dönen taht kavgalarında paranoyaklaşan, herkesten şüphelenen, korkan şehzadelerin ruh halini taşıyan Abdülhamit, bu suikast sonrasında korku ve paranoyanın esiri olur. Kendini Yıldız Sarayı’na hapseder. Dışarıya adeta adım atmayan Abdülhamit, imparatorluğu 30 yıl boyunca “istibdat” adı verilen baskı ve korku zoruyla idare eder.

Kendini kapattığı bu “hapisnede” iken her şeyden kuşku duymaya başlamış ve her yere gözü kulağı olacak adamlar yerleştirmiştir. Basına yönelik, daha önce kendisinin kaldırmış olduğu sansürü katı bir şekilde geri getirmiş ve basılacak her şeyi sıkı bir denetim altına alma amacıyla basına yönelik kanunlar çıkarmıştır. Birçok tanınmış aydın, yazar

ve gazeteci sürgüne yollanmış, birçoğunu ise dış ülkelere kaçmak zorunda kalmıştır. Muhafız basına karşı bu kadar despot olan 2. Abdülhamit’in basına karşı bir duyarlılığı da vardır. Özellikle fotoğrafçılığı çok önemsemiş ve sarayda bir fotoğraf stüdyosu kurduştur.

Abdülhamit, 1880’lerden itibaren jurnal ağ içerisinde yer alan fotoğrafçıları imparatorluğun her yanına gönderir. Onların gönderdikleri fotoğraflara bakıp sorunları ele alır ve kararlar verir. Öldürüleceği korkusuyla Yıldız Sarayı’ndan dışarı adım atamayan padişah, hapisnede tutuklular için af kararlarını da bu jurnalci fotoğrafçıların çekip gönderdikleri tutuklu resimlerine bakarak verir.

Abdülhamit 1909’da “31 Mart Vakası” olarak bilinen ayaklanmanın ertesinde, İttihat ve Terakki tarafından tahttan indirilir. 27 Nisan 1909’da Selanik’e sürgün edilir. Abdülhamit sürgünlüğünün ardından 10 Şubat 1918’de Beylerbeyi Sarayı’nda çeşitli sağlık sorunlarından dolayı ölür.

Çok geçmeden halifenin ruhu İttihatçılarda dirildi ve cumhuriyet dönemiyle yaşamaya devam etti. Cumhuriyet döneminde çıkarılan Takrir-i Sükûn ile matbaalara el konuldu, birçok aydın, yazar, çizer ve gazeteci işkenceye tabi tutuldu, çoğuna yıllara varan hapis cezaları verildi. Bu da yetmeyince birçoğunu faili meçhul adı altında katledildi.

Yaklaşık 18 yıldır iktidarda bulunan Erdoğan AKP’si inşa ettiği tek adam “istibdat rejimi” ile ülkeyi “idare” ediyor.

Bu uzun iktidar süresince ilk yıllarında Abdülhamit’e benzer bir liberal tutum gösteren Erdoğan, liberal yazar ve çizerlerin geniş desteğini ve alkışını almıştı. “Neo-Osmanlılık” düşüyle hareket eden Erdoğan, kafasındaki hilafet düşüyle Beştepe’ye 1100 odalıklı bir kaçak saray dikti. Türk tipi başkanlık rejimi adı altında, parlamenter rejimi etkisiz hale getirerek sembolikleştirdi. Bu başkalaşmanın özeti Marx’ın Napolyon’u iktidara taşıyan koşulları irdelediği şu tespitinde saklıydı: “İnsanlar tarihlerini kendileri yaparlar, ama kendi keyiflerine göre, kendi seçtikleri koşullar içinde yapmazlar, doğrudan belirli olan ve geçmişten gelen koşullar içinde yaparlar. Bütün ölmüş kuşakların geleneği, büyük bir ağırlıkla, yaşayanların beyinleri üzerine çöker.”

Marx’ın tarihsel gelişimdeki devamlılığa yaptığı bu vurgu Türkiye üzerinden test edilebilir. II. Abdülhamit, Mustafa Kemal ve Erdoğan’ın dönemlerine baktığında insan adeta “dejavu” (Fransızca “zaten görülmüş” demektir) duygusuyla karşı karşıya kalıyor. Tarihsel bir bilince sahip olanlar kendi kendisine birçok kez “Ben bunu sanki daha önce yaşadım” diyebiliyor.

“Yeni Osmanlılık” hevesleri güden, fetih hevesiyle Libya’dan Ortadoğu çöllerine ve Kafkasya’ya, başıbozuk çerileri hatırlatan paralı cihadistleriyle üç kıtada at koşturup sonu hüsrana biten seferler düzenleyen AKP-Erdoğan iktidarının ilk saldırdığı ve de önemseydiği şey basın ve medya oluyor.

Erdoğan’ın “Yalan Rüzgarı” serilerine ihtiyacı olduğu için “sahibinin sesi” olan bir medyayı kurması gerekiyordu. Nitekim kendi medyasını peyderpey iktidarını sağlamlaştırma adımlarıyla inşa etti. Tabii bu “Yalan Rüzgarı” serilerinin hayat bulması için karşıt, muhalif, devrimci, ilerici medya odaklarının da ortadan kaldırılması gerekiyordu. Sonuçta Erdoğan, “gerçeği öldürmek” üzerine inşa ettiği koca bir medya gücüne kavuştu.

Her gün devlet kanallarında, onlarca özel TV’de, basılı gazete ve dergilerde, yanı sıra internet ve sosyal medyada beslediği binlerce kişilik troller ordusu, tetikçi kalemşorlar sürüsü bu çürümüş düzeni aklayıp paklayarak, işçi ve emekçileri

maniple edip yanlış bilinç oluşturuyor. Geline yerde Erdoğan’ın basın ve medya üzerinde oluşturduğu baskı birçok noktada övgüler dizdiği “Ulu Hakan 2. Abdülhamit Han”ın dönemine benzerlik arz etse de birçok noktada da o istibdat dönemini aratıyor. Abdülhamit’in İstibdat Dönemi’nin temel üç simgesi vardı: Sansür, jurnalcılık ve cezalandırma. Bugün Erdoğan sansür aşamasını aşan bir mekanizma işletiyor. Gazete ve yayın şirketlerine el koyma, süresiz kapatma, milyarlarca liralık para cezaları, gazetecilerin ağır para ve on yılları aşan hapis cezalarına çarptırılmaları ve tutuklanmaları söz konusudur. Hafiyeden ve jurnalden geçilmiyor zaten. Cem Küçük, Ahmet Hakan, jöleli jölesiz yüzlerce tetikçi, jurnalci ve hafiyeye bulunuyor.

Mevcut tüm yasaların artık bir anlam ifade etmediğini söz konusu raporda verilen verilere baktığımızda açık bir şekilde görüyoruz. Yaşanan hak ihlallerini dile getirmeye çalışan bir avuç kadar kalmış basın kuruluşları ve çalışanları devlet baskı ve şiddetine maruz kalıyor.

Medya gücünün yüzde 80’nini elinde tutan Erdoğan, denetim altına almakta zorlandığı sosyal medyaya baskıyı yeni yasalarla ayyuka çıkardı. Yetkisiz kıldığı Meclis’te artık dikte ettirdiği yasaları bir bir çıkarıyor. Sarayın ihtiyaçları doğrultusunda, 29 Temmuz 2020 tarihinde, “İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşle-

nen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" TBMM Genel Kurulunda kabul edildi. Bu kanunla birlikte, raporda dile getirildiği gibi, "sosyal medya paylaşımları ve internet ortamında yapılacak yayınlar üzerinde kontrol ve baskının daha da arttığı gözlenmektedir."

Devletin basın kuruluşlarına ve basın çalışanı gazetecilere yönelik 1 Ocak 2020 ile 31 Ağustos 2020 tarihleri arasında Türkiye'de yaşanan durum raporda şöyle sıralanıyor:

- 31 Ağustos 2020 itibarıyla 146 gazeteci cezaevinde tutuluyor.

- 38 gazeteci ve 1 yazar gözaltına alındı. 17 gazeteci tutuklanırken 9 gazeteci adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

- 4 gazeteci saldırıya uğradı. 3 gazeteciye saldırı girişiminde bulunuldu. 2 gazeteci tehdit edildi. 1 gazeteci ise kendilerini istihbaratçı olarak tanıtan kişilerce ajanlık dayatmasına maruz kaldı. 2 basın kuruluşuna, 1 ilde ise Gazeteciler Cemiyeti'ne ait araca saldırılar düzenlendi.

- 162 gazeteci ve basın çalışanı haklarında açılan 73 davada yargılandılar. Sonuçlanan davalarda 17 gazeteci toplam 59 yıl 8 ay 22 gün hapis cezası ve 14.160 TL para cezası ile cezalandırıldı. Ayrıca 31 gazeteci hakkında soruşturma başlatıldı.

- 53 habere, 75 internet sitesine, 2 internet sayfasına ve 5 sosyal medya hesabına, 59 internet içeriğine ve 143 internet adresine erişim mahkeme kararlarıyla engellendi. Ayrıca henüz basılmamış olan bir kitap ile bir gazete sayısı da mahkeme kararıyla yasaklandı.

- Basın İlan Kurumu (BİK) tarafından 6 gazeteye toplam 107 gün ilan kesme cezası verildi. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) tarafından 19 basın-yayın kuruluşuna toplam 23 kez program durdurma, 5 gün yayın durdurma, 23 kez ise idari yaptırım cezaları verildi.

- İçişleri Bakanlığı verilerine göre 1 Ocak 2020 ile 14 Ağustos 2020 tarihleri arasında toplam 14 bin 186 sosyal medya hesabı hakkında inceleme yapıldı, 6 bin 743 sosyal medya kullanıcısı hakkında ise adli işlem başlatıldı.

- İçişleri Bakanlığı'nın 5 Mayıs 2020 tarihinde yaptığı açıklamaya göre sadece Covid-19 salgını ile ilgili olarak Türkiye genelinde toplam 7.127 sosyal medya hesabı incelendi. Covid-19 salgını ile ilgili sosyal medya paylaşımları gerekçesiyle 496 kişi gözaltına alındı ve bu kişilerden 10'u tutuklandı.

- "Cumhurbaşkanı'na hakaret" iddiasıyla en az 24 kişi gözaltına alındı, 3 kişi tutuklandı, 1 kişi hakkında soruşturma başlatıldı. 1 kişi ise hakkında bu gerekçeyle açılan davada Cumhurbaşkanı'na hakaret suçunu düzenleyen 299. madde

uyarınca değil, hakaret suçunu düzenleyen 125. madde uyarınca 5 ay hapis cezası ile cezalandırıldı. Ayrıca, 5 gazeteci "Cumhurbaşkanı'na hakaret" iddiasıyla haklarında açılan davalarda yargılandılar, 2 gazeteci beraat etti, 1 gazeteci ise 11 ay 20 gün hapis cezası ile cezalandırıldı. 31 Ağustos 2020 tarihine dek tamamlanmış olan yargılamalarda 5 kişi 5 yıl 6 ay 10 gün hapis cezası ile 2 kişi de para cezası ile cezalandırıldı.

- "Atatürk aleyhine işlenen suçlar hakkındaki yasaya muhalefet" gerekçesiyle 1 kişi tutuklandı.

- 18 sanatçı hakkında "örgüt propagandasını yapmak", "Cumhurbaşkanı'na hakaret" vb. gerekçeler ile açılmış olan davaların görülmesine devam edildi, 2 sanatçı hakkında hazırlanan iddianame mahkeme tarafından kabul edildi.

Toplumun parçalanması üzerine kendi iktidarını inşa eden Erdoğan ülkenin dört bir yanında inşa ettiği "gönüllü muhbir ağı"nın da iflas ettiğini kendi Adalet Bakanı Abdülhamit Gül açıklıyordu. Gül, "Lekelenmeme hakkı kapsamında, 2017 Eylül'den bugüne kadar 261 bin 843 kişi hakkında soruşturma yapılmasına yer olmadığı kararı verildi" diyor. Bu jurnal ağının toplumu korkuya boğmak ve teslim almaktan öte bir işlevinin olmadığını da bir göstergesidir.

Erdoğan bugün beslemesi olan, geçmişin Saadet'lisi Numan Kurtulmuş'un deyimiyle, "Harun gibi gelip karunlaştı." Ancak artık "Ulu Hakan"ları 2. Abdülhamit gibi bir saraya sıkışmış bulunuyor. Kimseye güvenmiyor, saray entrikadan geçilmiyor ve toplumsal baskı neticesinde damadını Maliye Bakanlığı'ndan azletti. 2. Abdülhamit gibi "saraya tıkalı" denilebilir ama her dışarı çıktığında 250'ye yakın koruma Erdoğan'ın etrafında etten duvar örüyor. Çevre ve güvenlik için binlerce polis konuşlandırıyor. Ve bugün bunun tam sayısı muhalefetin başvurularına karşın AKP tarafından açıklanmıyor.

Kısacası sarayda korku hat safhada. Zulüm ve baskının artması bu korkunun gizlenme uğraşısından ileri geliyor. Bu korku ve baskı beyhudedir. Toplumsal mücadeleler tarihi göstermiştir ki, "gecenin en karanlık anı, şafak sökmeden az önceki andır." Aydınlığın muştusu 14 yıldır gasp edilmek istenen tazminat hakları için Manisa'dan Ankara'ya yürüyen Somalı madencilerin tek adam rejiminin kolluk kuvvetlerince engellenmesi üzerine bir madencinin söylediği "vallahi de korkmuyoruz, billahi de korkmuyoruz sizden" sözünde saklıdır. Karanlık iktidarın örmek istediği korku duvarları adım adım aşıyor. Yaşar Kemal'in dile getirdiği bir Anadolu halk deyişinde olduğu gibi: "Zulmün artsın ki tez zeval bulasın."

"Cumhur İttifakı'nın üçüncü ortağı mafyadır"

Çete lideri Alaattin Çakıcı, sosyal medyada Kemal Kılıçdaroğlu'na tehditlerde bulunmuştu. Kemal Kılıçdaroğlu, kendisine hakaret eden çete lideri faşist Alaattin Çakıcı hakkında suç duyurusunda bulundu. CHP ise basın açıklaması yayınladı.

CHP yaptığı açıklamada "Mafya bozuntusunun tehditlerine, hakaretlerine ne Saray'dan ne de Sarayın Bekçisi'nden en ufak bir tepki gelmedi. Öyle anlaşılıyor ki, bu mafya bozuntusundan medet umuyorlar. Cumhur İttifakı'nın üçüncü ortağı Mafyadır. Mafyalı Cumhur İttifakı artık tam bir şer ittifaktır" dedi.

Açıklamada, Alaattin Çakıcı'nın bu tavrına yargı makamlarından ve iktidar kanadından herhangi bir hareket ve tepki gelmediği belirtilerek "Saat 18.45. Şu ana kadar bekledik. Mafya bozuntusunun tehditlerine, hakaretlerine ne Saray'dan ne de Sarayın Bekçisi'nden en ufak bir tepki gelmedi. Cumhur İttifakı'nın üçüncü ortağı mafyadır" denildi.

CHP İletişim Koordinatörlüğü'nden yapılan açıklamanın tamamı şöyle:

"Saat 18.45. Şu ana kadar bekledik. Mafya bozuntusunun tehditlerine, hakaretlerine ne Saray'dan ne de Sarayın Bekçisi'nden en ufak bir tepki gelmedi. Öyle anlaşılıyor ki, bu mafya bozuntusundan medet umuyorlar. Çünkü sükut, ikardan gelir.

Şiir okuduğu için hapse düşmesini siyasi yaşamı boyunca bir demokratik mağduriyet olarak sömüren Tek Adam'ın iktidar ortağı, son olarak muh-

birliğe soyunup Genel Başkanımız'ın çeşitli konuşmalarını suç unsuru olarak lanse edip, hakkında tetikçi savcılara fezleke düzenlettiler.

Tüm bu hukuk, vicdan ve ahlak dışı saldırılarından hiçbir netice elde edemeyince de son olarak bir süre önce özel bir ayla cezaevinden çıkardıkları, çete yöneticisi ve mafya bozuntusu tetikçilerine edepsizlik yaptırarak, seviyesiz siyasetlerinin üzerine tüy diktiler.

Muhalefeti susturmak için her yola başvuran Saray ve Bekçisi sonunda mafya bozuntularından medet umar hale gelmiştir. Devletin içine çöreklen-dirdikleri Saray Vesayetini güçlendirmek için kolluk kuvvetleri ve yargı kifa-yet etmeyince, saray vesayetini mafya bozuntularıyla tahkim etmeye çalışıyor-lar.

Açıkça ortaya çıkmıştır ki, Cumhur İttifakı'nın üçüncü ortağı Mafyadır. Mafyalı Cumhur İttifakı artık tam bir şer ittifaktır.

Genel Başkanımızı tehdide cüret eden bu suç baronu sadece basit bir maşadır. O'nu özel ayla cezaevinden çıkartan ve O'nun üzerinden siyasi rakiplerine gözdağı verebileceğini düşünen Şer İttifakının iki patronu esas sorumlulardır.

Bu yaşananlar, ülkemizi içine soktukları devlet krizinin zirve yaptığı yerdir."

Açıklama "Savcıların görevlerini yapmalarını, bu edepsiz mafya bozuntusu hakkında gerekli hukuksal süreçleri bir an önce başlatmalarını bekliyoruz" denilerek sonlandırıldı.

Pandemiye yönetemiyorsunuz, suçlusunuz, hesap vereceksiniz!

Geçtiğimiz mart ayı itibarıyla ülke genelinde yayılmaya başlayan koronavirüs salgını, AKP-MHP rejiminin toplum sağlığını hiçe sayan uygulamaları nedeniyle hızını artırarak devam ediyor. Salgının seyrine bakıldığında tüm ülkede tehlike çanlarının çaldığını ve toplumu tehdit altına aldığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Sağlık emekçilerinin her vesileyle vaka sayılarındaki artışın nisan ayını geçtiğini, yoğun bakımların dolduğunu, test kuyruklarının uzadığını belirtmesine rağmen, Saray rejiminin sözcüleri ekranlara çıkıp yüzüstü virüse karşı başarı hikâyeleri yazdıklarını söyleyebilmektedirler. Halkın sağlığıyla zerre kadar ilgilenmeyen rejim, yükü sağlık emekçilerin sırtına yıkıp kendi kirli işleri ile uğraşmayı daha çok önemsemektedir.

Başta ekonomik krizi bir türlü kabul etmeyerek "güçlü Türkiye" görüntüsü çizmeye çalışan rejim, yerinde durmayan döviz kuruna yenilip kendi içinde tasfiyelere girişmiştir. Derdi uluslararası sermayeye karşı güven tazelemek olan rejim, yeni yüzlerle durumu kurtarmaya çalışırken, tökezleyen iktidarını toparlama peşindedir.

Salgının tablosu "normalleşme" ön-

cesi dönemden daha vahimken, AKP iktidarının hiçbir şey yokmuş gibi davranması, salgına karşı alınacak önlemleri "maske-hijyen-sosyal mesafe"ye indirgemeleri ve bireyin sorumluluğuna bırakmaları nedeniyle önümüzdeki ayların daha da ağır geçeceği aşikardır. Kafe, restoran vb. yerlerinin sadece paket servis yapması, hafta sonu belirli saatlerde sokağa çıkma yasağı veya açık alanlarda sigara içilmesinin yasaklanması vb. önlemlerin ise elle tutulur bir yanı bulunmamaktadır. Ayrıca, 65 yaş üstü ve 20 yaş altı olan, üretim dışında yer alan kişilere pandeminin faturası kesilerek sokağa çıkma yasağı getirilmiştir.

AKP-MHP iktidarının diline doladığı salgına karşı "başarı öykülerinin" asıl amacı ise salgının gerçek tablosunu gizlemek ve sömürüyü dizginsiz bir şekilde devam ettirmektir. İşçi ve emekçileri açlık ve ölüm ikilemi arasında bırakarak, 'ölen ölür, kalan sağları sömürürüz' anlayışıyla süreci yönetmeye çalışan rejim,

insanların ölümüne kayıtsız kalmaktadır. Artan salgına rağmen emekçileri daha da zor durumda bırakacak yeni uygulamaları hayata geçirmeyi de unutmamaktalar. Sağlık emekçilerinin "Tükeniyoruz, ölüyoruz, yönetemiyorsunuz" çığlığına kulak tıkayan iktidar, üstüne üstlük sağlık emekçilerinin hastalık belirtileri olsa dahi 10 gün sonra iş başı yapmasını istenmektedir.

Ayrıca, devlet bürokrasisine, sarayın bekçilerine, sermayedarlara tarama amaçlı test yapılırken, emekçilere sıra gelince hastayla temas halinde olsa dahi test yapılmaması, ağır semptom gösteren kişilerin hastaneye yatırılmaması gibi sorunlar ülkenin yangın yerine dönüştüğünün kanıtıdır.

İstanbul Tabip Odası Yönetim Kurulu üyesi Dr. Osman Öztürk, Türkiye'de koronavirüse bağlı ölümlerin 30 bin civarında olduğunu söyleyerek "İstanbul yangını yerine döndü. Gerçek sayı, açıklananın iki katı kadar. İstanbul ölüyor, iktidar

salgında başarı hikâyesi çıkarmaya çalışıyor, verileri de düşük gösteriyor. Türkiye'nin asıl ihtiyacı yeni bir salgın politikası" diyerek salgında yaşanan gerçek tabloyu gözler önüne sermektedir.

Sağlık Bakanı ise toplum nezdinde hiçbir inandırıcılığı kalmayan günlük koronavirüs tablosunu açıklayarak, sözde kaygılarını dile getirip toplu emekçilere atmaktadır. Kısa süre içinde faydasının görülmeceği aşı haberleriyle gündemi meşgul eden Sağlık Bakanı, kontrolden çıkan salgını ört bas etme çabasını sürdürmektedir.

Üretimin aksamasını istemeyen AKP-MHP rejimi, göstermelik önlemlerle süreci yönetmeye çalışarak toplumu adeta ateşe atmış durumdadır. Bu ise emekçilerin çalışma, yaşam, sağlık, eğitim, beslenme, barınma gibi temel alanlarda yaşadıkları sorunların daha da büyüyeceği anlamına gelmektedir.

Saray rejiminin toplum yaşamında yarattığı enkaz salgınla beraber daha da artmışken, emekçilerin önünde duran tek seçenek bulunmaktadır. O da tüm bu sorunların kaynağı olan kapitalist sisteme ve onun koşulsuz hizmetkârı saray rejimine karşı örgütlü mücadeleyi büyütmektir.

Sağlıksız sağlık sistemi

Covid-19 testi için eski havalimanına kurulan pandemi hastanesine gittik. Test sonucum negatif çıktı ama ben bile muhtemelen sayısız pozitif vakayla temastan kaçsam da sosyal mesafe olmadan yan yana durdum. Ben bile diyorum çünkü beni hastaneye götüren yoldaşlar beni korudu. Özellikle genç yoldaş, kendini dezenfekte etmeyi bir an olsun ihmal etmedi ama yine de yoldaşını korumak için riskli olan bekleme-leri, gidip, gelmeleri kendisi yaptı.

Özetle yoldaşlarımla birlikte olduğum için ben şanslıydım. Test için ola ki tek başına gelen birinin sinir krizi geçirme ihtimali bile var. Ve negatifse, orada pozitif olma ihtimali oldukça yüksek.

YOLDAŞLIK TESTİ BAŞTAN SONA BAŞARILI

Hava iyi olduğu için dışarıda bekledik. Ama tek gelen biri sırasını kaçırmamak için içerde beklemek zorunda. İçerde bekleme odası var. Bekleme oda-

sında sosyal mesafe bırakmanın imkânı yok. Üstelik odada klima çalışıyor. Yani virüsü yayma makinesi çalışıyor. Odaya beni sokmadı yoldaş. Ama kendisi, sıranın gelip gelmediğine bakmak için odaya girdi ve odayı o anlattı bana.

HASTANE TEDAVİDEN ÇOK HASTALIK KAPMA YERİ GİBİ

İlk, traji diye bir yere girdim. Burada parmağıma küçük bir alet takıldı. Gün içinde o alet veya parmağın girdiği yerdeki aksam değişiyorsa bile, en azında üç beş kişide değişmediğini bizzat gördüm. Burada tek sağlıkçı çalışıyordu. Yani işini hızlı yapmak zorunda, yoksa traji odasına girecekleri çok bekletecek.

Testten önce sözde hekim kontrolü oluyor. Sözde diyorum çünkü sadece soru sordu ve yanıtlarımı yazdı. Yani 1

dakikalık bir soru - cevap için en az 1 saat bekledik. Bizim gönderildiğimiz poliklinikte bu kadar bekleme oldu. Diğer poliklinikler çok daha hızlı ilerliyordu.

Benim gönderildiğim poliklinikte kavga bile çıktı. Yani bekleme, birikme herkesin görebileceği bir durumdu.

Ama bekletme sürdü. Öte yandan o poliklinikteki hekim saatlerce çalıştığı için belki de cevapları bilgisayara hızla geçirecek durumda da olmayabilir. Her halükârda iyi işleyen bir sağlık sistemi olsa, o hastaneye daraltarak söylesek bile sorun kalmazdı.

SAĞLIKTA "ÇAĞ ATLADIK" YALANI ŞİDDETE NEDEN OLUYOR

Sürüntü alınan yer ise deyim yerindeyse bir tür virüs yuvasına dönüşüyor. Sağlık çalışanları art arda sürüntü alıyor.

Aynı anda test yapılan kabine girenler de oluyor. Yani bir önce sürüntü veren kişi pozitif vakaysa, test olayım derken virüs kapmak işten bile değil. Bu risk engellenebilir mi? Sağlıkçı olmadığım için şu yapılabilir, bu yapılabilir diyemeyeceğim. Ama iki test kabini yerine dört test kabini olsa risk yarı yarıya düşerdi.

Özel hastanelerde bu riskler azalıyor eğer, bu özel hastanelerin başarısı değil, paran kadar sağlık politikasının artık gelinen aşamada katliamcılık diye ifade edilebilecek, kaçınılmaz bir sonucudur. Öte yandan, özel hastane sahibi sağlık bakanı ve saraylının sözlerine inansaydım, hastanede pek çok sağlık çalışanıyla kavga ederdim. Çünkü onlara göre çağ atlayan sağlık sisteminde yaşanan sorunların nedeni sağlık emekçileri.

Bir daha test yaptırmam demiyorum. İhtiyaç olursa mecbur yaptırtacağım. Ama iki üç kat daha tedbirle test yaptırmaya gideceğim.

Damat bakan gitti, sırada ne var?

Geçtiğimiz haftanın en çok konuşulan konularından biri de hiç şüphesiz damat-bakan Albayrak'ın istifası oldu. AKP içindeki ikinci isim olarak anılan ve Erdoğan'ın veliahtı gözüyle bakılan Albayrak'ın istifası gündemi oldukça meşgul etti. Ülkenin hazine sorumlusu bakanının bol yazım hatalı bir instagram paylaşımı ile istifa etmesinden 26 saat sonra gelen kabule kadar konunun üzerinde çok konuşulacak bir dizi ayrıntı elbette var. Ancak önemli olan, Albayrak'ın istifasının AKP'nin bizzat kendi icraatları ile ördüğü duvara toslamak üzere olduğunu bir kez daha gözler önüne sermiş olmasıdır.

TASFİYELER, İSTİFALAR, ÇIKAR HESAPLARI...

18 yıldır iktidar koltuğunda oturan AKP'nin ve temsil ettiği rejimin içten içe derin bir çürüme yaşadığı her geçen gün daha bir görünür hale geliyor. Geline yerde AKP içinde bugün "arkadaş, kardeş" olan bir diğer gün "düşman, kalles" ilan ediliyor ve tek adam hariç herkesin harcanabilme kredisi bulunuyor. Bu ke-pazeliği pazarlamak için kitlelerin dini duyguları istismar ediliyor, Saray rejimi gerici kalkanını elinden bırakmıyor. Tarihte sonraki kuşakların öğrenerek öğrenecekleri bu olgu, tipik burjuva partilerinde görülen çürümüşlüğün örneği olarak kayıtlara geçiyor.

Hatırlanacağı üzere, darbe girişimine giden yolda Erdoğan ile Gülen arasında yaşanan kapışmanın ortaya saçtığı pislikler, dinci-gerici blokun ne denli kokuşmuş bir çıkar ilişkisi üzerine kurulduğunu

gözler önüne sermişti. Yolsuzluğun inkâr edilemez kanıtları fillerin tepişmesi ile gün yüzüne çıkmıştı. Her ne kadar darbe girişimini fırsat bilip kendilerini temize çekmeye çalışsalar da AKP içerisinde farklı çıkar odaklarını tasfiye etmeyi başaramamış, yeni kriz dinamiklerinin önüne geçememişlerdi. "Düşük profilli" başbakanlardan yalalılıkta çığır açan isimlerin devlet içinde yüksek mevkilere getirilmesine kadar bir dizi önlem ile çatışmalar önlenmek istense de sonuç aynı kaldı. Sarayın damadının istifası kapalı kapılar arkasında dönen bu entrikaların yeni bir görünümü oldu.

YOKUŞ AŞAĞI YUVARLANAN AKP

Pandemi ile birlikte artan işsizlik ve sefalet koşulları, işçi ve emekçilerin ölüme terk edilişi, tırmandırılan gericilikle birlikte kitlelerin aşağılanması, temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması AKP'nin sona giden yolda "istikrarlı" bir şekilde yürüdüğünü gösteriyor. Yönetilemeyen pandemi süreci var olan siyasal ve sosyal sorunları ağırlaştırarak kitlelerdeki hoşnutsuzluğu artırmış bulunuyor. Amerika örneğinde olduğu gibi, hükümetlerin pandemi sınavını geçemeyerek yerlerini bir diğerlerine bırakmaları kaçınılmaz bir olgu olarak siyaset sahnesinde beliriyor. Üzerinde yaşadığımız topraklarda ise AKP'nin işçi ve emekçilerin haklarına dönük saldırıları, kamu kaynaklarının yandaşlara peşkeş çekilmesi ve bunun tam tezatı bir biçimde sarayın ihtişamının durmaksızın artması AKP'nin seçmen desteğini yitirdiğini ve yitireceğini gösteriyor. Toplumun hemen her kesimine saldıran ve kendi zümresi için fütursuzca

hareket eden AKP ve şefi, ekonomideki önüne geçilemeyen kötüleşmenin kendi varlığına incek en önemli darbe olduğunun farkında. Yokuş aşağı yuvarlanan AKP, can havliyle tutunacak dal arıyor.

YALAN İLE DÖNMEYEN TEKERLEK

Albayrak özelinde yaşananlar ise yalan ile tekerleğin dönmediğini gösteriyor. Albayrak'ın ekonomi üzerine yaptığı her sunumda çizdiği günlük gülistanlık tablolar ile işçi ve emekçilerin yaşadıklarının bir olmadığı aşikâr. Kırk defa söylenen yalanın doğruluk payesi kazanacağı savı ile yalana sarılan ekonomi bakanın mumu yatsıdan önce söndü.

AKP içinde hangi ali cengiz oyunlarının oynandığı tam olarak bilinmese de şu bir gerçek ki, Albayrak resmi istifasından önce kitleler nezdinde zaten fiilen istifa etmişti. Dolar kurlarını takip etmediğini söyleyen, dolardaki yükselişin işçi ve emekçilerin günlük hayatına etkilerini yadsıyan bir bakanın kitleler açısından en ufak bir ciddiyetinin bulunmaması ve kabul görmemesi bakanlık koltuğunun boş olduğunun kanıtıdır. Sokaktaki vatandaşın dahi Albayrak'ı eleştirmesinden korkan ve gözaltı terörünü devreye sokan AKP için damat yumuşak karın konumu kazanmış ve gelinen yerde harcanmıştır.

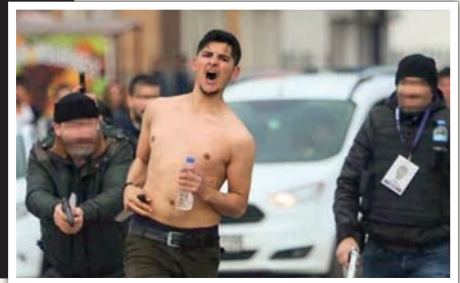
Elbette bu harcanma salt siyasi niteliktedir. Çünkü tüm tartışmalar içinde kesin olan bir şey varsa o da şudur ki; altın varaklı petekleri ile Albayrak, artık zamanını "ailesine" harcayabilecek ve işçi ve emekçilerin alınterinden çalınan paralar ile sefahat içinde yaşamını sürdürecektir.

SONU HIZLANDIRMAK İÇİN

İçinde onarılamaz gedikler açılan AKP'nin, Erdoğan'ın kişisel varlığı ile bir arada tutulduğu bilinen bir gerçeklik. Rejimin çürüdüğü ve çok yönlü bir kriz içinde debelendiği de biliniyor. Albayrak'ın istifası ile kendisini saplandığı bataklıktan kurtarmaya çalışan AKP'nin kirli hesapları neyi getirir bilinmez. Pembe dizinin önümüzdeki bölümlerinde hangi ahlaksızlıklar yaşanır, kimlerin ipleri çekilir ve belki ansızın kimler tekrar oyuna girer hiç belli değil.

Ancak bilinen şu ki, işçi ve emekçilerin artık yalanlara da kendi emeği üzerinden geçenin baskı ve zulmü altında ezilmeye de sabrı kalmadı. Lakin ne AKP ne de bu iktidardan nemalananlar boyunlarını büküp üzerine oturdukları harami saltanatını terk etmeyecektir. Bu nedenle, işçi ve emekçiler açısından yakalarına yapışan bu kanlı ve kirli elleri söküp atmak ve bu köhne rejimin sonunu hızlandırmak için mücadele etmekten başka yol yoktur.

Z. KAYA

Polise "istediğini öldür" yetkisi

AKP iktidarı döneminde polis cinayetleri ve katillere yönelik cezasızlık uygulamaları gözle görülür biçimde tırmandı. Son olarak Kemal Kurkut'un katilinin beraat ettirilmesi, polise istediğini öldürme yetkisi vermekten başka bir şey değil.

Ortada fotoğraflarla belgelenmiş bir cinayet var. Bu şekilde belgelenme bile geçmişte, yargılanan katil polisler deyim yerindeyse göstermelik biçimde en alt sınırdan, indirimlerle "ceza" veriliyordu. Kurkut davasında ise cinayeti belgeleriyle kanıtlanan polis beraat ettiriliyor.

KATİLE BERAAT TOPLUMA MESAJ

Kurkut'un katilinin yargı tarafında suçsuz bulunmasının tek bir anlamı var: Sistemin (ve AKP'nin) bekası söz konusu olduğunda polis istediği gibi adam öldürebilir.

Kurkut'un katili beraat ettirilmek topluma korku enjekte edilmeye çalışılıyor. Çünkü işçi emekçilerin öfkesi Covid-19'la birlikte boyutlandı. Katillerin cezasızlıkla ödüllendirildiği mahkeme kararları ise öfkenin tepkiye dönüşmeden, kaygıya, korkuya dönüştürülmesini hedefliyor.

Kurkut'un katilinin beraat ettirilmesi neredeyse rutinleşen cezasızlık politikasının yeni bir örneği değil. Toplum mesaj vermeyi, korku enjekte etmeyi hedefleyen bir karar.

YAKICI İHTİYAÇ ÖRGÜTLÜ MÜCADELE

Geline yerde devlet terörü açılan cinayet biçimini almış durumda. Çünkü kriz derinleşiyor, emekçilerin öfkesi ise büyüyor. Baskı, zorbalık ve katliamlar bu öfkeyi dizginlemenin araçları olarak AKP iktidarı tarafından sistematik bir şekilde kullanılıyor.

Kurkut'un katilinin beraat ettirilmesi ile bütün bir topluma verilen "istediğimiz gibi katlederiz" mesajına işçi ve emekçiler örgütlü mücadeleyi güçlendirerek yanıt vermelidir.

H. ORTAKÇI

Sinbo'da direniş

Sinbo işçileri, TOMİS'te örgütlenmelerini hedef alan Sinbo kapitalistinin hayata geçirdiği ücretsiz izin saldırısına karşı mücadelelerine devam ediyor.

"Sendikalı olmak haktır! Ücretsiz izin değil, güvenceli ve sendikalı çalışmak istiyoruz!" diyen Sinbo işçileri fabrika önünde direniş başlattı.

Sabah fabrika önüne giden direnişçi işçiler, fabrikaya gelen işçileri "Sinbo patronu işçi düşmanı" sloganıyla karşıladı. Direnişçi işçileri gören Sinbo yönetimi servisleri fabrikanın içindeki alana çekti.

Tüm Otomotiv ve Metal İşçileri Sendikası (TOMİS) üyesi Sinbo işçileri başlattıkları fabrika önü direnişte basın açıklaması gerçekleştirdiler ve "Sendika hakkımız söke söke alırız" dediler. İşçiler direniş alanında sabah 6.00 ile 17.00 arasında bulunacaklarını açıkladı.

DİRENİŞ ALANINDA EYLEM

Direniş çadırının kurulduğu fabrikanın önünde basın açıklaması gerçekleştiren işçiler öncesinde fabrikada çalışan işçilere seslendi. Ajitasyonlar eşliğinde işçilere örgütlenme çağrısı yapılan konuşmada, Sinbo kapitalistinin pandemi koşullarını fırsata çevirdiğinin altı çizildi. "Ücretsiz izin" saldırısı teşhir edilerek işçilere boyun eğmeme çağrısı yapıldı. "500 işçinin çalıştığı fabrikada 6 TOMİS üyesi işçisini ücretsiz izne çıkarmak pandemi önlemi midir?" denilen konuşmada, Sinbo yönetiminin yeni işçi aldığı vurgulandı. Direnişe başlanan bugünün ücretsiz izin saldırısının son günü olduğu,

ama izin süresinin uzatıldığı ifade edildi.

Pandemi karşısında gerçek önlemin "Zorunlu olmayan alanlarda üretimin durdurulması" olduğunu ifade eden Sinbo işçileri mücadeleye devam edeceklerini belirterek basın açıklamasını okudular.

"EMEĞİMİZ, ONURUMUZ VE GELECEĞİMİZ İÇİN MÜCADELEYE"

"Kölece çalışma koşullarına, sendikal faaliyete dönük saldırılara, onur kırıcı uygulamalara karşı emeğimiz, onurumuz ve geleceğimiz için mücadeleyi büyütelim" denilen açıklamada şunlar ifade edildi:

"İktidarın, sermayenin çıkarları doğrultusunda çıkardığı yasalarla işçi ve emekçilerin çalışma ve yaşam koşullarının daha fazla ağırlaştırılmasının önünü açmıştır. Patronlar işçileri, işbaşı kartını bastıkları andan itibaren kendilerine koşulsuz, şartsız biat eden köleler olarak görmektedir. İşçi ve emekçilerin, anayasadan, iş yasasından, medeni hukuktan doğan haklarını, kişilik haklarını hiçe sayarak, fabrikalarda keyfi uygulamalar hayata geçirmektedirler. Bu uygulamalarla fabrikalar adete işçi toplama kamplarına dönüştürülmektedir."

Sinbo patronunun pandemi koşullarını fırsata çevirdiği ifade edilerek bu süreçte sendikalı işçilerin hedef tahtasına konulduğu vurgulandı. Sinbo patronunun gücünü arkasındaki iktidardan aldığı belirtilerek "Hak gasplarının ancak işçi-

lerin örgütlü birliği ve fiili meşru mücadelesi ile son bulabileceğinin" altı çizildi.

"SENDİKAL HAKLARA SALDIRILAR VE DİĞER İHLALLER SON BULSUN!"

"Kuralsız yasadışı çalışma koşulları sonlandırılın" denilen açıklamada Sinbo'daki ağır çalışma koşulları aktararak şunlar ifade edildi:

"Tüm bu kuralsız koşullara sendikal hakkın kullanımının engellenmesi de eşlik etmektedir. Sinbo yönetimi daha önceki süreçlerde sendika üyesi olduğunu bildiği işçilere karşı işten atma saldırısını devreye sokmuştur. Geline aşamada sendikamızın üyesi işçiler üzerindeki baskı arttırılmıştır. Üyelerimizi yıldırarak işten çıkarmalarını sağlamak için ustabaşları, şefler, fabrika patronu ve müdürlerin talimatıyla baskı ve tehdidi arttırmışlardır. 6 Sendika üyemiz Eylül ayında 2 aylık ücretsiz izne çıkarılmıştır. Ücretsiz izin saldırısını 2 ay daha uzatan Sinbo yönetimi bu uygulamayla çalışan işçi arkadaşlarımızda korku yaratarak tüm dayatmalarını hayata geçirmeyi ve örgütlü mücadeleyi tasfiye etmeyi amaçlamaktadır."

Açıklamanın devamında ücretsiz izin saldırısı hayata geçirilirken üretimde azalma olmadığına ve fabrikada genel karantina ilan edilmediği, hatta yeni işçi alımları yapıldığı vurgulandı.

"Sinbo patronu sendikal hakların kullanımını engellemek için saldırmaktadır" denilen açıklamada Sinbo kapitalisti-

nin "sömürü çarkının sorunsuz dönmesini istediği" ifade edildi.

"KÖLELİĞE KARŞI DİRENİŞ!"

Açıklamada dayanışma çağrısı yükseltilecek şunlar ifade edildi:

"Emeğimiz, onurumuz, geleceğimiz için işçi sınıfına dönük hayata geçirilen topyekûn saldırılara karşı topyekûn mücadeleye atılmalıyız. Sinbo önünde kurduğumuz direniş çadırıyla bizler mücadelemizi bir adım daha ileri taşıdık. Tüm işçi kardeşlerimizi de ücretsiz izin saldırısına, kölelik dayatmalarına, insan onuruna dönük saldırılara karşı her fabrikayı direniş alanına çevirmeye, örgütlenmeye, mücadeleyi büyütme davet ediyoruz. Sorunlarımızı ancak böyle çözeriz. Haklarımızı ancak fiili meşru mücadele ile korur ve yeni haklar kazanabiliriz."

TOMİS üyesi Sinbo işçileri direniş alanında sabah 6.00 ile 17.00 arasında bulunacaklarını belirterek taleplerini şu şekilde ifade ettiler:

"- 7244 sayılı geçici yasa iptal edilsin, tüm çalışanlara iş ve gelir güvencesi sağlansın,

- Keyfi ve hiçbir hukuki dayanağı olmadan ücretsiz izin saldırısı ile karşı karşıya kalan üyelerimizin hak kayıpları giderilsin, ücretsiz izin uygulaması sonlandırılın,

- Sendikaya üye olma hakkı başta olmak üzere sendikal haklara dönük yasadışı saldırılar son bulsun,

- Çalışma saatleri ve koşulları pandeminin açığa çıkardığı gerçekler üzerinden, işçi sağlığı ve güvenliği önlemleri esas alınarak düzenlensin,

- Tüm çalışanlara fazla mesaiye kalmadan geçimini sağlayacakları ücret verilsin,

- Covid-19 pozitif çıkan bölümler başta olmak üzere tüm fabrikada genel karantina önlemleri alınsın, işçiler ücretli izne çıkarılın,

- Yönetimin talimatıyla, ustabaşı ve şeflerin hayata geçirdiği, baskı, mobbing, tehditler sonlandırılın,

- İlgili bakanlıklar ve birimleri fabrikaları denetleyerek görev ve sorumluluklarını yerine getirsinler. Patronların her türlü keyfi tutum ve dayatmasını örtbas etmekten vazgeçsinler."

Açıklama dayanışmayı yükseltme çağrısıyla sonlandırıldı. Basın açıklamasına DEV TEKSTİL, Tüm Çalışanlar İçin Sağlık Platformu ve DGB katıldı. Açıklamada sık sık "İşçilerin birliği sermayeyi yenecek!", "Ücretsiz izin köleliktir!", "İnsanca çalışmak istiyoruz!", "Sinbo işçisi yalnız değildir!", "Sendika hakkımız söke söke alırız!", "Sinbo patronu işçi düşmanı!", "Sinbo işçisi direnişin simgesi!" sloganları atıldı.

Sinbo direnişi ile dayanışma mesajları

“SINBO İŞÇİLERİNİN HAKLI VE ONURLU MÜCADELESİNİN YANINDAYIZ!”

AKP-MHP iktidarı salgın günlerini fırsata çevirerek sermayenin istediği kölelik yasalarını tek tek çıkarıyor. Bunlardan biri de ücretsiz izin saldırısıdır.

Sermayeye keyfi bir şekilde işçileri ücretsiz izne çıkarma hakkı veren yasal düzenleme, işçi ve emekçilerin haklarına, emeklerine dönük saldırıların bir parçasıdır. Hiçbir sınırı ve sınırlayıcı hükmü olmayan bu yasal düzenleme ile işçi ve emekçiler uysal köleler haline getirilmek isteniyor. Keza sendikalaşan, saldırılara karşı duran işçiler birçok fabrikada ücretsiz izin saldırısı ile karşı karşıya kalmakta, böylece sindirilmeye çalışılmaktadır.

Sinbo'nun onurlu işçileri bu saldırıya boyun eğmeyerek mücadele bayrağını yükselttiler. 11 Eylül'de başlattıkları mücadeleyi fabrika önü direnişi ile sürdürüyorlar. “Emek, onur ve gelecek mücadelesi için direniş çadırımızı kurduk” diyen Sinbo işçilerinin mücadelesi tüm işçi sınıfının mücadelesidir. Çünkü, hayata geçirilen saldırılar tek tek işçilere değil, işçi sınıfının bütünüdür.

Bizler bu bilinçle Sinbo işçilerinin haklı ve onurlu mücadelelerini destekliyoruz. Tüm işçilere, emekçilere, ilerici kurum ve kişilere Sinbo'da ve diğer direniş alanlarında yakılan mücadele ateşini büyütme çağrısını yapıyoruz. Sinbo işçilerinin bugün (18 Kasım) 16.30 da direniş alanında gerçekleştirecekleri dayanışma eylemine güç katmaya davet ediyoruz.

Ücretsiz izin saldırısına karşı mücadeleyi yükseltelim!

Tüm çalışanlara salgın önlemleri kapsamında ücretli izin, iş ve gelir güvencesi!

Yaşasın sınıf dayanışması!

BAĞIMSIZ DEVRİMCİ SINIF PLATFORMU

SINBO'DA YAKILAN DİRENİŞ ATEŞİNİ BÜYÜTELİM!

Türkiye'yi 18 yıldır yöneten Saray rejimi, attığı her adımda sermaye sınıfını palazlandırırken, işçi ve emekçileri ise derin bir yoksulluk ve sefaletle itti. Sermayenin

demir yumruğu dinci-faşist iktidar, işçi sınıfının son kalan hak kırıntılarını da pandemiyi bahane ederek gasp etmek istiyor.

Pandemi bir yandan kitlesel ölümlerle işçi ve emekçilere fatura edilirken, diğer yandan her türlü keyfi uygulama, esnek çalışma, ücretsiz izin, kıdem tazminatının gaspı gibi saldırılarla sınıfın kölelik zincirleri kalınlaştırılmak isteniyor. Hakları için TOMİS sendikasında örgütlenmek isteyen Sinbo işçileri de ücretsiz izin saldırısıyla karşı karşıya kaldılar.

İşçi sınıfı ve emekçiler bu kölelik dayatmalarına sessiz kaldıkça, saldırılar ve baskılar hız kesmek bir yana gittikçe azgınlaşmaktadır.

Bu koşullar altında Sinbo işçilerinin yükselttiği cesur ve onurlu direniş son derece anlamlıdır. Tüm işçi sınıfı aynı saldırılarla yüz yüzedir, dolayısıyla Sinbo'da yükselen direniş tüm işçi sınıfının ve emekçilerin direnişidir. Sinbo'da yakılan direniş ateşini büyütme, dahası yeni Sinbolar yaratmak, sermayenin saldırılarına karşı durmanın ve onurumuzu korumanın biricik yoludur.

Bizler, İşçilerin Birliği Halkların Kardeşliği Platformu - İşçi Komisyonu olarak, Sinbo işçilerinin ücretsiz izin saldırısına ve kölece çalışmaya karşı yükselttiği haklı ve onurlu direnişi dayanışmacı duygularımızla selamlıyoruz. “Emek, onur ve gelecek mücadelesi için direniş çadırımızı kurduk” diyen Sinbo işçilerinin mücadelesinin kazanımla sonuçlanması için, maddi, manevi ve politik olarak dayanışma içerisinde olacağımızı belirtmek istiyoruz.

Yaşasın Sinbo işçilerinin haklı ve onurlu direnişi!

İşçileri birliği sermayeyi yenecek!

İŞÇİLERİN BİRLİĞİ, HALKLARIN KARDEŞLİĞİ PLATFORMU - İŞÇİ KOMİSYONU

ÖRGÜTLENME HAKKIMIZ GASP EDİLEMEZ! DİRENEN SINBO İŞÇİLERİ YALNIZ DEĞİLDİR!

Dünyayı saran koronavirüs salgını ve bunu fırsata çeviren sermayedarların işçi sınıfına yönelik saldırıları her geçen gün çeşitleniyor. Pandemiyle birlikte çalışma yaşamının yeniden yapılandırılmak isteyen sermaye, işçi sınıfı ve emekçilere dayatılan ücretsiz izin, kısa çalışma, telafi çalışması gibi esnek çalışma modellerini hayata geçiriyorlar. Sermayedarlar, işçi sınıfı ve emekçilerin örgütlenmesi ve toplu sözleşme haklarını gasp etme saldırılarını da sürdürüyor.

Bir örneğini de Sinbo fabrikasında yaşıyoruz. Sinbo yönetimi işçilerin sendikalaşma hakkını engellemeye çalışıyor. Fabrikada sendikalaşma mücadelesi veren, sorunlar karşısında örgütlü güce inanan işçileri salgın bahanesiyle ücretsiz izne çıkardı. İki aylık sürenin ardından işçilerin ücretsiz izinleri ikinci kez uzatıldı. Sinbo yönetimi pandemiyi bahane ederek işçileri ücretsiz izne çıkardığını ifade etse de 600'e yakın kişinin çalıştığı fabrikada sadece sendikal faaliyet yürüten 6 işçinin ücretsiz izne çıkarılması oldukça manidardır.

Her krizi fırsata çeviren sermayedarlar pandemi ile çıkarılan ücretsiz izin saldırısını bir kez daha örgütlenme hakkını gasp etmek için kullanıyorlar. Sözde işten atılmanın yasak olduğu dönemde işçiler ücretsiz izne çıkarılarak ya açlık-ölüm

arasında bırakılıyor ya da baskıyla hiçbir hakkını almadan işten çıkarmaları bekleniyor.

Sinbo işçileri bağlı oldukları Tüm Otomotiv ve Metal İşçileri Sendikası (TOMİS) ile fiili-meşru mücadelelerini yeni bir boyuta taşıyarak fabrika önünde direnişe başladılar. “Sendikalı olmak haktır! Ücretsiz izin değil, sendikalı ve güvenceli çalışmak istiyoruz!” talebiyle başlattıkları direnişi selamlıyoruz.

İşçi sınıfının birlik ve dayanışma bilinciyle direnişin bir parçası olduğumuzu bildiriyoruz. Tüm işçileri, emekçileri, ilerici kurumları Sinbo işçileri ile dayanışmayı büyütme davet ediyoruz.

Herkes iş ve gelir güvencesi!

Kölelik yasaları iptal edilsin!

Tüm çalışanlara korana önlemleri çerçevesinde ücretli izin hakkı!

Yaşasın Sınıf Dayanışması!

İşçilerin Birliği Sermayeyi Yenecek! DEVRİMCİ TEKSTİL İŞÇİLERİ SENDİKASI

DİRENEN SINBO İŞÇİLERİ YALNIZ DEĞİLDİR!

Pandemi koşullarını fırsat bilen AKP-MHP iktidarı, işçi ve emekçilerin haklarına yönelik saldırıları arttırdı. Meclisten geçirilen yasalarla işçilerin, emekçilerin çalışma ve yaşam koşulları daha da ağırlaştırıldı. Sermayedarlara sınırsız teşvik paketleri açıklarlarken, işçi ve emekçilere pandemi döneminde “ya evde aklıktan öl ya da iş yerinde salgından kaynaklı öl” ikilemi dayatıldı.

İktidarın saldırılardan birini de “ücretsiz izin” oluşturdu. Bu saldırıyla sermayedarlara keyfi bir şekilde işçileri ücretsiz izne çıkarma hakkı verildi.

TOMİS sendikasına üye Sinbo işçileri, patronun kendilerine yönelik gerçekleştirdiği ücretsiz izne çıkarma saldırısına boyun eğmeyerek bugün direnişe geçti. 11 Eylül'den bu yana sürdürdükleri mücadeleye, bugün itibarıyla fabrika önü direnişe çevrildi.

Sermaye devletinin saldırılarına karşı fiili meşru mücadele ile direnişe geçen Sinbo işçilerinin yanındayız!

Direnen Sinbo işçileri kazanacak!

Yolumuz işçi sınıfının yoludur!

DEVRİMCİ GENÇLİK BİRLİĞİ

MİB MYK Kasım ayı toplantısı sonuçları: Kriz, pandemi, depremin faturası işçiye kesilmek isteniyor...

Haklarımız ve geleceğimiz için işyeri komitelerinde birleşelim!

MİB MYK olarak Kasım ayı toplantımızı gerçekleştirdik. Toplantımızda halen sürmekte olan ve git gide ağırlaşan salgın tablosu ve derinleşen ekonomik krizin işçi sınıfına yansımalarını konuştuk ve bazı sonuçlar çıkardık.

Pandeminin tırmanışa geçmesiyle birlikte, işçi ve emekçilerin yaşamlarını tehdit eden koşullar her geçen gün ağırlaşıyor. Sermayenin vurucu gücü AKP-MHP koalisyonu ise salgın süresince devreye soktuğu uygulamalarla, her defasında sermayenin ihtiyaçlarını gözettiğini ispatlıyor. Artık işçilere dayatılan kaba kölelik koşulları birçok fabrikada olağan hale getirilmek istenmektedir. Sözde alınan göstermelik önlemlerde sermayenin çıkarları ön planda tutulurken, işçi ve emekçilere düşen günlük 39 TL'ye yaşamak oluyor. Alım gücünün düşmesi, enflasyon ve işsizliğin tırmanması, işçileri daha fazla yoksulluğa, açlığa, hastalığa ve ölüme terk ediyor.

Atılan her adım, işçilere karşı, sermayenin yararına oluyor. MİB MYK olarak işçi sınıfı açısından bu kötü gidişata dur demenin tek yolunun yine işçi sınıfının örgütlü mücadelesinden geçtiğini vurguluyor, tüm işçileri haklarımız ve geleceğimiz için işyerlerinde kurulacak olan komitelerimizde birleşmeye ve mücadeleyle çağırıyoruz.

Bu ay içinde meclise getirilen ve "yeni istihdam paketi" denen torba yasa ile işçilerin esnek ve kural dışı çalışmasının yaygınlaştırılması, emeklilik ve kıdem hakkının ortadan kaldırılması, vergi afları ile sermayenin elinin rahatlatılması hedefleniyordu. Fabrikalarda yaşanan sınırlı eylemliliklere rağmen, torba yasadaki emeklilik hakkının gaspı, 25 yaş altı ve 50 yaş üstü işçilere getirilmesi düşünülen esnek çalışma uygulaması geri çekildi. AKP-MHP iktidarı bu ağır saldırıyı hayata geçirmeye cesaret edemedi. MİB MYK işçi sınıfının sınırlı eylemlerinin bile ne kadar etkili olduğunun altını çizirken, geri çekilmesi bu saldırıların yeniden gündeme getirmeyecekleri anlamına gelmediğini de belirtmektedir. Hak kayıplarının telafi edilmesi ve yeni hakların kazanılması saldırılar gündeme geldiğinde değil, ancak uzun soluklu bir mücadele ile olabilir. MYK'mız başta metal işçisi olmak üzere tüm işçileri "sınıfa

karşı sınıf" perspektifiyle talepleri etrafında birleşmeye, fabrikalarda örgütlü mücadeleyi büyütmeyle çağırılmaktadır.

Son aylarda pandeminin yeni merkezinin fabrikalar olduğu gerçeğini her fırsatta dillendiren MYK'mız, sermaye devletinin akşam saat 10'dan sonra kafelerin kapatılması gibi göstermelik önlemlerle görüntü yaratmaya çalıştığını vurgulamaktadır. Çünkü iktidarın tek derdi ekonominin çarklarının dönmesidir. Geçmişte sokağa çıkma yasaklarını bile izin günlerine denk getiren iktidar, tıklım tıklım olan işçi servislerine ve toplu taşıma araçlarına binmek zorunda olan, fabrikada aynı bantta onlarca işçi arkadaşı ile çalışmak zorunda bırakılan milyonlarca işçiyi ve emekçiyi suçlamaktadır. Oysa ki bilim insanları, işçi ve emekçilerin ihtiyaçları devlet tarafından karşılanarak birkaç hafta tam karantina uygulanması ve eksiksiz bir tarama ile virüs taşıyanların bulunmasıyla salgının kontrol altına alınabileceğini belirtiyor. Sermaye devleti bunun yerine "çarkların dönmesi" için göstermelik önlemlerle günü kurtarmaya çalışıyor, salgının yayılması konusunda ise işçi ve emekçileri sorumlu tutuyor. Gerçekte ise AKP-MHP iktidarı bugüne kadar yaşanan ölüm ve hastalıkların baş sorumlusudur. Sermaye devleti yönetmemektedir, suçludur ve hesap vermemelidir. MYK'mız oluşan bu tabloya bakarak tüm işçi emekçileri gerçek sorumlulardan hesap sormaya çağırılmaktadır.

EMİS'in MESS'e yeniden katılması nedeniyle, 5 işletmede çalışan 1900 işçinin TİS görüşmeleri için Birleşik Metal MESS'le masaya oturuyor. Pandemi ve ekonomik kriz gibi etkenler de hesaba katıldığında, ilk görüşmenin gerçekleştiği TİS sürecinin çetin çetin geçeceğinin işaretlerini vermektedir. Yıllardır sözleşme süreçlerinde deneme, telafi, denkleştirme ve esnek çalışma gibi işçileri kaba köleliğe mahkum edecek saldırıları geçiremeyen MESS, pandemi döneminde AKP-MHP iktidarı sayesinde kararnamelemlerle amacına ulaşmış oldu. Şimdi bu saldırıları kalıcılaştırmak isteyen MESS patronları amacına ulaşırsa, gelecek yıl yapılacak olan ve 130 bin işçiyi kapsayacak olan Grup TİS sürecine de eli daha güçlü girecektir. Bu yüzden MYK'mız TİS görüşmelerinin önemini daha da artırdığının altını çizmektedir. Ayrıca seneye yapılacak olan Grup TİS sürecinin de bir ön provası olarak görmektedir. Bu TİS süreci, sadece kapsayan 1900 metal işçisini değil, tüm metal işçilerini yakından ilgilendirmektedir. MYK olarak altını bir kez daha çiziyoruz ki, işçiler TİS sürecinde geleceklelerini sendika bürokratlarına bırakmamalıdır. Çünkü metal işçileri ancak TİS komitelerini oluşturarak ve "söz, yetki, karar" hakkını eline alarak kazanabilirler. MYK'mız ayrıca tüm metal işçilerini MESS'e karşı verilecek olan mücadeleye destek olmaya çağırılmaktadır.

Yüzden fazla insanın ölümüne, binler-

ce insanın yaralanmasına neden olan İzmir depremi, bir kez daha kapitalistlerin rant ve kar uğruna insanların canını hiçe saydığını göstermiştir. Çürük binalarda kalmak zorunda olan işçi ve emekçilerin yaşadıkları sorunların, acıların, ölümlerin baş sorumlusu insan hayatını ve sağlığını hiçe sayan kapitalist düzendir. Depremleri engelleyemeyiz ama depremin neden olduğu yıkımlara, acılara son verebilmek bugünkü teknolojik imkanlar düşünüldüğünde olanaklıdır. Ama bunun gerçekleşmesi için toplumun ihtiyaçlarını esas alan bir sistemin kurulması gerekmektedir. Bunun için MYK'mız tüm işçi ve emekçileri kar ve rant üzerine kurulu olan kapitalist sisteme karşı mücadele etmeye çağırılmaktadır.

Türkiye'de yaşanan hak gasplarına karşı birçok yerde işçilerin sesi giderek daha güçlü çıkıyor. Soma ve Ermenek maden işçileri, FZK işçileri, Bimeks, Grup Tekstil, Uzel işçileri kapitalistlerden haklarını almak için günlerdir direniyor. Systemair HSK ve Sinbo işçileri ücretsiz izin dayatmasına karşı direniyor, sendika hakkına sahip çıkıyor. Daha birçok yerde işçiler hakları ve gelecekleri için eylemler, direnişler örgütlüyor. Farklı işkollarında, farklı fabrikalarda yaşanan direnişlerin ortak yanı ise her geçen gün artan kölelik koşullarına, esnek ve kural dışı çalışmaya, alım gücünün düşmesine ve ağır sömürüye karşı verilen mücadele odakları olmalarıdır. MYK olarak tüm direnişleri selamlıyor, direnişleri direnişlerimiz diyor ve tüm işçileri gerçekleştiren direnişlerle dayanışmaya çağırılmaktadır.

MYK'mız yukarıda belirttiğimiz tüm sorunlara karşı mücadeleyi yükseltmenin önemini hatırlatarak, verilecek mücadelenin başarısı için komitelerin ve birliklerinin önemini altını bir kez daha çizmektedir. Tüm işçileri hakları ve gelecekleri için komitelerde birleşmeye çağırılmaktadır.

MİB olarak Kasım ayı toplantımızda üzerimize düşen görevlerin üstünden tekrar geçerek, bülten ve yayın planlaması yaptıktan sonra toplantımızı sonlandırdık.

METAL İŞÇİLERİ BİRLİĞİ
MERKEZİ YÜRÜTME KURULU
KASIM 2020

Meslek liseleri: Altın bilezik mi artan sömürü mü?

Sermaye devleti mesleki eğitime verdiği önemi her vesileyle ortaya koyuyor. Keza, "Meslek lisesi memleket meselesi" söyleminden bugüne atılan adımlar, iktidarın bu alana dönük ilgisinin her geçen gün arttığını gösteriyor. Her yeni günde kamuoyuna duyurulsun ya da duyurulmasın mesleki eğitimle ilgili yeni bir karar alınıyor. Erdoğan'ın ilk 100 gün hedeflerinden "2023 Vizyonu"na kadar her gelişme ve planlamada mesleki eğitim, özellikle de meslek liseleri temel bir konu başlığı oluyor.

Bu konu ile ilgili gündeme gelen son gelişme ise fabrikaların ve işyerlerinin içine meslek lisesi açabilme izni oldu. Ziya Selçuk'un geçtiğimiz haftalarda Giresun'da açıklamalarına göre, Mart ayında yayımlanan bir genelge ile işyerleri içine meslek lisesi eğitimine denk düşecek mesleki eğitim merkezleri açabilme izni verildi. Her fırsatta dile getirdiği gibi bu açıklamasında da mesleki eğitimi özel sektörün ihtiyaçlarına göre kurgulamak istediklerini ifade eden Ziya Selçuk, meslek liseleri ile buldukları bölgedeki üretimin şu anda yüzde 20'lerde olan örtüşme oranını artırma perspektifi ile hareket ettiklerini açıkladı. İşyerleri içine açılacak meslek liselerinde ustabaşları da öğretmen misyonu ile ders verecek. Şu anda Turizm Bakanlığı ile yapılan ortak çalışmalar doğrultusunda halihazırda 50 otelin içine turizm-otelcilik liseleri açtıklarını ve bu sayıyı 200'e yükselteceklerini belirten Selçuk otellerden stadyumlara, fabrikalardan teknokentlere kadar her alanda bu bakışın yaygınlaşacağını açıkladı. İşyerinin içine meslek lisesi açan sermayedara da öğrenci başına 5 bin ila 7 bin TL arasında değişen miktarlarda vergi desteği ödenecek.

Bu karar aslında bir süredir kademe kademe hayata geçiriliyor. Mesleki eğitim merkezlerinde eğitim görenler ile çıraklık ve kalfalık okulu mezunları artık meslek lisesi mezunu sayılıyor. Tematik ve ihtisaslaşmış meslek liseleri adımı ile özel sektörlerin yönelimleri doğrultusunda özelleşmiş liseler açıldı/açılıyor. Halihazırda, özellikle temel sanayi kentlerinde organize sanayi bölgeleri (OSB) içine açılan mesleki ve teknik liseler yine pratik adımları çoktan atılmış uygulamalardan. OSB içinde kurulan özel meslek liselerinde öğrenci başına devlet deste-

ği yapılmış, sonrasında bu destek OSB içinde açılıp açılmamasına bakılmaksızın genelleştirilmişti. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği de yüzlerce meslek lisesinin "hamiliğini" üstlenmiş durumda ve okul idaresinde belirleyici bir pozisyon olarak, alan ve dallardan ders içeriklerine kadar müdahale ediyor. Ayrıca fabrikasına/işyerine stajyer kabul eden kapitalistlere de destek uygulamaları devrede.

HER ŞEY SERMAYE İÇİN!

Sermayenin ve devletin mesleki eğitime gösterdiği bu ilgi ve verdiği önemin gerisinde Türkiye kapitalizminin ihtiyaçları yatıyor. Milli Eğitim Bakan'ının ısrarla "sektörlerin ara eleman ihtiyacı"ndan dem vurması da bu gerçeğe işaret ediyor. Gelişen teknolojiye uygun bilgi donanımına sahip "ara elemanlar" yetiştirmek, emek üretkenliğini artırarak kâr oranlarını yükseltmek ve vasıflı işgücünü yaygınlaştırarak nitelikli emek gücü fiyatını düşürmek, bu ilginin başlıca sebeplerinden.

Diğer taraftan meslek liselerindeki sömürüyü derinleştirmek, meslek liselerini bedava işgücü rezervleri olarak kullanmak niyetindedir. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Mesleki Eğitim Müdürlüğü'nün 2023 hedefleri arasında "mesleki eğitimde akademik ders yoğunluğunun azaltıldığı, mesleki ders içeriklerinin güncellendiği, öğretmenlerin işbaşında eğitim olanaklarının artırıldığı, ulusal ve uluslararası sektör ve kamu finansal kaynaklarının kullanımı yoluyla okulların alt yapı ve donanımının hızla değişen ve gelişen teknolojiyle uyumlu hale getirildiği, mezunlarına istihdamda öncelik

sağlayan ve farklı ücret politikalarının uygulandığı, sektörün mesleki ve teknik eğitim süreçlerinde daha fazla yer aldığı, sektör liderleri ile iş birliği imkânlarının artırıldığı, ulusal ve uluslararası düzeyde sektörel iş birliği protokolleri ve iyi uygulama modeli olabilecek projelerin hayata geçirildiği" bir planlama ortaya konuluyor. Yani daha lise sıralarında öğrenciyi -ki artık işçiyi demek daha doğru olur- sermayenin ellerine bırakmak, akademik dersleri neredeyse tamamen ortadan kaldırmak, kapitalistlerin ihtiyaçları doğrultusunda makineler yetiştirmek amaçlanıyor. Ortaçağdan kalma bir ilişki biçimi olan usta-çırak ilişkisini yeniden hortlatarak "öğrencinin eti de kemiği de sizin" demiş oluyorlar. Böylece sermaye devleti mesleki eğitimin özel sektöre devri yolunda önemli bir adım atmış olacak, kamusal bir hizmet olması gereken eğitimin maliyetlerinden sıyrılacak; sermaye de dilediğince yararlanabileceği uysal-itaatkâr ücretsiz işçiler kazanacak.

Önümüzdeki süreçte bu yönlü adımların sıklığına göreceğiz. Meslek liselerinin okuldan çok fabrikalarda, hatta neredeyse tamamen fabrikalarda bulunacağı bir dönemin öne açılıyor. Bu da gençlik mücadelesi ile sınıf mücadelesinin çok daha iç içe geçmesi anlamına geliyor. "Yarının işçileri" diye tabir edilen meslek liselilerin bugünden fabrikaları dolduracağı düşünülürse, meslek liseleri üzerinden yoğunlaştırılmak istenen emek sömürüsüne karşı politikalar geliştirmek hem emeğin korunması mücadelesinin önemli bir parçası olacaktır hem de "bugünden işçileri" kazanmak işçi sınıfını genç neferleri şahsında mücadeleye kazanmak anlamına gelecektir.

İŞÇİ DİRENİŞLERİNDEN

SYSTEMAIR HSK'DE DİRENİŞ

Systemair HSK'da sendikal örgütlenme hakkını hedef alan ücretsiz izin saldırısına karşı işçiler direniş kararlılığını koruyor. Kocaeli Dilovası'nda bulunan Systemair HSK fabrikasında işçilerin direnişi devam ediyor.

Yaklaşık bir ayı geride bırakan direnişte dışarıda bekleyen işçiler dönüşümlü olarak iki grup halinde fabrika önünde direnişi sürdürüyor.

İşçilerin gazetemize verdiği bilgiye göre, Systemair HSK patronu, üretime devam eden Birleşik Metal-İş üyesi işçilere "anlaşmalı olarak işten ayrılmalari teklifinde" bulunuyor.

İşçilerin haklarını tanımak yerine "teklif" adı altında hak gaspı peşinde olan kapitaliste seslenen işçiler, direnişlerinden vazgeçmeyeceklerini vurguladı.

İŞ BIRAKIP ALACAKLARINI ALDILAR

Göztepe Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin inşaatında, haklarının gasp edilmesine karşı iş bırakan işçiler alacaklarını aldıklarını duyurdular. DİSK'e bağlı Dev Yapı-İş Sendikası'nda örgütlü inşaat işçileri alacakları için "çalışmaktan kaçınma haklarını" kullanmışlardı.

Göztepe Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin inşaatında çalışan işçiler yaptıkları açıklama ile eylemlerini sonlandırdıklarını açıkladılar.

MADENCİLER BEKLEYECEK

Maden işçileri hakları için 12 Ekim'den bu yana direnişi sürdürüyordu. İşçiler haklarını almak için Ankara'ya yürüyüş başlatmış ancak yürüyüşleri engellenmişti.

Haftalar boyunca defalarca jandarma ve polis saldırısına uğrayan işçiler, dün kurdukları heyetle Manisa Valisi ve İçişleri Bakanı ile görüştüler. İçişleri Bakanlığı 15 Ocak'a kadar süre isteyerek, madencilerin sorunları için adım atacağı vaadinde bulundu.

Direnisteki maden işçileri ise kamuoyuna yaptığı açıklamada 15 Ocak'a kadar süreci aktif olarak takip edeceklerini, haklarını alamazlarsa 16 Ocak'ta Ankara'ya yürüyeceklerini duyurdu.

Doğu Sorunu üzerine

KOMİTERN VE TKP (KARL RADEK'İN YAZILARINA SUNUŞ)

1920 yazında toplanan Komünist Enternasyonal İkinci Kongresi, bir dizi temel önemde konunun yanısıra, ulusal sorun ve sömürgeler sorunu üzerine de geniş ve hararetle tartışmalara sahne oldu. İzlenecek çizginin ilkesel esaslarını ve taktik çerçevesini belirlemekle görevlendirilen komisyonun hazırladığı rapora bir sunuş olarak, Lenin kongrenin 26 Temmuz tarihli oturumunda, sıkça atflara konu olan çok önemli bir konuşma yaptı.

Konuşmasında hazırladıkları tezlerin temel hareket noktalarını özetledi. Bunlardan üçüncüsü, "geri kalmış ülkelerdeki burjuva demokratik hareket"ler sorunuydu. Lenin, komisyonun geri kalmış ülkelerdeki burjuva demokratik hareketler arasında ayırım yapmanın önemi üzerinde özellikle durduğunu ve bundan hareketle, "burjuva demokratik" terimi yerine "devrimci ulusal" terimini kullanmayı tercih ettiğini bildiriyor, sözlerini şöyle sürdürüyordu:

"Bu terim değişikliğinin anlamı şudur ki, biz, sömürge ülkelerin burjuva kurtuluş hareketlerini, ancak bu hareketler gerçekten devrimci oldukları takdirde, bu hareketlerin temsilcilerinin o ülkelerdeki köylülüğü ve sömürülen geniş kitleleri, devrimci bir ruhla örgütlendirmemize engel olmadıkları takdirde desteklemeliyiz ve destekleyeceğiz."

Yazık ki Komünist Enternasyonal'in bu temel önemde yaklaşımı, kongreyi izleyen yıl içinde, daha aradan altı ay ancak geçmişken, Türkiye'deki (ve İran'daki) olaylar tarafından boşa çıkarıldı. Türkiye'de sürmekte olan Millî Mücadeleye önderlik eden Kemalist hareket, henüz kurulmuş komünist partisinin "köylülüğü ve sömürülen geniş kitleleri, devrimci bir ruhla" eğitip örgütlemesine katlanmak bir yana, daha ilk adımda, önderliğini alçakça ve canice bir komplo ile imha etti.

Fakat İkinci Kongre'de açık biçimde tanımlanmış ve önemi çok özel biçimde vurgulanmış çizgiye rağmen, Sovyet Hükümeti ve Komünist Enternasyonal Kemalistleri desteklemeyi sürdürdü. Tartışmasını daha sonraya bırakıyor ama şu kadarını şimdiden söylüyoruz: Destek-

lemeyi sürdürmeliydi de... Zira dünya devrimci hareketinin o tarihi durumdaki genel çıkarları bunu gerektirmekteydi. Yanlış olan bu değil fakat yeni deneyimin ışığında yeni bir değerlendirmenin açıkça ortaya konulmamasıydı. Bu durumdaki ülkelerin komünist partilerinin bunun gerektirdiği bir yeni ideolojik, taktik ve örgütsel perspektifle donatılmamasıydı. Böylece bunun, bu türden partilerin şekillenmesini ve gelişimini daha baştan kaçınılmaz biçimde sakatlamasıydı.

Türkiye'deki ve İran'daki trajik deneyimlere rağmen, Doğu Sorunu izleyen yıl içinde toplanan Üçüncü Kongre'de gündeme bile alınmadı. Üstelik Doğu'lu delegelerin tüm protestolarına rağmen. Üçüncü Kongre, üyesi olan bir partinin lider kadrosunun hunharca katledilmesini görmezlikten gelebildi (TKP delegesinin kısa konuşmasındaki atf dışında konuya tek kelime olsun değinilmedi bile).

Doğu Sorunu ancak 1922 yılı sonunda toplanan Dördüncü Kongre'de yeniden ele alınabildi. Radek'in burada sunmakta olduğumuz konuşması, bu ele alınışın çerçevesini temel çizgileriyle vermektedir. Dosdoğru Türkiye'deki millî mücadeleyi ele aldığı, yanısıra Türkiye'deki delegelerin raporlarına ve konuşmalarına özel yanıtlar içerdiği için bu konuşma özellikle önemlidir.

Radek konuşmasına *"Doğu'daki hareketlere karşı tavrımız meselesinde 2. Kongre'den bu yana aldığımız yolu gözden geçirmek zorundayız"* sözleriyle başlıyor. Ama İkinci Kongre'nin yukarıda

Lenin'den aktardığımız yaklaşım ve politikasının akıbeti üzerine tüm konuşması boyunca tek kelime olsun etmiyor. Açık ve yürekli bir özeleştiri, dolayısıyla yeniden değerlendirme yerine, hamaseti tercih ediyor. Türkiyelilere seslenerek Kemalist hareketi desteklemeye devam edin çağrısı yapıyor ve ekliyor: *"Türkiye'nin yeni yeni billurlaşan devrimci unsurlarıyla daha uzun bir süre birlikte yürümek zorunda olduğunuzu da bilin."*

Peki ama daha baştan ve her fırsatta, komünistleri ezmeye ve etkisizleştirmeye çalışan amansız bir burjuva hareketle, üstelik "daha uzun bir süre", bu "birlikte yürümek" nasıl, ne biçimde ve ne zeminde olanaklı olabilecektir? Radek yüksek perdeli konuşmasında bu türden sıradan soruları yanıtlama yoluna gitmiyor. "Size saldıranlara karşı kendinizi savunun, kılıca kılıç çekin" demekle yetiniyor. Yazık ki bu bir yol gösterme, bir açık ve somut taktik çizgi önerisi değil, fakat yalnızca güzel ve süslü bir söz dizimi, yani edebiyat!..

Komünist Enternasyonal bir "dünya partisi" ve TKP de onun bir "şube"siydi. Şube'nin gerek Kemalizm ve gerekse özellikle Kürt sorunundaki yapısal zafırlarını merkezi parti'den ayrı düşünmek olanağı yoktur. Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından açılan Komintern ve TKP arşivleri bunu bize tüm açıklığı ile ayrıca göstermektedir.

Karl Radek'in Cemal Paşa'nın öldürülmesine ilişkin makalesini de bu kapsamda yayınlıyoruz ve şu değerlendirmesine

özellikle dikkat çekmek istiyoruz: *"Türkiye'de savaş bir gün mutlaka sona erecektir. Ama Türkiye, savaşın yıkımını ancak köylülüğün çıkarları ülkenin egemen çıkarına dönüştüğü zaman alt edebilecektir. Bunu, İstanbul saraylarının fareleri anlayamaz. Ama konumunu kaybetmiş Türk subaylarının ve aydınların en iyi unsurları artık anlıyor: Eski Türkiye öldü. Yeni Türkiye ise ya halkın Türkiye'si olur ya da asla gençleşmez."*

Köylülüğün çıkarlarının ülkenin egemen çıkarlarına dönüşmesi, bir köylü-toprak devrimi, dolayısıyla burjuva demokratik devriminin tüm sonuçlarına vardırılması, böylece toplumsal devrimin eşliğine varılması demektir. O günlerde Komünist Enternasyonal'in Zinovyev'den sonraki ikinci önemli yöneticisi olan Radek, *"İstanbul saraylarının fareleri"* anlamıyor olsa da *"konumunu kaybetmiş Türk subaylarının ve aydınların en iyi unsurları"* bunu artık anlıyor diyor.

"Konumunu kaybetmiş Türk subaylarının ve aydınların en iyi unsurları"!.. Yani Kemalistler!

İstanbul Komünist Grubu (İKG) lideri Şefik Hüsnü, 1921 Mayıs'ında, Komünist Enternasyonal Üçüncü Kongresi'nin hemen öncesinde ve kongreye sunulmak üzere, bir rapor kaleme aldı. 31 Mayıs tarihli Rapor'un 7. Maddesinde söze şöyle başlanıyor:

"7. Taşındığı hesaplanamaz sonuçlar ve bunun işçilerin ve köylülerin hayatına yansımaları nedeniyle, İKG, tam da Anadolu'daki milliyetçi hareketin hedefleri"

e tartışma

Karl Radek

ve yöneticilerinin zihniyeti üzerinde yoğunlaşmanın doğu komünizmi açısından yaşamsal bir önemde olduğunu kabul etmektedir. Basındaki, özel olarak da l'Humanite'deki yayınlarımıza rağmen, bu sorun henüz yeterince aydınlığa kavuşturulmamıştır. Nitekim Grup, burada bir kez daha bu konuyu ele almayı ve bu hareketin aşikâr burjuva karakteri üzerinde durmayı görev bilmektedir. Kimi zamanları acılı 18 aylık bir deneyimden sonra, gerek Türkiye'de, gerek Rusya'da ve hatta kıtamızın diğer ülkelerinde, milliyetçi yöneticilerin proletarya diktatörlüğüne ve Sovyet cumhuriyetine karşı iğrenme ve antipati duyduğu konusunda en küçük bir tereddüt taşıyan bir komünist kalmış olamaz."

Devamında daha da dikkate değer düşünceler var, ama şimdiki amacımız için bu kadarı yeterli. Soru şudur: 1921 yılı ortalarında hakkında bu denli isabetli değerlendirmeler yapabildiği Kemalist hareket hakkında, aynı Şefik Hüsnü nasıl oluyor da yalnızca bir yıl sonra en akıl almaz hayallere kapılabiliyor, ona en olmadık misyonlar atfedebiliyor? Soruya yanıt ararken muhakkak ki Komünist Enternasyonal'in merkezinde duran Karl Radek'in (ve öteki Bolşevik liderlerin) yukarıdaki türden değerlendirmelerini de göz önünde bulundurmak gerekir. Bu tarihsel gerçeğe saygının bir gereğidir.

KIZIL BAYRAK

(KOMÜNİST ENTERNASYONAL IV. KONGRESİ, KASIM-ARALIK 1922)

Yoldaşlar, Doğu'daki hareketlere karşı tavrımız meselesinde 2. Kongre'den bu yana aldığımız yolu gözden geçirmek zorundayız. Hatırlarsanız, Komünist Enternasyonalin 2. Kongre'sinde Doğu'daki hareketin büyük devrimci önem taşıdığı ve Komünist Enternasyonalin bu hareketi desteklemek zorunda olduğu tezini ortaya attığımızda bu tavır sadece bu talimattan niçin korkması gerektiğini bilen kapitalist dünyada değil, aynı zamanda ikinci ve ikibuçukuncu Enternasyonal partileri arasında da şaşkınlık yaratmıştı. Bunu görmek için Crispian ve Hilferding'in Halle'de, bizim Hive mollalarına herhangi bir sanayi proletaryasından, bağımsız Alman sosyal demokrasisinin

partisi gibi bir partiden bile daha fazla önem verdiğimiz anlatıp durduklarını hatırlamak yeter.

Yoldaşlar, tarih bizim ne kadar haklı, Hive mollalarından Batı Avrupalılara özgü kendini beğenmişlik içinde söz eden bu bayların ise ne kadar haksız olduğunu göstermiştir. Bakû'deki Şark Kurultayı'ndan sonra "Türklerle" ittifak kurduğumuz için bazılarının bize nasıl sövüp saydığını hatırlarsınız. Peki ya pratik, ya tarih ne göstermiştir? Hilferding'in bütün protestolarına karşın Versay Antlaşması varlığını hâlâ sürdürüyor ve Hilferdingler İtilaf Devletleri'ne uşaklık etmek üzere hükümete katılmaya hazırdırlar. Hilferdingler tarihin, elinden yakınmadan başka bir şey gelmeyen zavallı yaratıklarıdır.

Türkiye'deki devrimci hareket ise, desteklemeye söz verdiğimiz Türkiye halk kitlelerinin mücadelesi ise, Sevr Antlaşması'nı yırtıp attı. İkinci ve ikibuçukuncu Enternasyonal'in kapitalizm karşısında tümüyle bir hiç olmasına karşılık Türkiye'nin bu mücadelesi, Batı Avrupa'nın dengesini baştan ayağa sarstı. Ve böylece Doğu'daki bu hareketlerin devrimci hareketler mi olduğu, bunların kapitalizmin gücünü sarsma açısından gerçekten büyük önem mi taşıdığı, yoksa Sovyet Rusya'nın Komünist Enternasyonal'i de kattığı bir dış siyaset oyunu mu oldukları sorusu yanıtlanmış oldu.

Doğu sorununun önemi artık körler için bile böylesine parlak bir biçimde açıklığa kavuştuktan sonra bu baylar, bu kez yeni bir hava tutturdular. Bu kez koroya başlama işaretini veren kişi, 2. Kongremizin başkanlarından biri olan, komünistliği tükenmiş Paul Levi'dir. Artık Doğu halklarının ve Doğu devriminin önemsiz olduğu söylenmiyor. Şimdi söylenen şu: Bak işte, Kemal Paşa'nın zaferi Poincaré'nin bir zaferidir. Ve Sovyet Rusya, Kemal Paşa'yı desteklemekle Poincaré'yi desteklemiş oldu. Ve Paul Levi şöyle diyor: Demek bu hallere de düşecektik!

Levi'nin bu çıkışı, bizzat kendisinin ne hallere düştüğünü, ayrıca uluslararası sosyal demokrasinin de nasıl iyiden iyiyeye çürüdüğünü, Almanya'nın iç siyaseti hakkında yazmış olduğu bütün makalelerden çok daha iyi bir biçimde ortaya koymaktadır. Sosyal demokrasi, dünyayı etkileyen her büyük tarihî gelişmede çe-

şitli güçlerin rolü olduğunu, uluslararası emperyalizmin birbiriyle çekişme halindeki çeşitli kliklerinin de Doğu halklarının devrimci mücadelesini sömürdüğünü, kullandığını ama bunun ne bu devrimci mücadelenin niteliğini değiştireceğini, ne de dünya proletaryasının omuzundan Doğu'daki devrimci eğilimleri destekleme yükümlülüğünü kaldıracığını anlamıyor. Zaten tam da bu nedenle, yani kapitalist güçler Doğu halklarını kapitalizmin aleti haline getirmek istedikleri içindir ki uluslararası işçi sınıfı elinden geleni yapmak ve Doğu halklarının dünya kapitalizmine karşı Avrupa ve dünya işçi hareketiyle birleşmesi için onlara yardım etmek zorundadır. İşte ikinci ve ikibuçukuncu Enternasyonalin zavallı bezirgânlarının bir türlü anlayamadıkları da budur.

Bay Levi ve benzerleri bugün, "Evet, Türkiye'nin zaferi Fransa'nın zaferidir" demekle iki hafta erken kehanette bulunmuş olurlar.

Çünkü Lozan Konferansı, uyanmakta olan Doğu'nun karşısına dünya kapitalizminin birleşik cephesinin nasıl dikileceğini açıkça gösterecektir. Fransa, Doğu'da, Almanya'nın savaştan önceki rolünü oynamak istiyor. Fransa, İngiltere'nin karşısına oldukça büyük bir Türk bölgesi çıkarmak istiyor; ama bunu, bu Türk bölgesine bağımsızlık vermek için değil, tam tersine bu bölgeyi Fransız yayılcılığının bir aracı haline getirmek için istiyor. İşte bu yüzden Fransız hükümeti, Türkiye'ye Yunanistan'ı yenmesi için yardım ettikten sonra onu terk edecektir. Fransa, kapitülasyonlar sorununda olsun, Türkiye'nin malî denetim altına sokulması sorununda olsun, İngiliz emperyalizmiyle aynı tutumu alacaktır. O zaman kimin haklı olduğu ortaya çıkacaktır. Bütün bu karmaşıklığa rağmen özünde devrimci bir hareket olduğu için Doğu'daki hareketin desteklenmesi gerektiğini savunan devrimci güçler, Komünist Enternasyonal, Sovyet Rusya mı haklıdır; yoksa korkudan şaşırıp önünü arkasını göremeyenler mi?

Yoldaşlar, şimdi burada hem Türkiye delegelerinin hem de Türkiyeli yoldaşların raporlarında yer alan ikinci soruna değinmek istiyorum. Bizim tezimiz şuydu: Sömürülen Doğu, uluslararası sermayeye karşı kendini savunmalıdır ve savunacaktır. İşte sömürülen Doğu'yu

desteklememizin nedeni de budur. Gel gelelim Doğu halklarının başında, bırakın komünistleri, büyük bir çoğunlukla burjuva devrimcileri bile bulunmuyor. Bugün hâlâ Doğu halklarının başında bulunanlar, can çekişmekte olan feodal kliklerin bu ülkelerdeki subay tabakasını ve bürokrasiyi oluşturan temsilcileridir. Demek ki, Doğu halklarını desteklememizle birlikte, ortaya bu yönetici unsurlarla ilişkimizin ne olacağı sorunu da çıkmaktadır. Bu sorun, Türkiye'deki komünistlerin kovuşturulmasıyla ve Çin'de Vu Peyfu'nun grevcilere karşı geçtiğimiz haftalarda yürüttüğü mücadeleyle pratikte ortaya çıktı bile. Biz komünistler bu sorunlarla ilgili tutumumuzu her türlü diplomasiden uzak, berrak bir biçimde açıklayabiliriz. Uyanan Doğu'yu destekleyeceğimiz konusunda söz verdiğimiz zaman Doğu'da meydana gelecek sınıf mücadelelerini bir an için bile olsun unutmamak. Marx, 1847 yılında "Komünist Manifesto"da Alman işçilerini devrimci tavır aldığı süreçte burjuvaziyi desteklemeye çağırarak kalmamış, Polonya'daki devrimci unsurları da Polonyalı büyük toprak sahipleriyle soyluluğun köylü sorununda devrimci bir tutum takınan kesimini desteklemeye çağırıyordu. Bu ne demektir? Marx, burjuvazinin burjuvazi, Polonyalı soylunun da Polonya soylusu kalacağını çok iyi biliyordu. Genç işçi hareketinin kendine yabancı ve düşman olan bu sınıflara karşı bir sınıf mücadelesi vermek zorunda kalacağını da çok iyi biliyordu. Ama Marx, o tarihî anda, bu sınıfların işçi sınıfı tarafından desteklenmesinin, hem de var olan sınıf çelişmelerine rağmen desteklenmesinin, doğrudan doğruya bu sınıf mücadelesinin çıkarları açısından, onun gelecekteki gelişmesinin çıkarları açısından yararlı olacağını kavramıştı. Yoldaşlar, Türkiye'de komünistlerin kovuşturulması daha yeni yeni gelişmeye başlayan sınıf mücadelesinin parçasıdır. Bu sınıf mücadelesi sadece işçi sınıfı, genç burjuvazi ve bürokrasi arasında değil, aynı zamanda egemen kesimlerin kendi içinde de gelişmektedir.

Komünistlerin kovuşturulmasından öncelikle İçişleri Bakanı Rauf Bey [Orbay] ile Refet [Bele] Paşa'nın sorumlu oldukları bir sır değildir. Her ikisi de İtilaf Devletleriyle uzlaşmadan yanadırlar, Padişah'a ise karşıdırlar. Padişah'ın devrilmesinin

Türkiye'de bir mücadeleye yol açtığı da bir sır değildir ve sorun şimdi şudur: Hâkim sınıflar içindeki devrimci unsurlar gericilere boyun eğecek mi eğmeyecek mi? Boyun eğerse Kemal Paşa'nın rolü bitmiş demektir; o zaman Türkiye üzerinde yeni bir bezirgânlık başlayacak ve Türkiye halkı bahşiş karşılığında satılacaktır. Boyun eğmezlerse, o zaman yobazların saldırısına, gerici paşaların saldırısına, yoz unsurların saldırısına kitle direnişiyile karşı koymayı denemek zorunda kalacaklardır. Hangi tarafın kazanacağını bilmiyoruz. Ama Türkiyeli komünistlere şu öğüdü verdiğimiz için bir an bile pişman değiliz: Parti olarak örgütlendikten sonra ilk göreviniz Türkiye'deki millî kurtuluş hareketini desteklemek olmalıdır. Burada söz konusu olan Türkiye halkının geleceğidir, Türkiye halkı, yolundaki engelleri ortadan kaldıracak mı, yoksa dünya sermayesinin kölesi mi olacak sorusudur. Paşalar Türkiye halkını satarlarsa, kapitülasyonların, malî denetimin vb. tüm yükü Türkiye köylüsüne yüklenirse, Türkiye köylüsü kendi çıkarları için mücadele etmiş olanların komünistler ve genç işçi sınıfı olduğunu anlayacak, Komünist Partisi etrafında toplanacaktır. Ve kovuşturulduktan şu anda dahi biz Türk komünistlerine şöyle sesleniyoruz: Bu ana bakarak yakın geleceği unutmayın! Türkiye'nin büyük uluslararası devrimci önem taşıyan bağımsızlığını savunma görevi henüz sona ermiş değildir. Size saldıranlara karşı kendinizi savunun, kılıca kılıç çekin, ama tarihsel olarak henüz kurtuluş mücadelesine sıra gelmediğini, Türkiye'nin yeni yeni billurlaşan devrimci unsurlarıyla daha uzun bir süre birlikte yürümek zorunda olduğunuzu da bilin.

Gelelim Çin'deki duruma! Olayların nasıl geliştiğini hatırlayın yoldaşlar! Vu Peyfu, Çan Zolin'e karşı mücadeleye giriştiğinde arkasında Yangse hattıyla cephanelikleri vardı, ama Japonlar tarafından satın alınmış insanların elindeki Kuzey demiryollarına hâkim değildi. Bunun üzerine Vu Peyfu ne yaptı? Vu Peyfu, Çin'deki genç komünist partisinden yardım istedi, parti de ona devrimci mücadele veren birlikleri için, mücadele boyunca demiryollarını tutan komiserler yolladı. Çin'de Japon emperyalizmine karşı mücadele eden bir kimse, Çin'in devrimci gelişmesi için mücadele ediyor demektir. Komünistler bu gerçeği kavrayarak işçi sınıfı içinde bağımsızlık duygularını güçlendirdiler. Daha sonra işçiler, taleplerini Vu Peyfu'ya bildirdiler ve bunların bir bölümünü de kabul ettirdiler. Bu destek sayesinde devrimci burjuva güçlerin tarihî görevlerini yerine getirmeleriyle birlikte yoldaşlarımız Kuzey Çin'in işçi kitleleri arasında tutunmayı başardı. İkinci ve ikibuçukuncu Enternasyonaller

bize ikide bir "Ahmaklar, görmüyor musunuz, Enver Paşalar, Vu Peyfular size tekrar tekrar ihanet ediyor!" dediklerinde, biz onlara şu cevabı veririz: İkinci ve ikibuçukuncu Enternasyonalin saygıdeğer bayları, küçük burjuvazi var olduğu sürece -ki siz de onlardansınız- sermaye ve işçi sınıfı arasında yalpalayıp duracaktır. Kendine sosyalist diyen sizler de işçi sınıfına binlerce kez ihanet ettiniz, ama biz buna rağmen her ihanetinizden sonra yeniden size geliyor, sizi, o var gücünüzle karşı çıktığınız birleşik cepheye kazanmaya çalışıyoruz. Tarihin cilvesine bakın ki siz bu cepheye katılmak zorunda kalacaksınız. İsteseyiz de istemeseniz de, bize ihanet etseniz de, bir kez daha bizimle birlikte yürüyecek ve davamıza hizmet edeceksiniz.

Almanya'daki olayları hatırlayın! Lüt-twitz'e iktidara getiren Alman sosyal demokrasisi, Kapp darbesi sırasında komünist işçilerle omuz omuza mücadele etmek zorunda kalmadı mı? Gerçi daha sonra onlara yeniden ihanet etti, ama zorunlu olarak bizimle birlikte yürüttüğü bu mücadele, yine de işçi sınıfına bir hizmetti; çünkü bir Kapp hükümetinin şimdikinden daha kötü bir hükümet olacağı açıktır. Doğu'da ise ihanetler ve yalpalamalar çok daha fazla olanaklıdır. Çünkü buralarda hükümetlerin başını çeken, küçük burjuvazi bile değil, can çekişmekte olan feodal bir kesimdir. Bu kesim kendini binlerce kez malî sermayenin şu ya da bu kesimine satmaya çalışacak, binlerce kez ülkenin devrimci çıkarlarına ihanet etme yolları arayacaktır. Ama tarihin garip cilvesi: O da mücadeleye mecburdur. Mücadele etmek zorundadır; çünkü emperyalizmle sonsuza kadar uzlaşması olası değildir. Tabii paşalar, kendilerine iyi bir hayat sağlamak için uzlaşabilirler, ama yarın bu uzlaşmanın bedelini ödemek için Anadolu köylüsünü soyup soğana çevirdiklerinde tarihin Türk köylüsünü boşuna 12 yıl savaştırmadığını göreceklerdir. Bugünün köylüsü artık savaştan önceki köylü değildir! Sosyal devrimcilerin Sovyet Rusya'dan hiç de

destoça söz etmeyen yayın organlarından biri, İstanbul kaynaklı bir haber bastı. Haberde Kemal Paşa'nın zaferlerinin etkisi anlatılıyor ve şöyle deniyor: On binlerce, yüz binlerce insanın bir araya geldiği sokaklarda iki haykırış yankılanıyordu: "Yaşasın Kemal Paşa! Yaşasın Sovyet Rusya!" Kitleler, kendilerine Fransızların da yardım ettiğini pekâlâ biliyordu, ama Fransa için hiçbir ses yükselmedi; çünkü kitleler, Fransa'nın diplomatik nedenlerle kâh Türkiye'den yana, kâh Türkiye'ye karşı bir siyaset izlediğini, oysa Sovyet Rusya'nın Çarlık ile Türkiye arasında yüz yıldır süren mücadeleye rağmen, emperyalist Çarlık siyasetini terk ederek Türkiye halkıyla kardeşçe bir ilişki kurmak istediğini içgüdüleriyle kavramışlardı. İşte bu gerçek, Türkiye halkının bilincinde derinlemesine yer etmiştir ve onu zafer yoluna götürecektir.

İşte bu nedenle sadece Sovyet Rusya açısından değil, Komünist Enternasyonel açısından da şöyle diyoruz: Bizi korkutmaya kalkmayın! Biz kartlarımızı şu ya da bu kliğin geçici siyasetine değil, Batı Avrupa'nın işçi sınıfını dünya sermayesine karşı Doğu'nun uyanan kitleleriyle birleştiren büyük tarihsel akıma oynuyoruz!

Yoldaşlar! Şimdi de raporlar hakkında birkaç söz söylemek ve Doğu'daki partilerimizin durumu ve çalışmalarıyla ilgili olarak burada anlatılanların üzerinde durmak istiyorum.

Sözlerime başlarken her zaman olduğu gibi şunu vurgulayacağım: Yoldaşlar, dünyayı toz pembe görmeyin, güçlerinizi abartmayın. Çinli yoldaşımız kalkıp "Tüm Çin'de sağlam kökler saldık" dediğinde ona şu yanıtı vermek zorundayım: Saygıdeğer yoldaş! İnsanın bir işe başlarken kendini o işi yürütecek kadar güçlü hissetmesi iyi bir şeydir. Ama olguları olduğu gibi görmek zorundayız. Çin partimiz, Çin'in iki bölgesinde birbirinden nispeten bağımsız biçimde gelişmektedir. Kanton'da ve Şanghay'da çalışan yoldaşlarımız işçi kitleleriyle birleşmede yaya kaldılar. Bir yıl boyunca onlarla bo-

ğuşmak zorunda kaldık; çünkü pek çoğunun düşüncesi şuydu: İyi bir komünist, nasıl olur da grev gibi basit olaylara karışabilir. Oradaki yoldaşlarımızın pek çoğu odalarına kapanarak, tıpkı bir zamanlar Konfüçyüs'ü inceledikleri gibi, şimdi de Marx'ı ve Engels'i incelediler. Daha birkaç ay öncesine kadar durum buydu. Güney Çin'de Sun Yat-sen'in düşmesiyle zaten bir darbe yemiş olan devrim davası, nasıl olur da birden bire etkili bir güç olarak karşımıza çıkabilir? Partinizin esasen zayıf olduğu ve sadece demiryolu işçilerine dayandığı kuzeyde, nasıl olur da büyük bir güç olabilirsiniz? Thalheimer yoldaş, Lenin'in şu sözlerini aktarmıştı: "Zaferden önce zaferle övünmeyin." Bu, çok iyi bir sözdür ve eski Çin bilgelerinin sözleri gibi öğrenilmeye ve kavranılmaya değer.

Çinli yoldaşların önündeki ilk görev, Çin hareketinin olanaklarını tartmaktır. Yoldaşlar, bugün Çin'de gündemde olan ne sosyalizmin ilanını ne de Sovyet Cumhuriyetlerinin... Bunu anlamalısınız. Ne yazık ki, Çin'de bugün millî birlik ve millî cumhuriyet sorunu bile henüz tarihsel olarak gündeme gelmiş değildir. Çin'de yaşananlar bize 18. yüzyıl Avrupası'nı, Almanyası'm hatırlatıyor. Bu çağda kapitalizm henüz o kadar zayıftı ki tek bir birleşik millî merkez oluşturamamıştı. "Dutsunlar, askerî valiler" dediğinizde, "Sun Yat-sen buraya, Vu Peyfu oraya" diye bağırduğunuzda, bu ne anlama gelir? Bunun anlamı kapitalizmin birden fazla merkez etrafında gelişmeye başladığıdır. 300 milyon nüfuslu bir halk; demiryolları yok; bu durumda başka ne beklenebilirdi ki? Ve sizin genç komünist inancınızın tüm ateşle savunmanız gereken geniş ufkumuza rağmen, bugünkü görevimiz, işçi sınıfı içinde oluşmakta olan somut güçleri şu iki amaç etrafında birleştirmek olmalıdır: 1. Genç işçi sınıfını örgütlemek, 2. Avrupa ve Asya emperyalizmine karşı mücadeleyi örgütlemek için burjuvazi içindeki nesnel devrimci unsurlarla bu sınıf arasında akıllıca bir ilişki kurmak. Bu görevleri kavramaya daha yeni yeni başlıyoruz. Ve bu nedenle, yoldaşlar, güçlenebilmemiz için orada somut bir eylem programı yaratmamız gerektiğini unutmamalıyız. Ve nasıl Komünist Enternasyonel Batı'nın komünist partilerine: "Kitlelere!" diye sesleniyorsa size de söyleyeceğimiz ilk şey budur: "Konfüçyüs'e yaraşır ilim yuvalarınızdan dışarı, kitlelerin içine!" Sadece işçi kitlelerinin içine değil, aynı zamanda bütün bu olaylarla sarsılan köylü kitlelerinin de içine!

Japonya ve Hindistan'a geçiyorum. Her iki ülkede de güçlerin konumu birbirine benzemektedir. Hem Japonya'da hem de Hindistan'da artık güçlü bir işçi sınıfı vardır; her iki ülkeyi de büyük bir

toplumsal bunalım kasıp kavurmaktadır, burjuvazinin ve toprak aristokrasisinin çeşitli kesimleri birbirleriyle iktidar mücadelesi içindedir ve her iki ülkede de henüz bir komünist kitle hareketi olmamıştır. Bunlar olgulardır. Katamaya yoldaşın derlediği Japonya'da durum konulu bildirileri, Komünist Enternasyonal dergisinin son sayısında çıktı. Bu bildirilere bir göz atalım. Çok ilginçler. Çeşitli işçi grupları tarafından legal olarak yayınlanan bu bildirimlerinde Tolstoyculuktan sendikalizme, komünizmden en basit sosyal reformculuğa kadar her çeşit renk ve konu bulabilirsiniz. Sadece, bu cümbüşte en cılız sesin komünizmin sesi olduğunu da belirtmek zorundayım.

Niçin? Bugüne değin Japon işçilerinin ruh hali konusunda hiçbir şey bilmiyorduk. Japon işçileri bugün, İngiliz Chartistlerinkine benzer bir dönemden geçmektedirler. Ayrıca onların önündeki somut görevlerle kendi aramızda bir köprü kurmayı da beceremedik. Bu görev, işçi sınıfını Japonya'da önce demokrasiyi kurmak için sınıf mücadelesine girecek bir güç olarak örgütleme görevidir. Bençe Japonya'daki gelişme İngiltere'dekinin basit bir tekrarı olmayacaktır.

Aradan tam yüz yıl geçmiştir ve Japonya'daki gelişmenin çok daha hızlı olacağı açıktır. Tüm tarih daha yoğunlaşmış olarak yaşanacak, bunun sonucunda da, bugün Japonya'da gündemde bulunan bu burjuva devriminde bile Sovyetler, iktidar organları olarak değil de işçi sınıfını birleştiren organlar olarak ortaya çıkacaktır. Ama şimdi bize sendikalar kurmak ve işçi sınıfının önündeki görevleri somutlayacak akıllı başında bir program hazırlamak düşünüyor. Bugün önde gelen görev, işçi sınıfını örgütlü bir kitle olarak mücadeleye sevk etmektir.

Hindistan'da bir düşünce merkezimiz var. Doğrusu Roy yoldaşın geçen yıl başardığı işin çok büyük bir iş olduğunu burada belirtmek zorundayım. Roy yoldaş, Hindistan'ın sorunlarını Marksist açıdan incelemiş ve düşüncelerini birinci sınıf bir yapıt olan kitabında dile getirmiştir; ayrıca şimdi gazetesinde de yazıyor. Doğu'nun hiçbir komünist partisinde bağımsız zihinsel çalışmalar yapılmadı, dolayısıyla Komünist Enternasyonal bu çalışmayı var gücüyle desteklemelidir. Ama Hindistan'daki büyük sendika hareketinin yanında, grevlerin bu parlamışının yanında biz deve de kulak kalıyoruz. İngiliz işgali altında onların bize tanımak zorunda kaldığı haklardan yaralanmasını bilemedik. Roy yoldaşın kabul edilmesi, orada legal olanakların varlığını göstermektedir. Pratik bir işçi partisi olarak ilk adımları atmayı bile beceremedik. Ve bütün bunların anlamı "bir arpa boyu yol gitmişiz"dir. Eğer burada yoldaşlar kendi

çalışmalarına kimsenin ilgi göstermediğinden yakınırılsa onlara şunu söylemek isterim: Bir partiyi ilginç kılan eylemleridir. Kongre'de yirmi kez İran'daki işçilerin çokluğundan söz edilirse bunları öğrenmek için kongrelere gerek olmadığını, herhangi bir coğrafya kitabından da öğrenilebileceğini söylemek isterim.

Yoldaşlar, bu Kongrede Doğu şubemizin ve sizlerin çalışmalarınıza pratik bir nitelik kazandırabileceğimizi ve bundan sonraki kongrede artık örgütsel başarılarımızdan söz edebileceğimizi umuyorum.

Bu gerçekleşirse Enternasyonal sorununun büyük önemini sadece hissetmiş olmanın ötesinde, bu sorunun taşıdığı büyük öneme yakışır bir çalışma yapmanın da bilincini kazanacaktır.

Yoldaşlar, bugünkü dünya durumu, 2. Kongre sırasındakinden farklıdır. 2. Kongre'de Doğu'daki çizgimiz, derhal büyük devrimci ayaklanmalar yönündeydi. Gerçi bu açık seçik söylenmiyordu, ama Doğulu delegelerin hepsinde böyle bir duygu uyanmıştı. Bugünkü dünya durumu, devrimin şimdi dünyanın her yerinde bir güç toplama dönemine girmesi olgusu, Doğu ülkelerindeki durumu da etkilemiştir. Dolayısıyla, gelecekte Doğu ülkelerinde devrimci bir rol oynamak istiyorsak bugün çalışmalarımızı esas olarak örgütsel ve siyasal faaliyet üzerinde yoğunlaştırmalıyız. Kuşkusuz, Doğu'daki devrimler patlak vermek için, bu ülkelerdeki yoldaşlarımızın her birinin "devrim" sözcüğünün Komünist Enternasyonal'in tezlerini okuyup ezberlemek değil de, kitle içinde devrimci pratik çalışma yapmak anlamına geldiğini kavramasını beklemeyecektir. Ve işte bugün zayıf ve örgütsüz durumda bulunduğumuz Türkiye'de olduğu gibi Doğu'da büyük olaylar gelişirse bu bizim dışımızda bir gelişme olur ve biz bu olayları devrimci açıdan etkileyemeyiz. Bu nedenle bu Kongre'nin Doğu sorunundaki sloganı şu olmalıdır: Doğu'nun çileli kitlelerine gidin, onları eğitin, Doğu'da Komünist Enternasyonalin sağlam üslerini yaratın, önümüzdeki mücadele için geniş kitleleri kavrayacak pratik çalışma yapın. Bundan sonra, işçileri etrafımızda topladıktan sonra, köylülere ve zanaatkârlara gitmeli, gelecekteki halk partisinin önderleri olmalısınız.

(Komintern Belgelerinde Türkiye, Kaynak Yayınları, s. 185-92)

[Kari Radek (Moskova), "Orientfrage. Protest gegen den Terror in Südafrika", 20. Oturum, 23 Kasım 1922, Protokoll der Kommunistischen Internationale, 4. Weltkongress, Verlag der Kommunistischen Internationale, Hamburg, 1923, s.627-634.]

Cemal Paşa'nın öldürülmesi

Karl Radek

Jön Türk Devrimi'nin ve Jön Türk hükümetinin başı Talat Paşa bir Amerikan [Ermeni] milliyetçisinin eliyle öldürüldü. Onu, muhtemelen aynı şekilde Taşnaklar tarafından öldürülen Bağdat Genel Valisi, Jön Türk Partisi'nin önde gelen isimlerinden Cemal Paşa izledi. Eski kuşak yavaş yavaş sahneden siliniyor. Bu eski kuşak, eski egemenlik sınıfların ayrıcalıklarından ve siyasal yöntemlerinden vazgeçmeksizin, Avrupa emperyalizmine karşı direnmeye ve Türkiye'nin bağımsızlığını kurtarmaya çalışmıştı. Şimdi Jön Türk Partisi'nin en genç önderi Enver Paşa, anlamsız bir maceraya atılmaktadır. Bu macera onu, sadece ayaklanan Müslüman dünyasının biricik dürüst dostu olan Sovyet Rusya'ya değil, aynı zamanda Türkiye halkına da boyunduruk altındaki bütün Müslüman halklara da ihanete sürüklemektedir.

1908 Jön Türk Devrimi'nin özü neydi? Bu devrim, büyük bir kitleyi harekete geçirmesine karşın, bir kitle ayaklanması niteliği taşııyordu. Jön Türk Devrimi, Türk toprak sahibi sınıfının etkin ve zinde unsurlarının Türkiye'nin parçalanmasına karşı koyma denemesinden başka bir şey değildi. Bu parçalanmaya İngiliz emper-

yalizmi ile Rus emperyalizmi arasında imzalanan Reval Antlaşması'yla¹ karar verilmişti.

Abdülhamit yönetimi sadece Türkiye'deki halk kitlelerine karşı cephe almakla kalmıyor, kendi iktidarının temelini oluşturan sınıflara dahi yabancılaşmış bulunuyordu. Eskiden düşman olan İngiliz emperyalizmi ile Çarlık Rusyası'nın Türkiye'nin parçalanması konusunda birleşmeleri üzerine, subayların, bürokrasinin ve din adamlarının en zinde unsurları Abdülhamit hükümetini devirdiler. Onların iyiliğini isteyen çağdaş Avrupalı yazarlar, bu yaptıklarının çok iyi bir şey olduğunu fakat yetersiz kaldığını kanıtladılar. Ayaklanmaya Türk köylüsünü de çekmek gerektiğini, zaferin ancak bu şekilde sağlanabileceğini söylediler. Ancak bu öneri pek geçerli sayılmazdı; çünkü herhangi bir egemen sınıfın, kitlelerin aşağıdan zorlaması olmadan, anavatanın kurtuluşu uğruna kendi ayrıcalıklarından vazgeçtiğini tarih bugüne kadar yazmamıştır. Öte yandan, genç devrimci Türkiye'nin içinde bulunduğu dünyanın o günkü siyasal durumu da bu öneriyi uygulamayı olanaksız kılmaktaydı. 1911 yılı savaşı, Balkan devletlerinin Türkiye'ye

saldırısı, henüz Türkiye halkının yaşamsal çıkarlarını tehdit etmiyordu. Bulgarlar açısından Balkan Savaşı, tarihsel bakımdan haklı bir savaştı; çünkü Türk toprak sahiplerinin Sırp ve Bulgar köylüsüne karşı yürüttüğü yayılcı siyaseti tasfiye ederek Sırp ve Bulgar halkının millî birlik yolunu açmıştı. Jön Türkler, bu savaşta Türk köylüsünün çıkarlarına sadece zarar veren toprak sahiplerinin ayrıcalıkları uğruna mücadele ettiler. Türk köylüsü, bir avuç paşa, Bulgar ve Sırp köylüsünün sırtından keyifli bir yaşam sürebilsin diye kendini feda etmek zorunda kaldı. Avrupalı emperyalist leş kargalarına karşı bağımsızlığı koruma hazırlıkları, ordu için yüzlerce milyon harcandığı için vergileri her geçen gün daha çok artırma zorunluluğu gibi olgular, Türk köylüsünün iç reformlar için mücadelesinin gelişmesini olanaksız kılıyordu. Jön Türk Partisi, gücünü doğmakta olan sınıftan değil, eski kokuşmuş feodal-bürokrat tabakadan alıyordu. Halkın kanının iligine kadar emilmesine yol açan eski yozlaşmadan bile kendini arındıramamıştı.

Dünya Savaşı fırtınası esmeye başlayıp da Türkiye, Avusturya-Almanya blokunun safında savaşa katılma kararını vermek zorunda kaldığında, bu savaşın eski Türkiye için bir ölüm kalım savaşı olacağı açıktı. Bu duygu, Türk köylü kitlelerine olağanüstü bir güç aşıladı. Dört yıl boyunca bu köylü kitlesi, Dünya Savaşı'na katılan halklardan hiçbirinin çekmediği eziyeti çekmiştir. Türkiye'deki egemen sınıf, Jön Türk Partisi, bütün gücünü ülkenin bağımsızlığını savunmak için seferber etti, talihsiz Ermeni halkını tamamen yok etme kararını vermekten bile kaçınmadı. Hiç kuşkusuz, bu korkunç önlemlerin alınmasında yerel bürokrasinin soyguncu emelleri de büyük bir rol oynamıştır. Ama Jön Türk Partisi önderleri Talat ve Enver Paşaların, davranışlarının devlet için zorunlu olduğu düşüncesinden hareket ettiklerine de hiç kuşku yoktur. Avrupalı emperyalist devletler, Ermenileri, Türk cephesini havaya uçuracak bir dinamit olarak kullanıyorlardı. Savaşan Türkiye'nin önderleri, bütün keskinliğiyle ortaya çıkan bir soruyla karşı karşıyaydılar: Yaşamak ya da ölmek. Ve İngiliz lordları ile Çarlık Rusyası'nın, talihsiz Ermenilerin kanlarındaki sorumluluk payı hiç de küçümsenemez. Eğer şimdi Ermeni halkının çektiği korkunç eziyetleri Jön Türk Partisi'nin önderleri başarıyla ödüyorlarsa bu, Taşnakların -Ermeni milliyetçiliğinin partisi- kendi halklarına karşı canice bir rol oynadıklarını gösterir. Çünkü bu halktan arta kalanları İtilaf Devletleri kurtaramaz; ancak ve ancak Ermenilere lafta değil gerçekte de hayat hakkı tanıyan Türkiye'yle yapılacak bir barış kurtarabilir.

Türkiye'nin yenilgiye uğraması üzerine halk kitleleri Jön Türk Partisi'nden yüz çevirdi. Türkiye bu savaşa zorla sokulmuş olduğu halde bu Partiyi savaşa katılmanın suçlusu olarak mahkûm ettiler. Bu partiyi, kendi kirli işlerini "anavatanı kurtarma" bayrağı arkasına gizleyen memurların yolsuzlukları dolayısıyla suçladılar. İtilaf Devletleri'ne karşı Türk savunmasını örgütlemeyi üzerine alan Mustafa Kemal Paşa, yeni bir bayrak açmak zorunda kaldı. Jön Türklerin en iyi unsurları faaliyetlerini durdurmadılar. İçlerinden bazıları dış ülkeler arasında Sovyet Rusya'yla ilişki kurmaya çalıştı. Bu konuda Talat Paşa'nın da hakkını yememek gerekir. Talat Paşa, Sovyet Rusya'nın en büyük tehdide uğradığı bir sırada bu ülkenin önemini kavramıştır. Talat, 1919 Eylül ayındaki Denikin saldırısı sırasında dış ülkelerde bulunan Sovyet temsilcileriyle görüştü ve Rus-Türk yakınlaşmasının propagandasını yaptı. Enver Paşa bütün tehlikelere karşın Sovyet Rusya'ya gelmeye çalıştı. Kemal'le arasındaki rekabet ve hırsı onu bir hain yapmıştır. Enver Paşa, tam da Yunanistan'la savaşılırken Türkiye'de ayaklanmaya girişmenin, sonuç olarak halka daha yakın, daha devrimci bir hükümetin kurulmasına değil, İtilaf Devletleri'nin zaferi kazanmasına yol açacağını kavrayamıyordu. Lafta kabul ettiği devrim davasını ne denli ciddiye aldığı daha sonra düzenlediği Basmacı Ayaklanması² gösteriyor.

Enver Paşa, dünya devriminin başladığını, boyunduruk altındaki Müslüman halkların Avrupa proletaryasına ve onun öncüsü olan Sovyet Rusya'ya dayanmak zorunda olduklarını lafta söylüyordu. Ama bu devrim, Orta Asya'daki Müslü-

manlardan da özveri istediğinde ve hem müdahale hem de kuşatmalar yüzünden çok çekmiş olan Müslüman halkta bu özveri isteğine karşı bir hoşnutsuzluk belirdiğinde ve bu hoşnutsuzluk Basmacı çeteleri tarafından kullanıldığında, Enver Paşa bu çetelerin safına geçti. Böylece silahını hem Sovyet iktidarına hem de Müslüman halkların kurtuluşuna çevirmiş oldu. Soğukkanlı düşünebilen ve keskin bir zekâsı, olan Cemal Paşa, Enver'in bu siyasetini mahkûm etti.

Ankara Hükümeti de bu siyaseti mahkûm etti. Ama bu siyaseti sadece sözlerle mahkûm etmek yetmez. Ankara Hükümeti Türkiye'nin ancak ve ancak proletarya devrimiyle ittifak yaparak kurtulabileceğini kavramalıdır. Bu, Batı Avrupa emperyalistleriyle yapılabilecek bir barış antlaşmasıyla da çelişmez; tabii eğer bu barış Türkiye için elverişli bir barış olacaksa. Ama bu da Türkiye'nin her türlü geçiş istemlerinde ancak Sovyet Rusya'yla ittifak yaparak gerçek kurtuluşunu sağlayabileceğini hatırlamasını gerektirir. Bunun için Türkiye, bölgesinde yaşayan Türk olmayan halklarla barış yaparak emperyalist entrikaların kaynağını kurutmasını bilmelidir. Bunun için bütün güçlerini zorlayarak halk kitlelerinin düzeyini yükseltmesi gerekiyor.

Ankara hükümetinin Türkiye komünistlerinin kongre toplamasına izin vermesini selamlıyoruz. Türkiye Komünist Partisi proleter bir parti değildir. Bu parti, çıkarlarını savunmak amacıyla köylülüğün güçlerini ve geçmişle bağlarını koparmış aydınları etrafında toplamaya çalışan bir partidir. Türkiye köylüleri ile aydınlar şu anda bir ayaklanmada yarar görmüyorlar. Bugünkü koşullar altında

partinin görevi millî kurtuluş hareketini desteklemek ve bu hareketi halkın çıkarlarını savunmaya yöneltmektir. Türkiye'de savaş bir gün mutlaka sona erecektir. Ama Türkiye, savaşın yıkımını ancak köylülüğün çıkarları ülkenin egemen çıkarına dönüştüğü zaman alt edebilecektir. Bunu, İstanbul saraylarının fareleri anlayamaz. Ama konumunu kaybetmiş Türk subaylarının ve aydınların en iyi unsurları artık anlıyor: Eski Türkiye öldü. Yeni Türkiye ise ya halkın Türkiye'si olur ya da asla gençleşmez. Dileriz, uzun yıllar süren bağımsızlık mücadelesi uğruna dökülen kanların içinden gerçekten genç bir Türkiye doğsun! Türkiye ya halkın Türkiye'si olur ya da asla var olamaz. Sanırız bunu, bir demiryolu işçisinin oğlu olan Talat Paşa da soylu bir aileden gelen Cemal Paşa da anlamışlardı. Kahraman Türk askerlerinin Yunan cephesinde çektiği bütün acıları paylaşan Türkler ise bu gerçeği daha da çabuk kavramalıdır.

(Komintern Belgelerinde Türkiye, Kaynak Yayınları, s. 82-85)

¹Reval Görüşmeleri (Haziran 1908), Osmanlı'nın "hasta adam" ilan edilerek paylaşılması meselesinin konuşulduğu, İngiltere ile Rusya arasında yapılan görüşmeler. Estonya'nın başkenti Tallin'de gerçekleştirilen görüşmeler, 2. Meşrutiyetin ilanına yol açan etkenlerden biri olarak gösterilmektedir. (YN)

²Basmacı Ayaklanması (1917-1926), Sovyet Rusya'ya karşı Orta Asya'da Türkistan'ın bağımsızlığı adına düzenlenen ayaklanma. İslamcılar ile sıradan eşkıyanın tabanını oluşturduğu ayaklanma, 1920'lerin başında geniş bir coğrafyaya yayılarak Sovyet yönetimini tehdit etmişse de 1926 yılında bastırılmıştır. (YN)

Ateşkes Dağlık Karabağ'a barışı getirecek mi?

S. Taylan

Ermenistan ile Azerbaycan arasında Dağlık Karabağ bölgesi üzerine süren savaş altı hafta sonra, Moskova'da Rusya'nın öncülük ettiği ateşkes anlaşmasıyla şimdilik son buldu.

Ermenistan Azerbaycan'ın taleplerine önemli tavizler vererek, işgali altında tuttuğu toprakların büyük kısmını Azerbaycan'a bıraktı. Anlaşma her iki ülkenin milliyetçileri tarafından değişik tepkilerle karşılandı.

Azeri milliyetçileri Karabağ'ın tamamı fethedilmediği için Aliyev yönetimini eleştirirken, Ermenistan'da anlaşmayı yenilgi olarak gören milliyetçiler parlamentoyu basarak Nikol Paşinyan'ın istifa istedikleri.

Bir karış toprak üzerine komşu halkların birbirini kırdığı savaşta büyük acılar ve can kayıpları yaşandı. Rusya, Azeri ve Ermeni yetkililerin kendilerine verdikleri bilgilere dayanarak, 27 Eylül'den 22 Ekim'e kadar süren savaşta en az 5 bin insanın öldüğünü belirtiyor. Köy ve kasabaların bombalanarak yakılıp yıkılması nedeniyle tahminen 90 bin Ermeni ve 40 bin Azerinin evlerini terk etmek zorunda kaldığı söyleniyor.

Alman Stern dergisine konuşan öğreten Aram Petrosian, yapılan anlaşmaya göre, Dağlık Karabağ'daki Kelbecer bölgesinden ayrılmak zorunda kalan Ermenilerin, kıskırtılan milliyetçi dalganın etkisiyle "düşmana hiçbir şey bırakmamak için" evlerini ateşe verdiklerini söylüyor ve "Yüzyıl önce Çarlık İmparatorluğu döneminde mayalanmaya başlayan nefret 1990'larda Sovyetler Birliği'nin çöküşüyle birlikte tırmandı" diyor.

Gazete Duvar'a konuşan Azerbaycan Sosyal Demokrat Parti'nin kurucusu Zerdüşt Alizade de benzer duyguları dile getiriyor:

"Biliyor musunuz, bir zamanlar Bakü'de 300 bine yakın Ermeni yaşıyordu. Üst komşum, Georgi Vadimoviç Abramov bir Ermeni'ydi. Çok güzel komşuluk ilişkilerimiz vardı. Devlet kadrolarında, savcılıkta, polislikte, belediyede çalışıyorlardı. Bir Ermeni'ye işimiz düştüğünde, acaba yapar mı, yapmaz mı demiyorduk. Tüm kavgalar '88'den sonra başladı. Ama bütün bunlar neden oldu biliyor musunuz? Çünkü büyük güçler milliyetçileri kullandı. Milliyetçiler emperyalizmin oyuncağına çevrildiler."

ATEŞKES SORUNLARI ERTELİYOR

30 yıldır gerilim ve çatışmalara konu olan Dağlık Karabağ'da sağlanan ateşkes, sorunun çözümünden çok savaşı kontrol altına almaya odaklanan Rusya'nın pozisyonunu güçlendirdi. Ermenistan'ın '90'lı yıllarda işgal ettiği ve kritik önemde olan Şusa şehri Azerbaycan'a geçti. Karabağ'ın statüsünde ise bir uzlaşma sağlanamadı.

Ateşkesin sürdürülmesi için zırhlı araçlarla tam donanımlı 2 bin civarında Rus askeri barış gücü olarak temas hattına konuşlandırılacak.

Ermenistan, Başkent Stepanakert de dahil Karabağ'da şu an elinde kalan yerleri kontrol etmeye devam edecek. 1988-1994 savaşlarında ele geçirdiği Ağdam ile Kelbecer'i Kasım ayı sonuna kadar Azerbaycan'a geri verecek. Anlaşmada dağlık bölgedeki karmaşık karayollarının güvenliğinin sağlanması da var. Azerbaycan'a bağlı olan Nahçıvan ile Azerbaycan arasında Ermenistan toprakları bulunuyor.

Azerbaycan, Stepanakert'i Şusa ve Ermenistan'a bağlayan Laçın Koridoru'nun güvenliğini garanti edecek. Erivan da Azerbaycan-Ermenistan-Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti arasındaki karayollarının güvenliğini garanti edecek. Rus barış güçleri söz konusu koridorda devriye geçecek.

30 yıldır olduğu gibi sorunları ötelemeyi amaçlayan ateşkes, "Aynı topraklar üzerinde hak iddia eden devletler arasında nadiren çözüm olur" tespiti yapan Times'in, "Bunun yerine sonuçlar olur" saptamasını doğrular nitelikte.

GÖZLERİ SOSYALİZM DÜŞMANLIĞIYLA KARARANLAR...

29 Eylül günü "Stalin'in kanlı mirası" sözlerini manşete taşıyan Hürriyet gazete-

tes, anti-komünist hezeyanlar eşliğinde Dağlık Karabağ sorunundan Stalin'i sorumlu tutuyor.

Nerdun Hacıoğlu imzalı haberde şunlar söyleniyor: "Karabağ sorunu 1921 yılında dönemin Sovyetler Birliği lideri Josef Stalin tarafından ateşlendi. Gaddarlığının yanı sıra insan psikolojisinin sarrafı olarak da anılan Stalin, yapısı ve gelenekleri itibarıyla merkez Moskova yönetimine itaatkâr olmayan Kafkaslardaki Azerbaycan ile Ermenistan'ı 'böl ve yönet' taktiğiyle dizginleme yolunu seçti. Sovyet Politbüro kararıyla Azerbaycan toprakları içinde Ermeni ağırlıklı Karabağ Otonom Bölgesi oluşturuldu."

1921 yılında Sovyetler Birliği liderinin Stalin olmadığını bir yana bırakalım. Hacıoğlu, Stalin'e karşı saldırgan niteliklerini tükettikten sonra cehaletin verdiği cesaretle konuşuyor. Stalin "Azerbaycan ile Ermenistan'ı 'böl ve yönet' taktiğiyle dizginleme yolunu seçti. Sovyet Politbüro kararıyla Azerbaycan toprakları içinde Ermeni ağırlıklı Karabağ Otonom Bölgesi oluşturuldu." diyor. Oysa, 1917 Ekim Devrimi'nden 1921 yılına kadar geçen kısa süreçte "Ermeni" veya başka bir ulus ağırlıklı bölge istense de yapay olarak yaratılmaz. Karabağ, coğrafik olarak Azerbaycan toprakları içerisinde olsa da, nüfus yoğunluğu bakımından Ermenilerin çoğunlukta olduğu bir bölgedir.

İşçilerin ve emekçilerin iktidarını kuran Sovyetler Birliği bu durumda, emekçi halklar arasında eşitliğin yolunu açan bir çözüm modeli ortaya koymuş, Karabağ'a geniş bir özerklik tanımıştır. Sovyetler Birliği'ni toprakları üzerinde halklar, barış içerisinde kardeşçe yaşamışlardır. Ulusal sorunda emekçi halkların çıkarına olan çözüm politikaları büyük bir başarıyla uygulanmıştır.

İşçi sınıfı ve emekçi halkların önünde artık muazzam bir tarihsel deneyim birikimi vardır. Bu deneyimlerden öğrendiğimizde, yeryüzünü, milliyetçi sınırlar ve mayınlarla bölüp sermayenin çıkarları uğruna paylaşmak yerine emekçilerin ortak vatani yapabiliriz. Tarihsel güvensizlik ve milliyetçi önyargıların kökünü kazıyarak, gerçek ve kalıcı barışın egemen olduğu bir dünya kurabiliriz.

"HANGİ DEVLET KARLI ÇIKTI" HESABI!

Karabağ ateşkesini değerlendiren burjuva gözlemciler ve analistler, "bu savaştan hangi devlet karlı çıktı, ateşkes hangi devletin pozisyonunu güçlendirdi" sorularına cevap arıyorlar. Bu "derin" analizlerde, iki ülkenin yoksul emekçi halklarının çektiği acılar ve ödediği bedellerden ya hiç ya da yan bir unsur olarak söz ediliyor.

Avrupa Birliği Dış İlişkiler ve Güvenlik Yüksek Temsilcisi Josep Borrell, Dağlık Karabağ ihtilafının AGİT Minsk grubu eş başkanlarının oluşturduğu format çerçevesinde çözümünü desteklediklerinin altını çizdi. Alman Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Yardımcısı Christofer Burger de, BM Güvenlik Konseyi'nin yetkilendirmiş olduğu AGİT Minsk grubunun kalıcı bir çözüm bulunmasında temel rol oynaması gerektiğine işaret etti.

Ancak görünen o ki Rusya, Güney Kafkasya'da güç dengelerini değiştiren hamlelerinde, Batılı ülkelere manevra alanı tanımak istemiyor. Dağlık Karabağ ihtilafı Rusya'yı bölgede en önemli aktör haline getirmiş bulunuyor.

Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov, Dağlık Karabağ'a Türk barış gücü birlikleri gönderilmeyeceğini de açıkladı. Türkiye'nin Azerbaycan topraklarında oluşturulacak merkezde sadece barış gücü misyonunu gözetim görevi yürüteceği belirtildi. Bölgede süreç tümüyle Rusya'nın inisiyatifinde ilerliyor.

"Ermenistan bu savaşın sadece yarısını kaybetti ve Azerbaycan sadece yarısını kazandı. Ermenilerin kendilerini Karabağ'da rahat hissetmeleri pek olası değil, ancak zafer elde eden Azerbaycanlılar için ise yeniden müzakere masasına oturmanın gereği yok. Çatışma yeni bir aşamaya girdi, hiçbir şekilde sona ermedi. Ve bu ateşkes barış için bir çözüm değil." değerlendirmesini yapan Alman Frankfurter Rundschau gazetesi, birden çok emperyalist ve bölge devletinin ilgi odağında olan Karabağ sorununun çözümünün kolay olmayacağına işaret ediyor. "Aslanlar kendi hikayelerini yazmadıkça, avcılarının hikayelerini dinlemek zorundayız" diyen Afrika atasözü, emekçi halklar için kendi hikâyelerini yazmaları dışında bir seçeneğin olmadığı gerçeğini hatırlatıyor.

Kosova'daki UÇK şebekesi ve Lahey'de oynanan tiyatro

A. Serhat

Lahey Adalet Divanı son iki hafta içerisinde alışagelmış ve gerçek sorumlulardan çok piyonların yargılanıyormuş gibi yapıldığı bir davaya ev sahipliği yapıyor. 1998-99 yıllarında Kosova ile Sırbistan arasında cereyan eden savaştan ötürü, eski Cumhurbaşkanı Hashim Taçi başta olmak üzere cinayet şebekesi UÇK'nın diğer yöneticileri hakkında savaş suçlusu olarak dava açılmıştı. Koruyucu bir elin yıllardır ertelediği bu davalar nihayetinde Lahey Adalet Mahkemesi'nde kabul edildi.

Yaklaşık 20 yıldır Kosova'da yapmadık kötülük bırakmayan işbirlikçi katil sürüsünün işlediği suçlar artık sınırları zorladığından, bu caniler gözden çıkarılmış bulunuyorlar. Yugoslavya'da yürütülen kirliliği savaştan işlenen suçları örtbas etmek konusunda oldukça mahir olan Lahey'deki kimi savcılar ve hakimler anlaşılana ki bu şebekeyi koruyamaz hale gelmişlerdir. Savaş suçlusu olarak Sırp yöneticilere karşı oldukça ceval davranmayı bilen bu zatlar, UÇK söz konusu olunca yapılan şikayetleri hep hasıraltı etmişlerdi.

Savaş sonrası yaklaşık 20 yıldır Kosova'yı yöneten şebeke kan akıtmaya doymadı. Savaş suçlusu olarak davaya konu olan, yüzlerce sivilin katledilmesi olsa da savaş sonrası bu cinayet örgütü binlerce masum insanı katletti ve hala da buna devam ediyor.

Yugoslavya'nın parçalanması ve bütün Balkanlar'ın stabilize edilmesi adına ABD ve Alman emperyalizmine büyük bir sadakatle bağlı işbirlikçi bir çetenin bir başka örneği herhalde yoktur. Bu iki emperyalist gücün en az UÇK kadar savaş suçlusu olduğu ve Yugoslavya halklarının kanında parmağı olduğunu da hatırlatmak gerekir. Dönemin ABD Dışişleri Bakanı Maddeline Albright, Alman Dışişleri Bakanı Joschka Fischer, 2010 yılında Beyaz Saray'da katil Taçi'ye "Sen Kosova'nın George Washington'ısın" diye övgüler dizen Joe Biden gibiler de o mahkemede yargılanmadığı sürece Lahey Adalet Divanı'nın zerre kadar ciddiyeti olmayacaktır. Bu cinayet şebekesini ulusal kahramanlar olarak selamlayıp, her türlü desteği sağlayan NATO ve bileşenleri de bu suçlardan azade değildirler.

Batılı emperyalistlerin, NATO'nun askeri müdahalesi ve UÇK sürüsü eliyle Balkanlar'da bir taraftan ikinci bir İsrail

il yaratmak, diğer taraftan bölgeyi arka bahçe haline getirme politikalarında oldukça mesafe aldıkları biliniyor. Ne var ki iktidarı son yirmi yıldır elinde bulunduran ve Kosova'yı bir mafya örgütünü yönetir gibi yöneten Taçi ve adamları bulaşmadık suç bırakmayarak, yük haline de geldiler. 2015 yılından beri sayısız suçtan ötürü hakkında açılan davalar bazen delil yetersizliği, bazen de keyfi bir biçimde reddediliyordu. Fakat Sırbistan ile ABD ve AB arasındaki yakınlaşma ve ayrıca Sırbistan ve Kosova'yı barıştırma girişimleri, bu suç şebekesine bir operasyonu da zorunlu kılıyordu. Aksi takdirde Sırp kamuoyunu olası barış planlarına dahil etmek ve rızasını almak çok da kolay olmayacaktır.

Henüz çok belirgin bir çelişki gibi görünmüyor olsa da Kosova, ABD ve Almanya arasında her an ciddi bir krize dönüşme potansiyeli de taşımaktadır. UÇK'ya yönelik bu operasyon, bir başka boyutuyla da Avrupa Birliği'nin politik eğilimlerinden çok ABD'ye fazlasıyla teşne olan Taçi ve yandaşlarına ders verme hamlesi olarak anlaşılabilir.

Hakkındaki suçlamalardan ve gözaltı kararından sonra cumhurbaşkanlığından istifa ederek teslim olan Taçi bir kara kutudur ve muhtemelen kendisine ancak belli sınırlarda dokunulabileceği garanti edilmiştir. Aksi takdirde, ki zayıf bir olasılıktır, öyle bir tavır alması söz konusu dahi olamazdı. Şayet anlaşılabilir bir durum değilse, Taçi ve hakkında

yakalama kararı olan diğer yöneticilerin konuşmasını engellemek için de her türlü oyuna başvurulacaktır. Çok daha önceleri Sırbistan eski Devlet Başkanı Slobodan Miloseviç'in savaş suçlarından ötürü yargılanmasını kabul eden aynı mahkeme heyeti Taçi ve karanlık tayfası hakkındaki yargılama kararını reddetmişti. Daha sonra da Taçi sırasıyla kariyer basamaklarında hızla yükselmeye başlamıştı. Önce UÇK sözcüsü, sonra Dışişleri Bakanı ve defalarca Başbakan olan Taçi, nihayet 2016 yılında da Cumhurbaşkanı seçilmişti.

Taçi'nin politik kariyerindeki hızlı yükselişi ile Kosova'daki dramatik toplumsal ve siyasal koşullar ters bir paralellik içinde oldu. Ne kadar çok UÇK ve Taçi o kadar çok istikrarsızlık ve bunalım hali toplumu sarmalayıp durdu. Gelinek yerde de toplumun "Kosova devlet-mafya"sının keyfi yönetimine ve zorbalığına ne dayanma gücü ne de tahammülü kalmıştır. Yıllardır aşırı milliyetçi ideolojik jargonlarla kuşatılan ama devasa sorunların da bir o kadar biriktiği toplumda, patlama dinamikleri hareket halindedir ve nereye evrileceği henüz çok belirgin değildir.

Kosova'yı bir çeşit emperyalist ağababalaları adına işgal etmiş olan UÇK mafyası, 2008 yılındaki "bağımsızlık" ilanından sonra daha da pervasızlaşmaya başlayarak, bölgede bir istikrarsızlık kaynağı haline dönüştü. Özellikle Alman sermayesinin arka bahçesine dönü-

türdüğü ve fonlarıyla sınırsızca desteklediği Kosova yönetimi tolere edilebilir sınırları aşınca, operasyon da bir ihtiyaç haline geldi. Kapsamlı bir soruşturmaya konu edilmeyeceği, adil bir yargılamanın ise söz konusu dahi olmayacağı bir hukuk skandalının yaşanması kuvvetle muhtemeldir. Zira Taçi ve hempaları "Pandora'nın kutusu"dur ve açılmasına müsaade edilemez. Ayrıca Kosova'da yıllardır yaşanan keyfi faşizan uygulamalardan zerre kadar rahatsız olmayanların ve yıllardır bu davaları hukuksuz bir şekilde engelleyenlerin geriye dönük savaş suçlarıyla ilgili bir kaygıları olamaz. İşin özü, davanın açılması emperyalist güçler ve bölge ülkeleri arasındaki anlaşmazlıklardan kaynaklansa da Kosova'daki terör rejiminin zorladığı sınırlarla yük haline gelmesi de önemli bir faktördür.

UÇK iktidarı Kosova'da tam bir kriminal şebeke gibi çalışmaktadır. Binlerce muhalif insanı (ki bunlar daha çok Sırp-lar, Arnavutlar ve Çingenelerden oluşmaktadır) gözaltında kaybeden, sayısı dahi bilinmeyen tutuklamalar gerçekleştiren bu yönetim aygıtı, Kosova'yı gerçek manada organ ticaretinin yapıldığı bir üs haline getirmiştir. Yine kadınların seks kölesi olarak çalıştırılması, uyuşturucu ticareti vb. suçlar ile mafya örgütleri "Kosova devleti"yle iç içe geçmiştir. Öyle ki Interpol tarafından hazırlanan kimi raporlarda adı sıklıkla geçen Kosova, Avrupa'nın kara para cenneti ve bütün kriminal şebekelerin toplanma alanı olarak değerlendirilmektedir.

Binlerce masum insanı katleden bu çete hakkında henüz yargılamaya geçilmeden, mahkeme heyetinin elindeki gizli belgelerin Kosova'daki bazı mafyatik grupların eline geçtiği ortaya çıktı. Bu arada Lahey'deki davaya şahitlik yapacak olanlar tehdit edilmekte, şahitlikten vazgeçmeleri için baskı yapılmakta ve kendilerine aleni bir şekilde şiddet uygulanmaktadır. Öyle ki skandalın büyüklüğü karşısında burjuva basın dahi belli ölçülerde tepki göstermek durumunda kaldı. "Kosova'daki etnik gruplara karşı temizlik hareketi uyguladıkları ve muhalefete tahammülsüz davrandıkları" tarzında ince dokundurmalar yazılıp çizilmeye başlandı. Kuşkusuz bu tür değerlendirmelere çok fazla anlam yüklenemez ama belli sınırlarda da olsa bu şebekenin teşhiri

açısından işlevsel bir yanının olduğu da bir gerçek.

En başta eski Cumhurbaşkanı Taçi olmak üzere UÇK yöneticilerini gözaltına alan, eldeki gizli delilleri açık eden ve bunlara düne kadar ulusal kahramanlar payesi biçilenlerin bu tür karanlık güç odaklarını adilce yargılaması beklenemez. Yalnız ortaya saçılan ve artık gizlenebilir olmaktan çıkan bu durum karşısında hiçbir şey olmamış gibi de davranamazlar. UÇK'ya, belli sınırlarda kalmak kaydıyla bir diyet ödetecekleri anlaşılmiş bulunuyor. Ama işbirlikçiliği ve sadakati tartışmasız olan bu gücü toplamında kolayca gözden çıkarmayacaklardır. Hem ABD hem de Almanya'nın büyük yatırım yaptıkları ve uç beyliği unvanı ile şereflendirdikleri UÇK ve benzeri suç örgütlerine her dönem ihtiyaçları vardır.

Yugoslavya'nın 1991'den 2001 yılına kadar aralıksız iç çatışmalara itilerek parçalanması süreci büyük acıların yaşanması ve halklar arasında tarifi zor büyük düşmanlıklara yol açtı. Adriyatik Denizi'nin kuzeydoğusu boyunca uzanan eski Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyeti, Avrupa'nın en güzel ülkelerinden biriydi ve hatta en güzeliydi. 1946 yılındaki kuruluşundan 1991 yılına kadar onlarca ulusun ve etnik topluluğun kolektif cumhuriyeti olan Yugoslavya'nın dağıtılması bir anda bu aynı ulus ve toplulukların yaşadığı bir cehennem haline getirildi. Ne yazık ki bu süreç hala da kapanmış değil. Emperyalist kapitalist düzenin ezilen emekçi halklara verebileceği tek şeyin kan ve gözyaşından ibaret olduğunun en somut örneği Yugoslavya'dır. Bu resmi tamamlayan bir başka şey ise, Balkanlar'dan Kafkaslar'a, Ortadoğudan Afrika'ya dünyanın dört bir yanında ezilen mazlum halklara reva görülenlerdir.

Lahey'de sergilenen tiyatro oyunlarıyla çözülebilecek tek bir sorun yoktur, olmamıştır. Veciz bir sözdür, "Şahlar kendilerini korumak için bazen veziri feda ederler ama nihayetinde her şey yine eskisi gibi devam eder." Bugün UÇK temsilcileri hakkında açılan davalar da böyle anlaşılabilir. Emperyalistlerce uşaklarının alternatiflerini oluşturmak ve onları hizaya sokmaktan, en fazla kendi gerçek rolleri anlaşılmasın diye bazı işbirlikçilerin feda edilmesinden ibaret bir operasyondur.

Gerçek çözüm Yugoslav halklarının bütün milliyetçi önyargılarını bir kenara bırakarak ortak tarihlerinde var olan sosyalist cumhuriyet deneyimini daha ileriden örgütlemeleriyle mümkün olacaktır. Emperyalist gericilik ve onun işbirlikçilerinden kurtulmanın ve onları halkların devrimci mahkemelerinde yargılamanın biricik yolu da budur.

İsviçre mali sermayesinin kanlı faaliyetleri

Muhtemelen bir banka müşterisi veya hisse senedi sahibi, birikimleriyle ve satın almalarıyla, üzerine giydiği elbise ile insan sağlığının hiçe sayılmasına ve doğanın tahribine ortak edildiğini hiç düşünmemiştir. Ya da dünyada vuku bulan silahlı çatışmalara ve savaşlara ortak edildiğini...

Bankaların zaten bu tür bir bilgilendirme yapması eşyanın tabiatına aykırı olur. Çünkü bankalar bu kadar hassas ve imaja zarar veren bilgileri kendilerine saklarlar, müşterileriyle paylaşmazlar. Örneğin UBS veya Crédit Suisse'deki danışmanların yanı sıra, diğer bankalardaki danışmanlar, müşterilerinin birçoğunun parasının silah ticaretine ve doğanın tahribine yatırılmasına onay vermeyeceklerini çok iyi bildiklerinden bu bilgiyi paylaşmazlar.

Aynı şekilde İsviçre'de kimse emeklilik için AHV ve Pensionkasse gibi kasalara kesilen primlerin buralara yatırıldığını hiç aklından geçirmemiştir. Hem neden geçirsin ki, emekli sandığı ile doğanın tahribi ve savaş sanayisi nasıl bir araya getirilir ki?

KİRLİ İCRAATLAR VE HALK OYLAMASI

İsviçre devleti, her fırsatta emekli kasalarında para kalmadığını söyleyerek, emeklilere verilen aylıklarda kısıtlamalara gidiyor. Emeklilik sigortaları AHV ve Pensionkasse'lerin ise savaş sanayisine yatırım yaptıkları ve milyarlarca dolar kârlar elde ettikleri ortaya çıktı. Banka ve finans kuruluşlarının bu kirli ticarete yatırımlar yaptığı biliniyordu. İsviçre bankaları ve finans kuruluşlarının nükleer dahil savaş sanayisine yaptıkları yatırım tutarı 15,5 milyar doları buluyor. Emeklilik primlerinin de bu kirli ticarete yatırılması ve milyarlarca dolar kâr sağlanmasının ortaya çıkması ayrı bir şok etkisi yarattı. Yani kapitalist sistem, emekli sandığı için kesilen primleri doğanın tahribatına, ölümlere ve katliamlarına peşkeş çekiyor. Dolaylı da olsa işçi ve emekçileri de işlediği suçlara ortak ediyor.

2019 verilerine göre, dünya çapında savaş, iç savaş ve silahlı çatışmalarda 75.600 kişi öldürüldü. Milyonlarca kişi yerlerinden yurtlarından edildi, sefaletle sürüklendi. Aşırı silahlanma bu sefaletin önemli nedenlerinin başında yer alıyor. Emeklilik sigortaları dahil, bankalar ve finans kuruluşları bu sefaletin sefasını sürüyorlar.

Bu gidişata az da olsa kısıtlama ge-

tirmek için 29 Kasım'da İsviçre'de iki önemli konuda halkoylaması yapılacak. Birincisi, banka ve finans kuruluşları tarafından nükleer dahil savaş sanayisine yatırım yapılmasının yasaklanmasını; ikincisi, tekellerin yurtdışı da dahil yarattıkları tahribattan sorumlu tutulmalarını içeriyor.

Uzunca bir süredir bu iki halkoylaması İsviçre kamuoyunda tartışılıyor. Söz konusu bankalar, finans kuruluşları, uluslararası tekeller, devletin resmi ağızları 29 Kasım'da oylanacak olan her iki konunun reddedilmesi için yoğun bir çaba sarf ediyorlar. Hep bir ağızdan "İsviçre ekonomisinin rekabet gücünün sekteye uğrayacağını, zarar göreceğini ve işsizliği artıracacağını" propaganda ederek, amaçlarına ulaşmaya çalışıyorlar.

Tam da 29 Kasım halk oylamasına ramak kala ortaya çıkan bir araştırma, inisiyatifli yürüten kişi ve örgütlerin elini güçlendirdi. Araştırmaya göre, İsviçre bankalarının nükleer dahil, silah sanayisine tahmin edilenden daha çok yatırım yaptığı ortaya çıktı. Konu yazılı ve sözlü basında "İsviçre bankaları nükleer silah üreticilerini de finanse ediyor" diye manşetlerden verildi.

Hollandalı araştırma şirketi Profundo tarafından yapılan araştırmaya göre, İsviçre Merkez Bankası (SNB), ülkenin en büyük bankalarından olan UBS ve Credit Suisse gibi bankaların, nükleer dahil savaş sanayisini en az 15,3 milyar frank ile finanse ettikleri ortaya çıktı. Yöntem olarak da silah şirketlerine doğrudan nakit para aktarılması ve hisse senetlerinin satın alınması kullanılıyor.

Konunun kamuoyuna yansımalarının ardından durumu rasyonalize etmek için, İsviçre Merkez Bankası (SNB), UBS ve Crédit Suisse'in savaş malzemesi üreten şirketlere sağladığı finansman ve yatırımlarının, dünyada büyük silah şirketlerine yapılan toplam yatırımların sadece yüzde 1,4'üne tekabül ettiği ifa edildi.

NÜKLEER SİLAHLARA YATIRIM

Aynı araştırmada nükleer silah üreticilerinin de finanse edildiği belirtiliyor. Buna göre Credit Suisse toplamda bu alana 2,5 milyar franklık yatırım yaptı. SNB'nin ise 1,5 milyar frank yatırım yaptığı ortaya çıktı.

İsviçre Sosyal Demokrat Partisi (SPS) Milletvekili Franziska Roth, "açıklanan rakamlar sürpriz olmadı. Bizim hesapla-

malarımıza göre 9 milyar frank çıkıyordu. Ancak daha da fazla olabileceğini tahmin ediyorduk" açıklamasında bulundu.

Yeşil Gençlik (Young Greens) Eşbaşkanı Julia Küng, "İsviçre Merkez Bankası'nın nükleer silah üreten şirketleri finanse etmek için ulusal servetimizi de kullanması korkutucu" dedi.

Halk oylamasının diğer maddesi (tekellerin yurtdışında yarattıkları tahribattan da sorumlu tutulmaları) konusunda da çeşitli uluslararası kuruluşlar tarafından yapılan kapsamlı araştırmalar var. Örneğin, İsviçre'nin en büyük uluslararası tekellerinden olan Mövenpick'in, en başta Afrika olmak üzere dünyanın birçok yerinde doğayı tahrip ettiği, su kaynaklarını kukla rejimler aracılığı ile satın alarak bölge halklarını suya muhtaç duruma düşürdüğü biliniyor.

Tekstil sektörü diğer bir yıkıcı faaliyet alanıdır. Tekstil alanında faaliyet gösteren ucuz markalardan tutulim da dünyaca tanınmış Hugo Boss, Armani vb. markalara kadar sayısız marka, Bangladeş, Vietnam, Kamboçya gibi yerlerde kâr hırsırları uğruna insan sağlığını hiçe sayıyor. Sektörde yoğun şekilde çocuk işçiler çalıştırılıyor. Genelde işçiler iliklerine kadar sömürülüyorlar. Bunlar yetmezmiş gibi su kaynakları, ormanlar ve genelde doğa acımasızca tahrip ediliyor. Tüm bunlar ve daha fazlası söz konusu araştırmalarla belgelenmiş bulunuyor.

İşte 29 Kasım'daki halk oylamasında İsviçre'de faaliyet gösteren tekellerin yarattıkları bu tahribattan sorumlu tutulmaları isteniyor. Devletin resmi temsilcileri, bankalar, finans kuruluşları ve uluslararası tekeller, burada da hep bir ağızdan, aynı gerekçelerle konunun halk oylamasında reddedilmesi için el ele bir kara propaganda yürütüyorlar.

Oylamada her iki konunun da kabul edilme ihtimali güçlü görünüyor olmasına rağmen, "ekonomimiz zayıflar, işsizlik artar, alım gücümüz düşer" şeklinde yürütülen propaganda, ibrenin ters tarafta dönmesine de yol açabilir.

29 Kasım'da yapılacak olan halk oylamasında konu uluslararası tekeller ve savaş sektörü aleyhine sonuçlansa da sermayenin hükümdarlığı sürdüğünce ve kapitalist sistemin dışına çıkılmadıkça onu halk oylaması gibi naif önlemlerle dizginlemek mümkün olmayacaktır. Buna rağmen, atılan adım, harcanan çaba işçi ve emekçilerde konunun bilince çıkarılması bakımından dikkate değerdir, önemlidir.

Küba devrimi ve kadın

M. İmran

“Bütün korkular artık tarihtedir ve devrim her şeyden öte...”

Küba denince akla Fidel, Che, kadın özgürlüğü ve devrim gelir... Kadınlar devrim öncesinde kölelik koşullarında yaşıyor, patriarkal erkek egemenliği altında ikincil bir baskı ve şiddet altında tutuluyorlardı. Kübalı kadınlar, Fidel ve Che ile birlikte devrimde büyük bir rol oynayıp, tarih yazdılar. Ülkenin ve kendilerinin kaderlerini değiştirmenin tarihini...

Küba Devrimi 5 yıl, 5 ay, 6 günde gerçekleşen, kendine özgü bir devrimdir. 26 Temmuz 1953 Moncada Kışlası isyanıyla başlar. Fidel ve Raul Castro'nun önderliğinde gerçekleşen bu isyan ağır bir yenilgiyle biter. Castro kardeşler kısa sürede yakalanır ve ağır hapis cezasına çarptırılırlar. Ancak 1955'te diktatör Fulgencio Batista'nın çıkardığı genel afıyla Meksika'ya sürgün edilirler. Castro ve Raul sürgünde örgütlenmelerini ve hazırlıklarını tamamlarlar ve Kasım 1956 yılında Granma yatıyla Küba'ya dönerler. Diktatör Fulgencio Batista'nın 1 Ocak 1959 tarihinde Dominik Cumhuriyeti'ne kaçıyla devrim zafere ulaşır. Küba'da, Amerika'nın burnunun dibinde sosyalist Küba Cumhuriyeti ilan edilir.

Aynı zamanda Kübalı kadınların muazzam emeğinin ve mücadelesinin de bir ürünü olan Küba Devrimi, her devrim gibi büyük acılar ve ağır bedeller üzerinde yükseldi. Devrim, köleciliğin ağır koşullarına mahkum edilen, erkek egemen kültürle çifte sömürü ve baskıya yaşayan kadınların yeniden doğduğu bir milat olmuştur.

Amerikalı bilim insanı, yazar, aktivist, fotoğrafçı Margaret Randall devrimden 10 yıl sonra Küba'ya çalışmaya gider. Kübalı kadınların devrim öncesi ve sonrasındaki durumunu merak etmektedir. Randall, üyesi olduğu Kitap Enstitüsü'ne devrimci süreçte kadınlar üzerine bir araştırma yapmak istediğini söyler. Aldığı olumlu cevap üzerine işe koyulur ve çalışma neticesinde *“Devrimden Yirmi Yıl Sonra Kübalı Kadınlar”* eseri ortaya çıkar.

Küba'yı baştan başa uçakla, otobüsle, çiple dolaşır. Kırsal bölgelerde at sırtındadır. Tarlalarda, fabrikalarda ve okullarda kadınlarla görüşmeler yaparak, kadınlardaki muazzam değişime tanıklık eder. Devrimin 20. yılında kadınların kur-

tuluş sürecinde yaşanan derinleşmenin şaşırtıcı olduğunu gözlemleyen Randall, Ağustos 1978'de Amerika'da Mt. Holyoke College'de toplanan 4. Berkshire Kadın Tarihi Konferansı'na, *“Sosyalizm Kadınları Kurtarır mı?”* adlı bir çalışmaya davet edilir. 17 yıllık bir Küba birikimiyle bu etkinliğe katılan ve daha birçok etkinlikle devam eden bu süreçte Randall, Kübalı kadınlardaki muazzam değişimi somut gözlemleriyle Amerikalılara aktarır.

Margaret Randall, gözlemlerinden hareketle, *“Gerçek şu ki, kadınların kurtuluşu ne heves ne de yanılısamdır, tarihsel gündemde yer alan bir ileri adımdır”* diyerek, mücadelenin ve devrimin kadınların yaşamında yaratmış olduğu sosyal değişime işaret eder. Yazdığı kitapta Randall, *“Küba'ya gelerseniz, ülkelerini tiranlıktan kurtarmada önemli rol oynamış kadınlarla tanışabilirsiniz. Yirmi yıldır eşit işe eşit ücret alan, eğitim olanaklarına sahip, kendi bedenleri üstünde söz sahibi olan kadınlarla konuşabilirsiniz, böyle kadınlar öyle fazladır ki, artık bu konu gündemden kalkmıştır”* demekten kendini alamıyor.

“AYAKLANMA DÖNEMİNDE KANLAR - BİRİZ TARİH”

Devrim sürecince Devrimci Genellekürmay'a bağlı ilk isyancılar arasında yer alan Celia Sanchez, devrimden sonra Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi ve Bakanlar Kurulu üyesidir. Devrim öncesi yeraltı örgütlenmesinin başkanlarından olan Vilma Espin, Merkez Komite ve Devlet Konseyi üyeliklerinin yanı sıra Kübalı Kadınlar Federasyonu Başkanı'dır. Yine Moncada Kışlası baskınında yer alan Haydee Santamaria ve Melba Hernandez ise üst düzey görevlerde yer alırlar. Santamaria, hem Merkez Komitesi ve Devlet Konsey üyesidir hem de Casa de las Americas Kültür Enstitüsü Müdürüdür. Hernandez ise, Küba'nın Vietnam Büyükelçiliği görevine atanmıştır.

Kadınların bu zaferi elbette ki kendi mücadelelerinin bir sonucu idi. Zira devrimde binlerce Kübalı isimsiz kadının emeği ve alınteri vardır. Savaşta militan olan kadın, savaşın arka cephesinin de omuzlayıcı gücü olmuştur. Gerilla için üniforma dikmiş, devrimci propaganda çalışmalarında bilfiil yer almış, kentlerde yapılan sabotaj ve eylemlerin aktif

bir militanı olmuş, gerillaya silah taşımış, kuryelik etmiştir. Her yönüyle militan bir kadın mücadelesidir söz konusu olan.

Mücadelenin belli bir ivme kazandığı devrim öncesi yıllarda kadınlar bir araya gelip erkek kardeşleriyle eşit koşullarda savaşma hakkı talep etmişlerdir. Castro, kadınların istemlerini de göz önüne alarak ön cephelerde savaşan kadın yoldaşlarından teşekkül olan Mariana Grajales Müfrezesi'nin kurulmasını istemiştir. Kadınların istemi ve Castro'nun destekleyiciliği bir gerçekliği açığa çıkardı. Erkek gerillalar kadınların özgün örgütlülüğüne gerici erkek düşüncüyle karşı çıkıyordu. *“Kan görünce bayılan kadınlar”, “Öldürmek için yumuşak kadınlar”, “Kadının annelik içgüdüleri”* vb. eril söylemler, Randall'ın deyişiyle, *“bütün Nuh Nebi'den kalma düşünceler bu tartışmalarda su yüzüne çıktı; modern Küba uygulamasında kadınların tam katılımına yönelik bilinen ilk ideolojik tartışmaydı.”*

Bu eril mesnetsiz söylemlere taviz

vermeyen Castro, kadın müfrezesini cepheye götürmekle bu gerici tutumu sürdüren Binbaşı Eddy Sunol'u görevlendirdi. Tarih Eylül 1959'u gösteriyordu. İki ay sonra, Kasım'da Sunol, *“yeni askerlerinin cesaret ve dakiklığını övüyordu. Mariana'lar düşman Yeni Yıl Arifesi'nde teslim olmadan önce yirmi dolayında önemli çarpışmaya katıldı. Ve sonra saflarını genişleterek, barış zamanı askeri görevler aldı. Bugün Küba ordusunda binlerce kadın var. İlk Marianalar'dan olan Thelma Bornot binbaşı rütbesine yükseldi.”*

Mücadele içerisinde kadınların karşı karşıya kaldığı eril kültür yaklaşımları sosyalist kültür yaklaşımıyla ve kadınların tavizsiz mücadelesiyle kırılmaya çalışıldı. Randall savaş bitiminde bu anlayışın Kübalı erkek ve kadınlarda yeniden zuhur ettiğine dikkat çekiyor: *“Savaş sona erince Kübalı erkek ve kadınlar, 'artık özveri zamanı bitti, kadınlar evlerine dönebilir'”* düşüncesine dönüyorlar.

Tabii bu istemler artık devrimin yarat-

tiği yeni koşullarda hükümsüz kalıyordu. Ne erkek eski erkek ne de kadın eski kadın olacaktı. Devrimci hükümet ağır toplumsal ve sosyal yıkımı devralmıştı. “Devrim 194.000 dolayında bir kadın işgücü devraldı. Ve bu kadınların yüzde 70’i hizmetçi olarak çalışıyor, uzun çalışma saatlerine, kötü koşullara ve ek ücret olmasına karşılık komik bir ücret alıyordu. 700 bin erkeğin işi vardı, 300 bin erkek işsizdi, bu da kadınların işgücüne katma planlarını olanaksız kılıyordu.” Devrim mücadelesinin öznesi olan kadınlar karşı karşıya kaldıkları sorunlar karşısında devrimci ısrarını sürdürdüler. Öncü devrimci kadınların ön ayak olmasıyla, geçmişte farklı ideolojileri olan kadınların da içerisinde yer aldığı Kübalı Kadınlar Federasyonu’nu (FMC) 23 Ağustos 1960’da kuruld.

FMC kadınlara yönelik birçok adım attı: “Hizmetçilere yönelik okullar kurdu ve bedenlerini satanların yeniden eğitimi, köylü kadınlar için okullar ve giyim akademileri planlarıyla uğraştı.” Sosyalist bir anlayışla kadınları yeniden eğitmeyi hedefleyen FMC, yeni beceriler elde etmeleri için onları “çok korunaklı” ev atmosferlerinden kurtarmak istiyordu. Erkeklerin işsizlik oranındaki fazlalığı göz önüne alan FMC ilk yıllarda kadınların işgücü pazarına girmelerinden çok “ev kadınlarını yeni disiplin ve çalışma alışkanlıklarının geliştirilebileceği gönüllü işlere katmaya çalıştı.” Devrimden sonraki 10 yılda kadının üretimdeki yeri yüzde 24’e yükselmişti, ancak farklı çalışma sahaları yoktu. Geliştirilecek üretim sahalarında ise teknik eğitim ve beceriye sahip kalifiye işçilere ihtiyaç olacaktı. Kadınların işgücüne katılımını özendiren FMC, “daha fazla kadının daha teknik ve iyi ücretli işler için rekabet edebilmesini sağlamak üzere özel hazırlık kursları da geliştiriyordu.”

Devrimin zaferinin ardından kısa zaman içerisinde, “Küba üniversitelerinden, yeni doktorların yarısı, yeni mühendislerin üçte biri ve yeni mimarların yüzde 40’i oranında kadın mezun oldu.” On binlerce kadının yazgısını değiştiren devrimden önce “kadının adı yoktu.” Küba toplumunun okuma yazma bilmeyen yetişkin çoğunluğun yarısından fazlası kadındı. Kırsal alanlarda okuma bilenlerin sayısı parmakla sayılacak kadardı adeta. FMC 1961’de aday baştanbaşa tarayarak bir eğitim seferberliği başlattı ve cehalete bir neşter vurdu: “Büyük okuryazarlık ‘ordu’sundaki yüz bin gönüllünün yüzde 56’sı genç kızlardı. (...) 10 ila 18 yaş arasındaki 56.000 kız kırsal bölgelere gitti, 1961 kırsal Küba’sının zor koşullarında çalıştı; okuryazarlık kampanyasını ırza geçme ve öldürme sinyali olarak alan CIA destekli karşıdevrimci haydutlardan gelen tehlikeleri er-

kek kardeşleriyle birlikte yaşadı ve okuma yazma öğretirken ağır işçi yoksullarla kurdukları ilişkiler yüzünden büyük çapta proleterleşti.”

Devrimle birlikte “O günlerde hizmetçiler banka memuru oluyordu. Fahişeler çevirmen ve sekreter oluyorlardı. Yedi çocuklu, adını otuz beş yaşında öğrenen kadınlar devlet çiftliklerinde yönetici, fabrikalarda üretim şefi ve kitle örgütleriyle seçkin siyasal örgütlerde lider oluyorlardı. Kadınlar okulları, hastaneleri, kültür kurumlarını yönetti, spor ve sanat alanlarında öne çıkmaya başladı. Kadınlar hükümet organlarında ve partide önemli karar-verici konumlara geldi.”

Devrimden sonra çıkarılan Küba iş yasalarında kadınların özgürleşmesi önündeki tüm engellerin kaldırılmasına dönük adımlar atıldı hep. 1979 yılı rakamlarına bakınca “işgücünün yüzde 30’unun ve yerel düzeyde sendika liderlerinin yüzde 37’sinin kadın olduğu” görülmektedir. Aralık 1978’de gerçekleştirilen 14. Küba Merkezi Sendikası İşçiler Birliği (CTC) kongresinde seçilen Ulusal Sendika Konseyi’nin yürütme organının üç kadın üyesinden biri olan Rosario Fernandez kongreden dört ay, devrimden 20 yıl sonra kadınların kat ettiği yolu şöyle özetliyor:

“Kadınlar işgücü içinde kaldıkça iniş ve çıkışlar olacaktır, fakat şu an en yüksek orana ulaştık (%95). Kadınların çalışabilmesi için bütün maddi koşulları hazırlamak zorundayız; gündüz çocuk bakım merkezleri, okul yemek programları, işçilerin akşam yemeği için odalar, çamaşır ve kuru temizleme hizmetleri, bazı malların çalışan kadınlara öncelikli dağılımı vb. Eski erkek şovenizminden kaynaklanan tavırlara karşı da savaşmak zorundayız. Maddi olanakları yaygın-

laştırıp geliştirdiğimiz, eski önyargıları silip süpürdüğümüz takdirde yüzde 30 artış olacaktır. İşgücüne katılan kadınlar, kaynaşma, eylem birliği ve olgunluk açılarından yarar sağlayan işçi hareketine büyük bir katkıda bulunmuştur. Kadınlar sendikada da layık oldukları prestije kavuşmuşlardır.”

Bugün devrimin 61. yılındayız. Artık devrimin birçok kadrosu hayata gözlerini yumdu. Küba ABD ambargosuna, kapitalist-empyralist kuşatmaya direniyor. Kadın mücadelesi kesintisiz devam ediyor. Bugün Küba’da 14 yaşından büyük kadınların yüzde 89’u Küba Kadın Federasyonu’nun üyesidir. Her on kadından 9’unun örgütlü olduğu Küba’da, FMC’nin sayısız plan ve programı sonucunda kadınların işgücüne katılımı yüzde 60 oranına yükselmiştir. Bu istatistiklere baktığımızda Küba’da kadın mücadelesinin kadını nasıl toplumsal yaşamın merkezine taşıdığını ve kadının emeğini nasılı görünür kıldığını görüyoruz.

Bugün Küba’da, “Öğretmen, öğretim üyesi ve bilim insanlarının yüzde 81,9’u kadın. Hekimlerin yüzde 60,2’si, sağlık sektöründe çalışanların yüzde 78,5’i kadın. Sağlık alanında enternasyonal görevlerde bulunanların yüzde 64,2’si kadın. Hakim ve savcılarının yüzde 70’ten fazlası kadın. Teknik personelin yüzde 36,7’si, mühendislerin yüzde 31’i kadın. Kooperatiflerin iktisadi denetiminde yer alan kadınların oranı yüzde 59, yönetiminde yer alan kadınların oranı yüzde 64. Turizm alanında çalışanların yüzde 40,4’ü kadın. Kız çocuklarının temel eğitime katılma oranı yüzde 99. Üniversite mezunlarının yüzde 63,6’sı kadın. Ekonomide istihdam edilen kadınların yüzde 74,37’si yüksek öğrenim mezunu (bu

oran erkekler arasında yüzde 55,6). Teknik meslek sahiplerinin yüzde 66’sı kadınlardan oluşuyor (bu oran ABD’de yüzde 47,9). Halk İktidarı Ulusal Meclisi içindeki milletvekillerinin yüzde 48,8’i kadın. (Bu oran dünya ortalamasında yüzde 20, sadece 33 ülkenin parlamentosunda kadın oranı yüzde 30 ve üzeri. Küba’da milletvekillerinin maaş almadığını da belirtelim). Devlet Konseyi üyelerinin yüzde 41,9’u kadın. Halk İktidarı Vilayet Meclisi Başkanları’nın yüzde 66,6’sı kadın. Küba Komünist Partisi Merkez Komite Üyelerinin yüzde 41,7’si kadın. Küba Gençlik Birliği kadrolarının yüzde 52,1’i kadın. Devrimi Savunma Komiteleri adlı mahalle komitelerinin üyelerinin yüzde 64,4’ü kadın. Küba Merkez Sendikası üyelerinin yüzde 57’si kadın. Küçük Tarım Çiftlikleri Ulusal Birliği üyelerinin yüzde 41’i kadın.”

Son sözü Celia Sanchez Manduley’a bırakıyoruz. Küba Devrimi’nin başından beri içinde yer alan, Che Guevara ve Fidel Castro öncülüğünde yürütülen 26 Temmuz Hareketi’nin ilk kadın gerillası olan ve kadının askerleşmesinde büyük rol oynayan Manduley profesyonel mücadeleye atılırken, 26 Eylül 1957’de babasına bıraktığı mektupta şöyle demektedir:

“Her gün Küba’nın bu devrime ne kadar ihtiyaç duyduğunu görüyorum. Devrimci bir bilinç yarattık ve bunu başardık. Bütün korkular artık tarihtedir ve şimdi insanlar kendi duygularının gerçek hislerine sahipler ve devrim her şeyden öte.”

Kaynaklar

- Margaret Randall, Devrimden Yirmi Yıl Sonra Kübalı Kadınlar, Bibliotek Yay., Mart 1988, s.7-19.

- www.kubadostluk.org/fidelin-kubasi-kadınlerin-yasadigi-bir-ulke

25 Kasım yaklaşıırken...

B. Bahar

Kadınların hem Türkiye’de hem de dünyada şiddete, baskıya, sömürüye, gerici politikalara karşı büyüyen öfkesi sokaklara taşmaya devam ediyor. Pandemi süreci de kadınların sokaklara çıkmasını engelleyemedi. Her türlü saldırıya daha fazla açık hale gelen ve yaşadıkları çifte sömürü daha da katmerlenen kadınlar talepleri uğruna mücadelelerini sürdürdüler. Bu süreçte AKP-MHP iktidarı tarafından İstanbul Sözleşmesi’nin hedefe çakılması ve vahşice işlenen kadın cinayetlerinin gündeme gelmesiyle kadınlar sokaklara çıktılar. Eylemlerin temel gündemi İstanbul Sözleşmesi’nin iptalinin geri çekilmesi ve kadın cinayetleri olmakla birlikte, iktidarın baskıcı, dinci-gerici politikaları da hedef alındı.

PANDEMİ SÜRECİNDE KADIN HAREKETİ

Pandemi sürecinde gerçekleşen kadın eylemleri doğal olarak daha önceki süreçlerde gerçekleşen benzer içerikli kadın eylemleri kadar kitlesel değildi. Ancak pandemi koşulları dikkate alındığında, sürecin en yaygın ve kitlesel eylemleri oldular. Bu süreçte herkesin katılımına açık forumların gerçekleştirilmesi, sürece dair tartışmaların yapılması da anlamlıydı.

Eylemlerin politik içeriğinde feminist hareketin etkisi belirleyiciydi. Eylemlere erkeklerin katılımı konusunda son derece “katı” davranan feministler, Kadıköy’de gerçekleşen eylemde bu kez, eyleme katılan erkeklere eylemden çıkma değil “arkalara geçme” çağrısı yaptılar. Petrol-İş ve Birleşik Metal-İş’in örgütlü olduğu bazı fabrikalarda kadın işçilerin gerçekleştirdikleri eylemler ise bu sürecin anlamlı pratikleri oldular.

Eylemlerde “İstanbul Sözleşmesini uygula!”, “İstanbul Sözleşmesi yaşatır!” söylemlerinin ön plana çıkartılması, feminist hareketin reformist karakterini bir kez daha ortaya koydu. Özellikle Kadın Meclisleri-Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu’nu, uzun süredir yürürlükte olduğu halde hiç uygulanmamış bir sözleşmeyi kadınları yaşatacağı iddiası ile öne çıkartması, burjuva karakterde bir kadın hareketi sınırlarında olduklarını gösterdi.

Öte yandan, olağanüstü bir dönemde gerçekleşen bu eylemler, feminist ha-

25 Kasım yaklaşıırken, sınıf devrimcileri olarak başta işçi ve emekçi kadınlar olmak üzere tüm işçi ve emekçilere, döne döne şiddet üreten kapitalist sömürü düzenine karşı “Yaşamak için sosyalizm!” şiarını daha güçlü bir biçimde taşımalı, AKP-MHP iktidarının kadına yönelik şiddeti besleyen ve meşrulaştırmaya çalışan baskıcı-gerici politikalarına karşı “Kadın-erkek el ele, örgütlü mücadeleye!” çağrısını yükseltmeliyiz.

reketin tüm sınırlayıcı etkisine rağmen, kadın sorununa karşı büyüyen öfkenin taşıdığı potansiyeli bir kez daha gözler önüne serdi.

“YAŞAMAK İÇİN SOSYALİZM!”

İşçi ve emekçi kadınların yaşadığı çok yönlü sorunlar pandemi sürecinde çok daha ağırlaştı. Kısa çalışma ödeneği, ücretsiz izin gibi esnek ve güvencesiz çalışma modelleri işçi ve emekçi kadınlar üzerindeki sömürüyü arttırmanın önemli araçlarına döndü. Pek çok kadın salgın sürecinde işsiz kaldı ya da okulların kapalı olması, bakacak kimse bulmakta yaşanan zorlukların artması sebebiyle çocuk bakımı vb. için işten ayrılmak zorunda kaldı. Bu süreçte işçi ve emekçi kadınlar hem evde hem de işyerlerinde şiddete daha açık hale geldiler. Yansıyan veriler tüm dünyada kadınlara yönelik ev içi şiddetin arttığını gözler önüne sererken, iş-

yerlerinde de kadın işçilerin karşı karşıya kaldığı baskı, mobbing ve taciz olayları arttı.

Pandemi gibi olağanüstü bir süreçte 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü’nü karşılarlarken, geride kalan süreç işçi ve emekçi kadınların öfkesinin taşıdığı göstermektedir. Tüm dünyada sokaklara taşan bu öfkenin bu sene 25 Kasım’da da sokakları dolduracağı açıktır. Başta kadına yönelik şiddet olmak üzere işçi ve emekçi kadınların karşı karşıya kaldığı çok yönlü sorunlar karşısında büyüyen öfkeyi ve buna karşı yöneltilen tepkinin ufkunu düzen sınırlarının dışına çıkartmak konusunda biz sınıf devrimcilerine önemli bir sorumluluk düşüyor. Kadına yönelik şiddetin kaynağında kapitalist sömürü düzeninin durduğunu ve kadınların yaşadığı tüm sorunların çözüm yolunun sosyalizm mücadelesini büyütmeyle geçtiğini anlatmak sorumluluğudur bu.

25 Kasım yaklaşıırken, sınıf devrimcileri olarak başta işçi ve emekçi kadınlar olmak üzere tüm işçi ve emekçilere, döne döne şiddet üreten kapitalist sömürü düzenine karşı “Yaşamak için sosyalizm!” şiarını daha güçlü bir biçimde taşımalı, AKP-MHP iktidarının kadına yönelik şiddeti besleyen ve meşrulaştırmaya çalışan baskıcı-gerici politikalarına karşı “Kadın-erkek el ele, örgütlü mücadeleye!” çağrısını yükseltmeliyiz.

25 Kasım Günü gerçekleşecek kadın eylemlerine nicel ve nitel olarak güçlü bir katılımı örgütlemek önemli bir yerde duruyor. Müdahalelerimiz bugün için kadın eylemlerinde devrimci bir taraflaşma yaratamayacak olsa da, önemli bir etki yarattığını unutmamalıyız.

Mirabel kardeşlerden miras kalan, diktatörlüğe karşı direniş bayrağını yükseltme anlamına gelen 25 Kasım çağrısını en güçlü şekilde örgütlemek için seferber olalım!

Kadın işçilere daha ucuz, daha esnek çalışma dayatması

Kriz ve pandeminin çifte faturası işçi sınıfına ödetilmeye devam ediyor. Her süreçten kendi çıkarları için faydalanan sermayedarlar, çalışma yaşamının esnekleştirilmesine ve birikmiş fonların yağmalanmasına hız vermiş durumdadır.

Sermayenin bugünkü korucusu AKP-MHP iktidarı ise, pandemide sermayenin yüklerini hafifletmek için üzerine düşen görevi yaptı, yapmaya devam ediyor. Ekonomik paketler ve teşviklerle sermaye korunurken, kapitalistlerin üzerinden alınan yükler işçi sınıfının sırtına yüklendi. İşçi ve emekçiler iş ve gelir kaybı yaşadı. Arkası kesilmeyen, dahası pandemi fırsatçılığıyla daha da artan hayat pahalılığı yoksulluğu derinleştirdi. Kısa/ telafi çalışma ve ücretsiz izin uygulamalarıyla kriz ve pandeminin emekçi sınıfları yıkıma uğratarak yönetildiğini tüm açıklığıyla gösterdi. Bu dönemin çok açık bir şekilde gözler önüne serdiği bir başka gerçeklikse işçi, emekçi kadınların bu sorunları çok daha ağır bir şekilde yaşadığıdır.

Covid 19 pandemisinin kadınları çok fazla etkilediğini, kadına yönelik şiddetin bu süreçte daha da arttığını pek çok araştırma ortaya koyuyor. Bu araştırmalardan birini de TÜSİAD, TÜRKONFED ve Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women) Türkiye ortaklığında "Covid-19'un kadın işçiler açısından etkileri" başlıklı sermaye raporu oluşturuyor. Sermaye dünyası, yaptıkları araştırma sonucu (Nisan 2020 verileri) erkeklerde 1,5 milyon, istihdam oranı erkeklere göre çok daha sınırlı olan kadınlarda ise 1,1 milyon gibi çok daha büyük bir oranda iş kaybının yaşandığını itiraf ediyor.

Ayrıca rapor; kadınların yüzde 99'unun artan ev işleri ve bakım sorumluluğu, yüzde 97'sinin uzaktan/evden çalışma ile artan iş yükü, yüzde 95'inin ise endişe, psikolojik stres ve tükenmişlikten şikayetçi olduğunu, şirketlerin Covid-19 döneminde kadınların karşılaştığı sorunlara yeterli önlem almadığını belirtiyor.

Araştırmalarıyla, Covid-19'un kendileri için bir uyanış çağrısı olduğunu söyleyen kapitalistler, iki yüzlü bir şekilde pandeminin toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısıyla yönetilmesini, hiçbir krizden toplumun yarısını geride bırakarak çıkmayacaklarını dile getiriyorlar. Sermaye dünyasının temel bileşenleri olarak, buradan kendileri adına çıkardıkları sonuç kadın işçilere yönelik çok daha "özel politikalar" oluşturmak. Gelgelim, bu özel politikalar kadınların çalışmasının

önündeki engellerin kaldırılması, çocuk/hasta/yaşlı bakımı, ev işlerinin kadınların üzerinden alınıp çözüme kavuşturulması olmayacaktır. Bilakis, geçmişten bugüne miras aldıkları sömürü geleneğinin bir sonucu olarak, kadınların yaşadığı çok yönlü sorunları istismar etmeyi ve kadın işçileri daha ucuza, daha esnek çalıştırmayı amaçlıyorlar. Ucuz işgücü haline getirdikleri kadın ordusunu yeri geldikçe işçi sınıfının tamamı için bir tehdit unsuru olarak kullanmayı hesaplıyorlar. Kapitalistler için toplumsal cinsiyet eşitsizliği göstergeleri tam da istedikleri esnek çalışmanın bir bütün olarak hakim kılınmasının bir kılıfından öte bir anlam taşınmamaktadır. Kadınlara tanıyacakları tek güvence, esnekliğin güvence altına alınması, yani güvenceli esneklik olacaktır.

Nitekim, kapitalistlerin bugün işçi sı-

nıfına yeni torba yasalarla her türlü haktan yoksun gündelik işçilik ve güvencesiz çalışma dayatmaları, her fırsatta kıdem hakkını gasp etme çabaları bunun kanıtıdır. İşçi sınıfına kendileri için artı-değer kazandırdığı müddetçe nefes alma şansı tanıyan sermaye sınıfından, kadın işçi ve emekçilerin sorunlarına çözüm beklemek ölüden gözyaşı beklemektir. Hatırlanırsa, kiralık işçilik olan özel istihdam büroları işsizliği azaltmak bahanesiyle gündeme gelmiş, özellikle kadın işçiler üzerinden meşrulaştırılmaya çalışılmıştı. "İş ve aile" yaşamını uyumlulaştırarak kadınların gözetildiği ileri sürülmüş, genç kadın işçilerin ucuz işgücü olarak kullanılması hedeflenmişti. Anne olmaktan kaynaklı ihtiyaçlar istismar edilerek geçici iş ilişkisi kadınlar üzerinden devreye sokulmuştu.

Sermaye dünyasının açıkladığı bu yeni rapor emek sömürsüne ne kadar ileri gidebileceklerinin yeni bir örneği oldu. Amaç, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini hafifletmek değil, artı-değer sömürsünde kadın işçi ve emekçilere yönelik çok daha özel politikalar geliştirmektir.

İşçi sınıfına nefes alma şansı tanımayan kapitalistlerin nefes borularını kesmek için en başta fabrikalar temelinde örgütlenmeliyiz. Artı-değerin üretildiği fabrikalarda kadın erkek tüm işçiler yan yana gelerek iş yeri komitelerimizi komiteleri kurmalıyız. Kapitalist sömürüye karşı işçi ve emekçi kadınlar olarak diğer sınıf kardeşlerimizle omuz omuza verip haklarımız ve geleceğimiz için mücadeleyi büyütmeliyiz.

S. GÜL

Türkiye'de Kasım ayının ilk iki haftasında 20 kadın farklı şehirlerde benzer gerekçelerle tanıdıkları erkekler tarafından katledildi.

Cinayetlerden 8'i son üç günde gerçekleşti. Kadınlar kıskançlık, bir anlık cinnet gibi gerekçelerle öldürülüyor. Failler kısa süreli tutukluluk ardından ya serbest kalıyor ya da kravat taktığı için ya da pişman oldukları gerekçesi ile iyi hal indirimleri alıyor.

Kasım ayında, birkaç gün içerisinde yaşanan kadın cinayetlerinin bilançosu ise şu şekilde:

"-11 Kasım günü, İzmir'in Dikili ilçe-

iki haftada 20 kadın katledildi

sinde 23 yaşındaki Çilem Gül yeni boşandığı eski kocası tarafından sokakta vurularak öldürüldü.

-11 Kasım'da Denizli'de 22 yaşındaki üniversite öğrencisi Tuba Toktaş erkek arkadaşı tarafından boğularak öldürüldü.

-Afyonkarahisar'ın Evciler ilçesinde 11 Kasım'da polise intihara teşebbüs ihbarı geldi. Olay yerine giden polis, 53 yaşındaki Melihat Tuncel'i boğazı kesil-

miş halde evinin arka bahçesinde buldu.

-12 Kasım'da Malatya'da 73 yaşındaki kadın, hakkında evden uzaklaştırma kararı bulunan kocası tarafından tabancayla öldürüldü.

-12 Kasım'da Muğla'da jandarma astsubay nişanlısını öldürdü ve intihar etti. Muğla İl Jandarma Komutanlığı'nda görevli astsubay Volkan Erdem, Menteşe ilçesinde bulunan Kötekli Mahallesi'nde, nişanlı olduğu Hafize Günakın'ı

öldürdü.

-12 Kasım'da Aksaray'da Saadet Korkmaz, çalıştığı markette ayrıldığı erkek arkadaşı Ramazan T. tarafından şiddete uğrayarak hayatını kaybetti.

-13 Kasım'da İzmir Kınık'ta eski Uzman çavuş Mustafa Kocabıyık, 50 yaşındaki eşi Nergüzel Kocabıyık ile 22 yaşındaki kızı Melike Kocabıyık'ı öldürdü.

-13 Kasım'da İzmit Erenler Mahallesi'nde, boşanma aşamasında olduğu eşinin evine giden Veysel Özkan eşi Serap Özkan'ı ve oğlu Suat Özkan'ı pompalı tüfekle öldürdü."

25 Kasım'da kadın cinayetlerine,
şiddete, çocuk istismarına,
sömürüye karşı...

ESİTLİK VE
ÖZGÜRLÜK İÇİN
SOSYALİZM!
İşçi-Emekçi Kadın Komisyonları

Çİ...
SÖMÜR...
SON!
İşçi-Emekçi Kadın Komisyonları

KAP...
ÜRE...
YA...
SO...
İşçi-E...

**Örgütlenmeye,
mücadeleye!**